

МАКЕДОНИЈА ОД БОГА ОДБРАНА

РИСТО ПОПОВСКИ • КЛЕОПАТРА СЕДМА МАКЕДОНКАТА

РИСТО ПОПОВСКИ КЛЕОПАТРА СЕДМА МАКЕДОНКАТА

ISBN 978-9989-2461-6-6

РИСТО ПОПОВСКИ
КЛЕОПАТРА СЕДМА - МАКЕДОНКАТА

Издание по финансиски го постојано:
„МАКЕДОН БЕТОН“ - СКОПЈЕ

Издавач:
Ангелина Маркус

За издавачот:
„Макформ“ - Скопје

*Компјутерска обработка
и подготвока за печат:*
Бојан Симовски

Корица:
Ристо Поповски

Печат:
„Бимс компани“ - Скопје

Тираж:
1000 примероци

РИСТО ПОПОВСКИ

КЛЕОПАТРА СЕДМА
последната македонска царица
во Александрија

ЕДИЦИЈА
КЛЕА

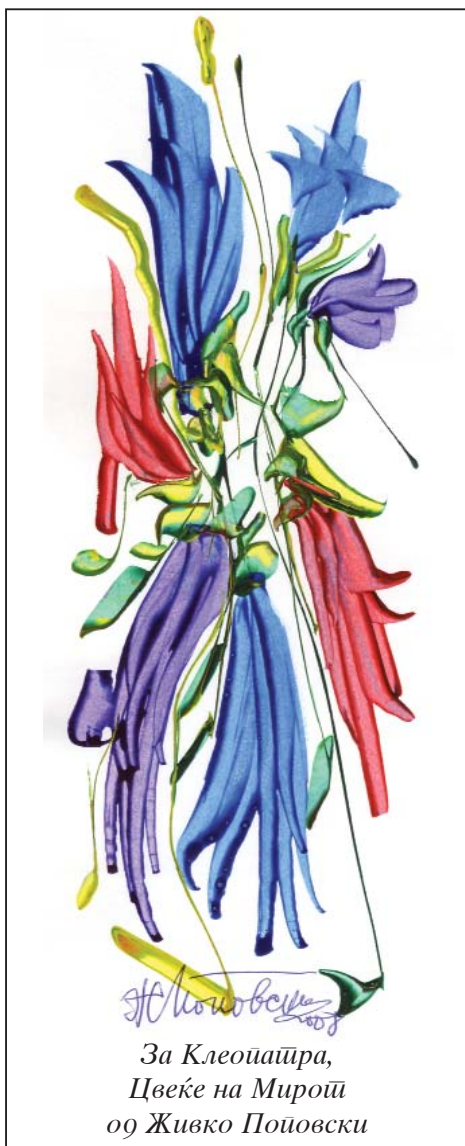
Скопје, 2008

*Клеопатра Седма,
Македонкајна*

*Оваа книга ја посветувам на мојот македонски народ,
особено на Македонките и мојата мајка Менка,
жена Јадранка, ќерка Ана-Марија и синот Јан-Кристијан.*

Авторот

*За Клеопатра,
Цвеќе на Мирот
од Живко Појовски*

СОДРЖИНА

ИСТОРИЈА НА МАКЕДОНИЈА.....	9
ПРЕТЦИТЕ НА КЛЕОПАТРА СЕДМА.....	19
АЛЕКСАНДАР И ОЗИРИС ВО МИСИР.....	23
ТЕСТАМЕНТОТ НА АЛЕКСАНДАР МАКЕДОНСКИ.....	25
НАСЛЕДНИЦИТЕ НА МАКЕДОНСКОТО ЦАРСТВО.....	31
ДИНАСТИЈАТА НА АНТИГОНИДИТЕ И СЕЛЕУКИДИТЕ.....	37
ТАТКОТО НА КЛЕОПАТРА СЕДМА.....	41
КЛЕОПАТРА СЕДМА.....	43
МАКЕДОНСКАТА УМЕТНОСТ И КУЛТУРА.....	45
КЛЕОПАТРА СЕДМА И АЛЕКСАНДАР МАКЕДОНСКИ.....	49
АЛЕКСАНДРИЈА, ГЛАВНИОТ ГРАД НА МАКЕДОНЦИТЕ.....	57
БИБЛОТЕКАТА ВО АЛЕКСАНДРИЈА.....	59
МАКЕДОНСКАТА АКАДЕМИЈА НА НАУКИТЕ.....	63
КЛЕОПАТРА СЕДМА И ЈУЛИЕ ЦЕЗАР.....	65
РАЃАЊЕТО НА ЦЕЗАРИОН.....	76
КЛЕОПАТРА СЕДМА КАКО ВЛАДЕТЕЛКА.....	77
КЛЕОПАТРА СЕДМА ВО РИМ.....	80
КРУНИСУВАЊЕТО НА ЈУЛИЕ ЦЕЗАР.....	83
КЛЕОПАТРА СЕДМА И МАРКО АНТОНИЕ.....	93
АКТИУМ, ВТОРИ, СЕПТЕМВРИ 31, ПРЕД РИСТА.....	97
СМРТТА НА КЛЕОПАТРА И АНТОНИЕ.....	100
РЕЦЕНЗИЈА (Ангелина Маркус).....	105
БЕЛЕШКА ЗА АВТОРОТ.....	108
КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА.....	109

ПРЕДГОВОР

Не постои жена која толку го има фасцинирано античкиот и денешниот свет како што е тоа случајот со Клеопатра Седма. Преку пишаните дела од Хорацие, Вергилие, Пропер, Овидие, Лукијан, Јувенал, како и преку историските записи од Плутарх, Светон, Апијан, Дио Касиј и Јосиф Флавиј, оваа македонска царица влезе во литературната историја. Данте и Бокачо се занимавале со неа. Меѓу 1540 и 1905 година на театарските сцени се одиграни над 127 дела посветени на Клеопатра, од кои 77 драми, 45 опери и 5 балети. За Клеопатра пишувал и Шекспир (драмата „Антонио и Клеопатра“), потоа Г. Б. Шавс (драмата „Цезар и Клеопатра“) и други. За неа создавале композитори како Масне и Прокофиев, а пишувале и романиери. За возбудливиот живот на оваа познатата Македонка, снимени се и многу филмови.

Ликот и карактерот на Клеопатра повеќе од 2000 години по нејзината смрт немаа изгубено ништо од својот привлечен сјај, кој бил поголем и од сјајот на фараоните, кои денес претставуваат симбол за големината на стариот Мисир.

Сепак Клеопатра пред се била припадник на Македонците, на онаа бела раса луѓе, на која припаѓал и славниот крал Македон. Таа била царица на Македонија во Мисир, но во нејзините вени не течела мисирска крв, туку македонска. Птолемејската династија, на која таа и припаѓала, потекнувала од Македонија. Нејзин основач бил полубратот на Александар Македонски, по име Птолемеј. Од сите генерали на Александар, само на Птолемеј Први Сотер (Спасител) му успеало да изгради царство, кое го достигнало својот највисок дострел.

Не може да се заобиколи историјата на Птолемејската династија ако се сака целосно да се согледа и сфати ликот на Клеопатра, затоа што таа не е како Јулие или Наполеон или пак како Теодора од Цариград, кои од темнината на историјата, наеднаш излегоа на виделина и веднаш се здобија со големи заслуги. Клеопатра била наследник на Птолемејската династија која била династија што постигнала највисок

можен културен процут во историјата на светот. Иако во времето на Клеопатра ова царство речиси било на залез, сепак таа се трудела и сакала пак да ја воспостави таа големина.

Во ликот на Клеопатра биле споени сите карактери на птолемејската династија, како позитивните така и негативните. Меѓутоа Клеопатра ги надминала своите прадедовци со тоа што успеала двајцата најмоќни мажи на светот во нејзиното време (Јулие и Антонио) да ги стави под своја контрола. Таа била доминантна македонска царица, која брилијантно ја одиграла својата улога. Римјаните за неа рекле дека, покрај Ханибал, таа им влеала страв во коски како никој друг.

2 Август 1992

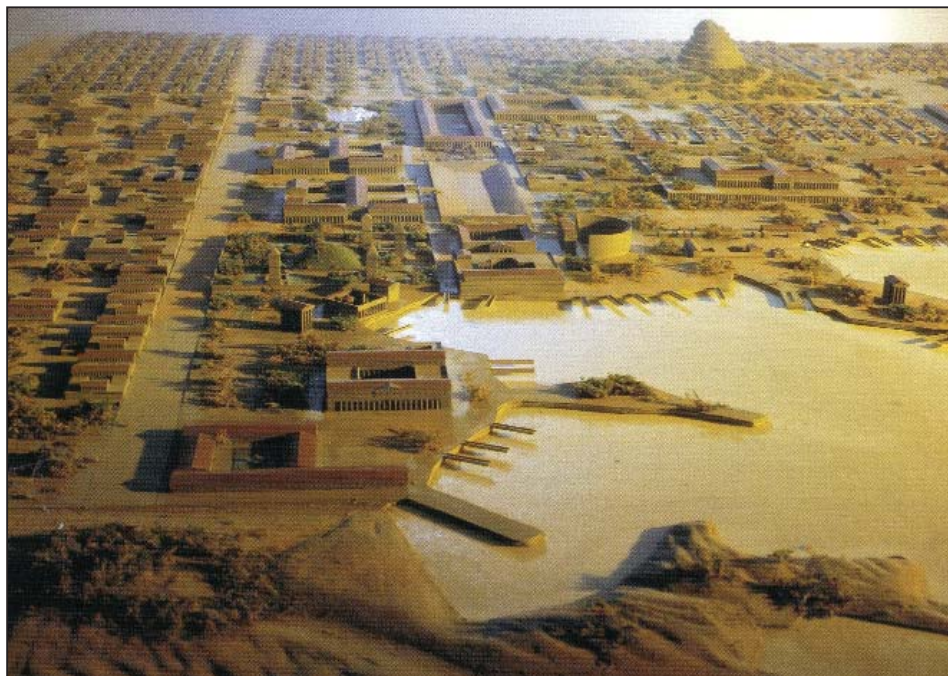
Ристо Поповски

ИСТОРИЈА НА МАКЕДОНИЈА

Во Македонија, најстарата откриена култивирана населба датира од околу 6200 год. пред Христа. Ова значи дека за прв пат на европско тло, токму во Македонија била создадена една висока и напредна култура, која подоцна ќе постигне дострели со безвременска вредност. Македонците први во светот имале сознание за обработка на металите, за уметноста на градење со камен и за создавањето градска форма на населби. Тие поседувале своевидна способност си да преобликуваат според нивното сопствено знаење. Нивниот истражувачки дух ја истражувал основата на нештата и бил темел на европската наука. Тие ги создале литературните вредности како што се: етиката, трагедијата, комедијата, лириката, епиграмот и останатите уметнички форми. Тие дале значаен придонес и во изградбата на храмови, пластиката, сликарството на вазни и сл. Нивниот идеал на личната слобода и самоопределувањето го оствариле во матичната држава Македонија, која била првата централизирана држава во Европа.

Нивната територија овозможила силен развој на духовните и политичките потенцијали на поединецот. Македонците никогаш не биле задоволни со постигнатото, па секогаш барале нови дострели. Со проширувањето на Блискиот исток тие го пренеле македонскиот начин на живот и животна филозофија и среде други народи.

Македонскиот дух дејствувал низ вековите од разни центри на својата моќ. Некои од овие центри биле: Троја како главен град и прва престолнина на Македонците, Кносос како втора престолнина, Еге како трета престолнина, Пела како четврта престолнина, Александрија како петта престолнина, Рим како шеста престолнина, Визант како седма и Скопје како осма престолнина на Македонското царство. Не треба да се заобиколува ниту Солун како престолнина формирана од Касандар во чест на Филиповата ќерка Тесалоника, со која што се оженил. Солун најдолго време останал културно Македонско жариште со монетоковањето, епископиите и Кирилското писмо.

Александрија, една од пресѝолнниитѝе на Македонија и светиотѝ иокрај Троја, Кносос, Еѝе, Пела, Рим, Цариѝрао, Солун и Скопје.

Македонската култура продрела далеку на истокот и го населила целото Средоземје, со што била создадена нова светска култура на Македонизмот. Како главен центар на оваа Македонска светска култура од Александар до Клеопатра бил градот Александрија.

Но, политичките водачи на Македонците од Александрија не можеле долготрајно да ги совладаат сите проблеми на тогашниот свет. По 300 годишно владеење се приближувал крајот на ова време и доаѓало времето кога требало да започне Петтото светско македонско Божје царство, на чело со Божјата ќерка Клеопатра Седма. Таа решила својот империјален град да го изгради таму од каде што доаѓало нејзиното момче Јулие попознат како Цезар, а тоа е градот Рим. И во новиот империјален главен град Рим таа имала намера да воведѝ нов јазик - Латино, исто како што Александар го вовел новиот јазик - Коине. Александријците требало да бидат заменети од политички надарените Римјани, иако тие притоа примиле од Александријците многу духовни вредности.

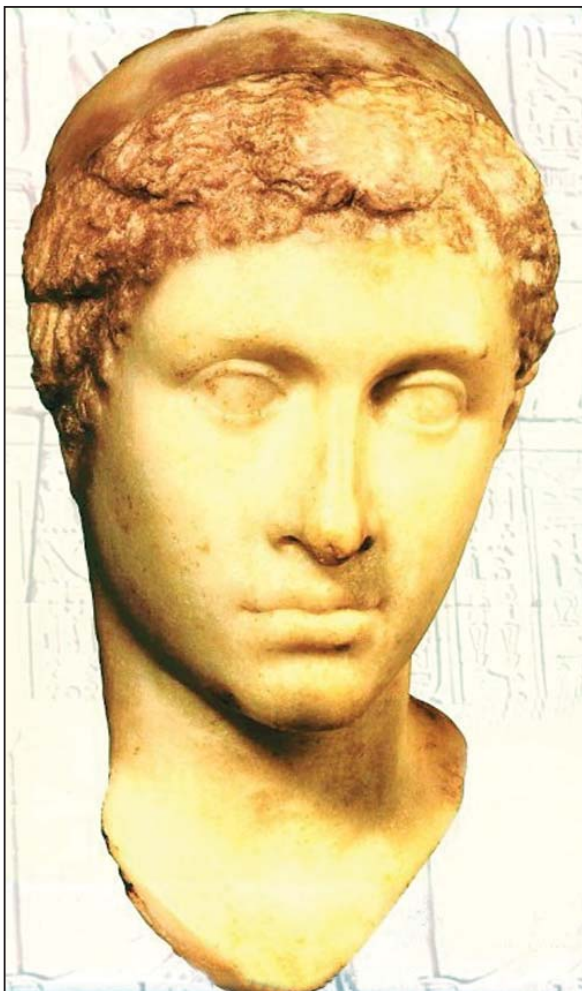
Легенди и херои од старата историја се појавуваат пред нашите очи кога размислуваме за границите на Македонија. Како ли изгледала оваа земја, чие богатство и плодност го опишале најстарите историски писатели и за чиј посед се воделе и ќе се водат борби сидодека постои Европа?

Филип Втори, а уште повеќе неговиот син Александар Трети - Велики Македонски се симболи на највисокиот развој на моќта на македонското светско царство. Далеку внатре во Азија се простирала моќната област на Александар Трети, се до земјите на Авганистан, Пакистан и Индија, во кои и денес некои се борат за свој престиж, за своја вредност и за нов поредок на светот. Каде останаа трагите од она големо Александрово време, сведоците на неговата светска моќ? Развеани, пропаднати, урнати закопани, еден мермерен величествен саркофаг на Александар денес стои празен како оној на Исус Христос во музејот во Константинопол, една триумфална капија во Солун го носи неговото име, неколку камења со македонски букви, кои тешко можат да се толкуваат, често со одвај препознатлив натпис, се наоѓаат во старата престолнина Пела како знак за неговата величина, а во Прилеп и Штип неговите потомци му изградиле величествен споменик како знак на македонското обединување. Врз урнатините од неговото царство се практикуваше култот за Александар Македонски и се негуваше Четвртото Божје царство. Ова царство израсна во ново македонско светско царство на Македонизмот водено од повеќе македонски царски куќи, од кои најпозната била онаа од Александрија. Тука во Александрија ќе се роди долго очекуваната Божја ќерка на сонцето.

Историјата на Клеопатра е историја на една жена, чиј живот, како во политичка така и во лична област, бил под решавачко влијание на двајца мажи: Јулие Цезар, а подоцна и Марко Антоние. Во историјата има малку настани, кои толку не поттикнуваат и можат да не зачудат, како што е животот на оваа македонска царица. Таа, како и двајцата мажи, беа личности со извонредни квалитети, и ја држеа во свои раце судбината на тогашниот антички свет. Ова александриско-римско царство, беше создадено од Македонци кои беа граѓани на градовите Александрија и Рим.

Жителите на побогатата источна половина беа пред сè Македонци, односно припадници на источната раса, која зборувааше македонски. И

Клеопатра беше Македонка. Таа беше царица на Мисир, но во нејзините веци не течеше ниту една капка мисирска крв. Таа беше од лозата на Александар. Како последна владетелка на Птолемиите таа беше македонски воспитана и имаше исклучиво македонски роднини. Нејзиното преголемо честољубие беше насочено кон обновувањето на угледот на нејзиниот владетелски двор и царство. Сепак големите дела за слава, со кои птолемејското царство се проширило далеку надвор од границите на Мисир, можеа да се повторат само во сојузот со Рим. Мисир беше наводно независен, но единствено можеше и понатаму да постои, само ако се спои со царската куќа во Рим.

Клеопатра Седма – Македонска

Клеопатра знаеше дека и е потребна поддршка од Римјаните, ако сака повторно да ја воспостави старата моќна позиција на Александрија.

Оваа политика на соработка со Римјаните ја беше презела од нејзиниот татко Аулет (гајдацијата), една комплексна личност, која оставила влијание врз нејзиниот развој. Многу припадници на владеечката класа во нејзината земја, се плашеа од оваа политика, но бидејќи моќта на Рим од ден на ден стануваше се поголема, секој друг став би бил рамен на самоубиство.

Прашањето што добиваше Клеопатра од Римјаните, не може лесно да се одговори. Голем дел од нејзиниот живот таа настојуваше да им помогне на Александријците, а таа навистина немаше причина повеќе да ги сака Римјаните. Како и повеќето Македонци таа го сметаше за несреќа римскиот империјализам и веруваше дека Мисир би можел да биде потчинет од Рим поради што Македонците вечно воде меѓусебни војни. Клеопатра можеше да владее со Рим како Александар со источот.

Некои Римјани, сепак, сосема ја осудуваа според нивниот личен впечаток, а некои ја почитуваа. И единствените двајца мажи, кои освен нејзиниот татко, играа важна улога во нејзиниот живот, беа Римјани.

Кога Клеопатра беше младо девојче, во Рим владееше една од најсилните и најинтелигентни личности, кои произлегле од овој град - Јулие Цезар. Во текот на една римска граѓанска војна, тој дојде во Александрија во главниот град на Мисир и се ожени со Клеопатра.

Јулие Цезар

Тешко може да се процени, колку силно Клеопатра била под влијание на ставовите и сфаќањата на Јулие. Јулие беше вистински Римјанин, но имаше повремено многу разбирање за александрискиот начин на живот и размислување. Ова уште повеќе се однесува на Марко Антоние, кој во натамошниот тек на граѓанската војна го презел водството на царството и како втор маж на Клеопатра, дојде на местото на Јулие.

Во Антоние таа повторно најде маж, кој не ги делеше предрасудите на своите римски современици за Мисирците. Од оваа врска настана нов сериозно промислен и спроведлив концепт за изградба на но-

во Македонско царство. Во нивните претстави целата оваа далечна област, како и надворешните региони кои беа под римско влијание, требаше да не бидат, како дотогаш, исклучиво управувани од Римјаните. Наместо тоа беше планиран сојуз, со кој сите Македонци ќе бидат во една македонска држава, а македонските области источно од Јадранското море требаше повеќе да не бидат потчинети од Римјаните, туку сите да бидат рамноправни. Тоа било во склад со воспитувањето на Клеопатра и со нејзините лични наклонетости.

Ако денес се обидеме да го анализираме животот на Клеопатра пред оваа политичка цел, ќе ни се постави проблем. Римјаните јасно ги препознале намерите на македонската царица, за да стравуваат. Сепак политичката цел на Клеопатра се остварила, но дури неколку векови подоцна. Македонците биле тие кои го оставиле својот јазик и култура подоцна да се шири преку Цариград.

Кога Клеопатра се родила на крајот на 70 или почетокот на 69 год. пред Христа, Мисирците имале своја државна традиција веќе повеќе од три илјади години. А династијата, чиј јазик беше македонски, на Птолемеј, чиј потомок беше таа - Клеопатра, владееше со земјата скоро од смртта на Александар Македонски - Велики во 323 год. пред Христа. Силното медитеранско римско царство се наоѓаше во последната турбулентна фаза на својата република.

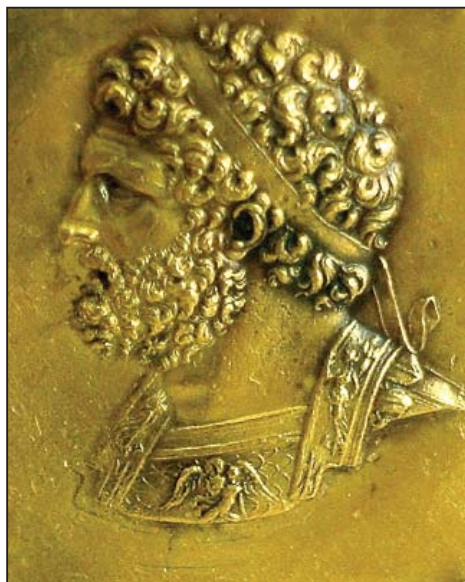
Истражување за националната (расната) припадност на значителни личности во принцип нема никаква смисла, но за Клеопатра Седма може да се претпостави дека била црномуреста. Германските научници во една тоалетна кутија пронашле влакна од Клеопатра. По анализите му соопштија на светот дека Клеопатра била црвенкоса и припаѓала на Македонски род.

Шминките ја правеле црномуреста за да се оправда улогата на Фараон во Египет, така остана во литературата како црномуреста.

Во секој случај не била русокоса туку црномуреста. Клеопатра Седма беше Македонка, исто како и нејзините претци. Јазикот на Клеопатра Седма беше македонски, а и нејзиното воспитување и културниот круг од кој таа потекнува беа македонски. Не се знае колку точно од народот што живеел на просторот од Мисир веќе биле одродени од македонството, но може да се каже дека со хегемонизација од 300 години од

Александар Македонски до Клеопатра, ниту еден народ не можел изолирано да ја преживее Македонската асимилација. Образованите Македонци или македонизираниите жители на истокот се воодушевувале во тоа време на класичната (античката) Македонија чиј најголем растеж бил во времето на Александар Македонски - Велики (336 - 323 год. пред Христа). Клеопатра Седма и нејзините современици биле под силно влијание на необичниот животен век на Александар Македонецот, кој повеќе од 300 години претходно ги предизвикал силните промени во македонскиот свет, кои ние (иако историјата продолжува и не може да се подели во одделни епохи) ги означуваме како почеток на Македонскиот век.

Оваа нова ера доживеала силна географска експлозија во себе. Македонизмот, ограничен дотогаш на Егејското, Јадранското и Црното море, сега можел да го рашири своето влијание до Авганистан и Индија. Оваа култура беше зачудувачки единствена. Ширењето на идеите не се спречувало, како денес, со границите на земјите. Затоа бргу се пробил македонскиот начин и сфаќањето за животот, до дотогаш недопрените со тоа, варвари. Но, и тие имале влијание врз Македонците, бидејќи Македонија никогаш порано не била толку толерантна и отворена. Се случило

Филип Втори – Македонецот *Александар Трети – Македонски*

големо мешање со сириските и хебрејските традиции, како и со традициите на Персијанците и Мисирците, кои настанале низ многу години и биле различни едни од други. Па сепак Македонците останаале свесни, на парадоксален начин, за својата посебност за време на целиот тој период. И биле мошне горди, кога ги победија своите непријатели. Сепак еден од значителните напредоци под македонско владеење е смалувањето на воените судири. Во далечните области на македонскиот свет, во времето на 3 и 2 век пред Христа. Македонците постојано војувале меѓусебе, иако имало и периоди на мир. Овде живееле значајни научници, писатели и уметници. Класичното македонско царство се нашло во состојба на банкрот, поради непрекинатите затегнати односи со своите соседи.

Но, Македонците и натаму форсирале напредок во културниот и политичкиот живот. Дури во поново време почнуваме да ги разбираме разновидните вредности на оваа македонска ера, иако си уште многу историски книги застануваат токму таму, каде што е направен овој нов почеток.

Тоа во голем дел е вина на Римјаните. Тие се восхитија од античката македонска култура, но ништо не направија за нивните македонски браќа современици, кои ги затекнуваа насекаде околу себе. Затоа од една страна ја почитуваа античката класична Македонија, а од друга го сметаа современото за помалку драгоцено. Освен тоа, се случи многу Македонци во Римското царство слично да размислуваат, така што величието на нивните македонски сонародници, кои ги среќаваа како живеат според класичното старо време, останаа незабележани. Но Клеопатра Седма, која гордо се навраќаше на делата на нејзините македонски претци, не можеше оваа грешка лесно да ја заобиколи. За неа и нејзините современици, од првиот век пред Христа, имаше еден сосема друг и специфичен проблем. Таа беше последниот претставник на Македонската култура, која имаше своја држава, но истовремено беше во постојана опасност од моќната Римска империја. Со овие прашања Клеопатра жестоко се занимаваше.

Таа никогаш не веруваше дека македонската епоха од Александар завршила и сакаше да стори се за да го продолжи нејзиното траење, кое веќе имаше изминато над 300 години. Сепак, иако границите често се поместуваа, центар на Македонската империја и моќ беше Александрија

како главен град на престолнината, тука владееше Птоlemeј. Касандар владееше во Пела. Селеук со главен град Антиохија опфаќаше голем дел од западна Азија. Ние ги познаваме овие царства под имињата на нивните династии, бидејќи нивната владеечка форма беше монархијата. Во тоа време монархијата беше вообичаена државна форма и таа остана како таква дури и до нашиов век. Александар сметаше дека центар на светот треба да биде македонска престолнина. Кога Македонија се прошири на исток, Вавилон и Александрија станаа нови престолнини на светот. Пела остана за секогаш центар и ризница на Македонската култура.

Клеопатра ја прифати оваа традиција. Монархијата претставувала единствена законодавна моќ во државата и власта била во рацете на тогашниот владетел - во случајов на Клеопатра. Нејзината држава во тоа време била центар на целиот научен свет. Клеопатра никогаш не сметала дека птоlemeјското владетелство треба да се ограничи само на Мисир. Нејзините сфаќања биле исти со сфаќањата на првиот крал од нејзината династија - Птоlemeј Први, кој како владетел и историчар припаѓал на семејното стебло на Александар Велики. Во Мисир се наоѓала неговата главна база, а по смртта на неговиот господар, тој го презел владеењето со оваа земја во која бил основан градот Александрија и во 304 г. пред Христа, се прогласил за цар. Како таков тој задржал голем дел од македонската култура и традиција. Негов главен знак бил орелот, веројатно поради орловскиот нос што го имал. Орелот останал амблем на дворот на сите идни Птоlemeјци. Тој ист орел што го држел Зевс на рака на сите македонски пари уште од времето на Александар Први.

РОДОСЛОВИЕ НА ПТОЛЕМЕИТЕ МАКЕДОНСКА ЦАРСКА ДИНАСТИЈА ВО МИСИР

ПТОЛЕМЕЈ ПРВИ СОТЕР (304 - 285 г. пред Риста)
 ПТОЛЕМЕЈ ВТОРИ ФИЛАДЕЛФ (285 - 246 г. пред Риста)
 ПТОЛЕМЕЈ ТРЕТИ ЕНЕРГЕТ (246 - 221 г. пред Риста)
 ПТОЛЕМЕЈ ЧЕТВРТИ ФИЛОПАТОР (222 - 204 г. пред Риста)
 ПТОЛЕМЕЈ ПЕТТИ ЕПИФАН (204 - 180 г. пред Риста)
 ПТОЛЕМЕЈ ШЕСТИ ФИЛОМЕТОР (181-145 г. пред Риста)
 ПТОЛЕМЕЈ СЕДМИ НЕО ФИЛОПАТОР (145-144 г. пред Риста)
 ПТОЛЕМЕЈ ОСМИ и ЕНЕРГЕТ ВТОРИ со КЛЕОПАТРА ВТОРА 163 - 145 г. пред Риста)
 ПТОЛЕМЕЈ ОСМИ И ЕНЕРГЕТ ВТОРИ (повторно избран 164 - 116 г. пред Риста)
 КЛЕОПАТРА ВТОРА (131 - 127 г. пред Риста)
 КЛЕОПАТРА ТРЕТА (116 - 101 г. пред Риста)
 ПТОЛЕМЕЈ ДЕВЕТТИ СОТЕР ВТОРИ (116 - 107 г. пред Риста)
 ПТОЛЕМЕЈ ДЕСЕТТИ и АЛЕКСАНДАР ПРВИ
 и КЛЕОПАТРА БЕРЕНИКА (101-88 г. пред Риста)
 ПТОЛЕМЕЈ ДЕВЕТТИ СОТЕР ВТОРИ (повторно избран 88 - 81 г. пред Риста)
 ПТОЛЕМЕЈ ЕДИНАЕСЕТТИ и АЛЕКСАНДАР ВТОРИ
 и КЛЕОПАТРА БЕРЕНИКА (80 г. пред Риста.)
 ПТОЛЕМЕЈ ДВАНАЕСЕТТИ НОВ ДИОНИС АУЛЕТ (80 - 58 г. пред Риста)
 КЛЕОПАТРА ПЕТТА заедно со БЕРЕНИКА ЧЕТВРТА (58 г. пред Риста)
 КЛЕОПАТРА СЕДМА (51 - 30 г. пред Риста) владеела заедно со:
 ПТОЛЕМЕЈ ТРИНАЕСЕТТИ (51 - 47 г. пред Риста),
 ПТОЛЕМЕЈ ЧЕТИРИНАЕСЕТТИ (47 - 44 г. пред Риста) и
 ПТОЛЕМЕЈ ПЕТНАЕСЕТТИ ЦЕЗАРИОН (44 - 30 г. пред Риста)

ОСТАНАТИ ЧЛЕНОВИ НА ПТОЛЕМЕЈСКАТА ДИНАСТИЈА

ПТОЛЕМЕЈ КЕРАУН (умрел 279 г. пред Риста) - најстариот син на Птолемеј ПРВИ Сотер.
 ПТОЛЕМЕЈ АПИОН (умрел 96 г. пред Риста) - син на Птолемеј СЕДМИ.
 Станал крал на Киренаика (денешна Либија).
 ПТОЛЕМЕЈ ФИЛАДЕЛФ (роден 36. г. пред Риста) - син на Марко Антоние
 и Клеопатра СЕДМА
 ПТОЛЕМЕЈ МАВРИТАНСКИ (умрел во 40 г. по Риста.) - внук на Клеопатра СЕДМА.
 Крал на Мавританија.

ПРЕТЦИТЕ НА ЦАРИЦАТА КЛЕОПАТРА СЕДМА

Птоlemeј Први Сотер, основач на Птоlemeјската династија бил полубрат на Александар. И самиот бил ученик и пријател на Аристотел со сите останати царски другари. Воедно бил историчар и генерал на македонската војска под Александар Македонски. За него се знае оти се родил околу 367 г. пред Христа во Македонија и дел од своето детство го поминал во дворот на царската палата каде владеел Филип Втори. Подоцна, заедно со Александар, посетувал исто училиште. На дворот се зборувало оти Птоlemeј е син на Филип Втори и Арсиноја, што значи дека бил полубрат на Александар Македонски (за што пишуваат и некои антички автори). Значи, не случајно тој го добил највисокото место во државата под Александар.

Уште кога Филип бил жив Птоlemeј Први, живеел во палатата и сите случувања таму ги бележел. Тоа го продолжил и подоцна кога бил поставен за главен генерал на Македонската војска во името на Александар. Тие уште како деца заедно израснале, си играле и учеле. И Птоlemeј бил под влијание на идеите на Аристотел, па и самиот со голема творечка способност организирал научни испитувања. Тој напишал книга за борбата на Македонизмот за време на походот од Александар Македонски, која пак денес се смета за загубена. Неговите записи претставувале значаен извор за подоцнежните историчари.

Постојат записи од тоа време во кои се опишани приватните семејни драми, кои се одигрувале во македонската кралска палата. Една од тие драми била и објавата за женидбата на Филип Втори со младата убава Клеопатра, која била ќерка на кралот од Молосија. Неговата претходна жена Марија (која подоцна била наречена Олимпија - мајката на Александар Македонски) не се согласувала со ваквата женидба. За време на свадбената веселба во палатата, извесен Атал (кој бил роднина на младата Клеопатра) рекол дека сите треба да се молат на Зевс, Клеопатра да роди син, кој ќе биде иден наследник на Филип. Во тој момент скокнал

Птолемеј ПРВИ - СОТЕР

Александар и фрлил кон него една од златните чаши која го погодила во главата. Александар притоа му рекол на Атал дека тој е законски наследник на престолот. Тогаш Филип скокнал против својот син, но бидејќи бил пијан, се сплеткал и паднал на подот од салата. Александар полн со лутина рекол: „Гледајте мои пријатели, овој човек сака од Македонија да помине во Азија, а не може од една до друга маса да стигне“.

Позадината на овие зборови се однесувала на тоа што Филип, недолго пред овој настан, бил прогласен за единствен цар од страна на Коринтската унија и тој се подготвувал со војска да го помине Хелес-

понт и да ја нападне Персија. Перманион, Филипвиот генерал, бил во извидница во базите преку Хелеспонт, каде што набрзо стигнала Македонската фаланга со Александар, за походот до крајот на светот, икументот, со добри услови на живот. По кавгата Александар ја напуштил свадбената веселба и заминал во својата царските одаи каде веднаш пристигнал некој нивни стар пријател, кој го повикал Филип и ги помирил таткото и синот. Неколку месеци по овој настан, Филип дал одобрение неговата ќерка (која исто така се викала Клеопатра) да се венча со принцот Александар од Молосија. Тогаш целиот царски двор почнал да се подготвува за свадба. Свадбата требало да се одржи во театарот. На закажаниот ден во театарот биле поставени 12 статуи на боговите, а како 13-та била носена статуата на Филип како знак оти и тој е еден од божјите синови. Пред да стигне во театарот, Филип бил предупреден дека нешто се подготвува против него, но тој не обрнал внимание на тоа. Кога стигнал во театарот целиот македонски народ му се восхитувал на македонскиот цар. Но, тогаш неговиот личен телохранител Павсанија го извлекол својот меч и го прободел Филипа, кој паднал мртов на мермерниот под од театарот.

За ова убиство била осомничена Олимпија мајката на Александар, бидејќи само таа имала интерес да биде убиен Филип, но ваквите обвинувања никогаш не биле докажани, бидејќи атентаторот бил убиен на самото место на настанот.

Александар, како 20-годишен го наследил Македонскиот престол поради тоа што отсекогаш престолот се наследувал по крвна линија од татко на син. Александар успеал да ја оствари замислата на Филип и да ги обедини сите Македонци и други народи во една унија од Пела, па се до Индија.

Тој практично е најголемиот војсководител и истражувач на светската историја. Тој никогаш не водел војна, без да ја добие, никогаш не стапнал во ниту една земја, без да ја покори, секогаш лично ја предводел секоја битка и прв ги поминувал непријателските сидини. Тој е значаен и по тоа што открил многу нови области и ги припоил кон големото Македонско царство. Открил и мориња, реки, но и животни и растенија, а градел и градови на кои им давал македонски имиња. Македонците ги запознал со внатрешноста на Персија, Индија, Персискиот залив и

Индискиот океан. Така започнал да се шири „Македонизмот“, македонската култура. Се отвориле нови пазари кон Азија, се отворил новиот каравански пат каде од север на југ се разменуваае продукти, кои се произведувале во Македонија. Македонскиот стил, македонскиот јазик, обичаи, уметност и наука почнаа да се шират до далечниот исток. Македонската култура станала светска култура, а македонскиот јазик станал светски јазик. Во Индија, па дури и во Кина, се најдени македонски скулптури и слики што докажувааа оти на тамошните уметници им била позната Македонија.

Ако идните генерации во Македонија бараат нов претседател на својата држава, ќе треба да си одберат таков како што беше Александар Македонски.

Александар во неговиот краток живот изградил повеќе од 70 градови, 16 со името Александрија. Откако Александар владеел 12 години, тој на 33 годишна возраст на 10 јуни 323 година во Вавилон, го завршил својот живот. Некои сметаат поради болест, а некои дека бил отруен од извесен Јола. На смртната постела Александар го напишал својот тестамент со кој Македонското царство го поделил на четири дела меѓу неговите верни генерали. Откако починал, во целото Македонско царство биле прогласени денови на жалост. Александар оставил големо македонско царство, но не оставил наследник. Неговата жена Роксана биле бремена во 6-ти месец и го очекувала идниот наследник.

(Последниве пасуси се врз основа на книгата „Тестаментот на Александар Македонски,, од Пандил Костурски).

АЛЕКСАНДАР И ОЗИРИС ВО МИСИР

Во антиката честопати се споредувале светските настани и големите циклуси преку митолошките случувања. За да се објасни легимитетот зошто и како успеале Птолемејците од македонско потекло да владеат толку години во Мисир, се направени обиди тоа идеолошки да се објасни преку македонската-мисирска врска измеѓу Озирис и Дионис.

Птолемејците уште во почетокот започнале да прават конструкција со која имале намера да ја продолжат традицијата во нивното заедничко верување, кое било исто среде Македонците и Мисирците. Кралот на Македонската митологија бил Зевс, а во Мисир тоа бил Амон кој бил истиот Бог. За Македонците божјиот син на Зевс се викал Дионис, а за Мисирците се викал Озирис. Така и едните и другите верувале во ист бог и религија. Бидејќи Александар Македонски уште за време на животот важел како божји син, наследник на Дионис, а по потекло од Херакле и Ахил, тој во Македонската империја бил сметан за новиот Дионис. Затоа на сите пари тој бил насликан како Дионис или Херакле.

Александар Македонски има иста историја како и Озирис-Дионис. Тој тргнал на пат во религиозна и научна мисија се до Индија, по истиот пат, наречен „царски пат“ по кој поминал Дионис за да го објави на тогашниот свет своето боженствено раѓање, а воедно народот да го види новиот Озирис-Дионис. Затоа Александар морал да оди на пат за Индија.

Легендата која го раскажува култот за Озирис и Дионис, вели дека откако тој го култивирал тогашниот индиски свет, бил на лов на слонове и кога го фатила носталгија за својот роден крај, тргнал на пат, па на враќање поминал низ Македонија за да си ги види неговите стари корени и потекло. Таму во тоа време владеел кралот Македон, кому Озирис-Дионис му ја потврдил кралската власт. Ваквата митологија за потврдувањето на Македон за крал на Македонците имала за цел да ги покаже длабоките врски помеѓу Македонија и Мисир.

По неколку илјади години македонскиот бог Дионис пак ја освоил Индија. Дионис е само македонско име за Озирис. Повторно поминале илјадници години и пак еден Македонец - Александар Македонски синот

на богот на сонцето Амон Ра-Ма ќе тргне по патот на Дионис за да ја освојува Индија. И затоа не не изненадува што во верувањето на Македонците Александар ги претставувал Дионис и Озирис божествено претопени во едно тело на Александар Македонски.

Дионис е еден од синовите на Зевс. Нам ни е познат како бог на виното. Во антиката Еврипид пишува дека Дионис тргнал на пат во Азија. Но драмата која ја пишувал Еврипид всушност била мит во кој се вели дека Македонија е таа која владеела врз Мисир и Азија. Тоа Птолемејците го искористиле во својата пропаганда за да се одржат на власт.

На сликата од тогашните пари се гледа дека Александар носи златна лента на Дионис а воедно на главата има кожа од помал слон, што асоцира за освоената територија во Индија. И Озирис во Индија ловел слонове, а малото рокче под увото на царот било знак дека царот е син на Амон Ра - Зевс. Кај Македонците роговите се толкувале како замена за богот Амон Ра. Значи Александар бил жив наследник на Амон Ра и како таков бил предодреден да биде цар на Мисир.

ТЕСТАМЕНТОТ НА АЛЕКСАНДАР МАКЕДОНСКИ

Тестаментот според Б. Хекел преставува многу интересен документ, значаен за историјата на Македонците. Тој содржи детали од вечерата кај Медиос Тесалиецот, на која според голем број авторски кажувања, е отруен Македонскиот цар од страна на Јола, како и детали за царските одаи, присутните во нив и начинот на кој е составан тестаментот.

Според напишаните извори, во царската одаја Александар по втор пат е отруен од Јола.

Негуван од Роксана, неговата жена, Александар чувствувал олеснување на болките од првото труење, поради здравиот и силен организам. Во еден момент тој побарал да му донесат чаша вода и тогаш Јола повторно му дава доза од отровот. Додека ја пие водата добива мачнини и предвидувајќи си ја сопствената смрт им соопштува на своите пријатели дека сака да ги остави своите последни желби во тестамент.

Пердика веднаш го повикува Антипатар да присуствува при пишувањето на тестаментот.

Со грч на лицето Александар го диктира тестаментот во присуство на Роксана, Пердика, Антипатар и Холкит. Откако го издиктирал, отровот почнува да му го одзема јазикот и со голема мака успева да ги изговори зборовите: „*Понесете ме богови и збогум пријатели*“. Неговата последна желба е упатена кон Птолемеј, да го однесе неговото тело, според едни автори, во Македонија, а според други во Мисир.

Роксана со страотен крик корнејќи ја косата се фрла пред нозете на Пердика, но Холкит ја додржува носејќи ја до Александар. Царот, чкрипејќи со забите под товарот на страотниот бол, дишејќи го последниот здив ја зема нејзината десна рака и бакнувајќи ја, ја става на Пердиковата десна рака како благослов, притоа давајќи му го својот прстен на Пердика.

Вечерта на 10 јуни 323 г. пред Риста, смртта го совлада царот. Роксана со бакнеж му ја испраќа душата и му ги затвора очите.

Пердика и останатите присутни благородници го местат телото на царот во мртовечката постела, облечено во царската руба и пурпур-

Гробоѹ на Александар Македонски

на наметка. На главата му ја беа ставиле царската круна а телото го премачкаа со мед и најразлични парфеми. Телото на Александар беше поставено врз пурпурен чаршав и положено во сандакот, а врз него беше ставена Вавилонска таписерија. Со наведнати глави и поглед вперен во земја присутните го понесоа сандакот високо на плеќи пред построените воени трупи и насобраниот народ.

Во тој момент настана страотна тишина, а Пердика се обрати кон војската и народот: *„Македонци знајте дека Александар, нашиот македонски цар им се приоружи на боговите, на сите ни остави аманети да го чуваме царството и да го продолжиме неговото дело“*.

Тоа се последните моменти од животот на Александар Македонски. Неговиот тестамент останува со крупни букви запишан во светската историја како Македонски цивилизациски придонес што предизвикува восхит и почитување не само кај Македонците туку и кај сите останати народи.

Холкид, откако ги доби наредбите од царот, го прочита Тестаментот. Она што следи е само верзија од ракописот на Мец, дополнето со неколку важни одредби најдени во „Псевдо Калистен“.

ТЕСТАМЕНТ

Тестиаментитој е направен од царот Александар, син на Амон (Боџ на Сонцејто) и Олимпија.

Ако моето дете од жена ми Роксана е машко, тој пред сите оружја треба да биде цар на Македонија, а во меѓувреме, синот на Филии, Аридеј, да биде водач на Македонците. Ако детето од мојата жена Роксана, биде женско, дозволете Македонците да видат дека таа е одгледана и омажена на начин што допикува на мене и мојот ранџ и дозволете да си избераат цар - човек за кој тие мислат дека е достоинствен за тоа. Човекој така избран треба да биде цар на Македонците.

На мојата мајка Олимпија и ѝ доделувам право да живее на Родос, или на кое било друго место што таа ѝ пожелува, а царот на Македонија треба секоја година да проверува дали и се дава се што и се давало за време на мојот живот. Додека Македонците одлучат да именуваат цар, царот Александар, син на Амон и Олимпија, ѝ одредува Крајтер за надгледувач на целото царство на Македонија, и му ја дава за жена Кинане, ќерката на Филии, поранешниот цар на Македонија. Лизимах, ѝ ставам одговорен за Тракија, и за жена му ја доделувам Тесалоника, ќерката на Филии, поранешниот цар на Македонија (Пс. - Калл. 3.33.13). Леонио ѝ задолжувам за Хелеспонт и му ја давам раката на сестрата на Холкид, Клеона. Го назначувам Евмен, мојот секретар, за владетел на Кападокија и Пафлагонија.

Изјавувам, остворител да бидат слободни: да ги задржат своите претходни поседи и да бидат автономни.

Го назначувам Антигон, владетел на Панфилија, Луција и Голема Фригија и ѝ ополномоштувам за Карија и Асандер, како и за итеријорјата која што лежи под реката наречена Халис; преку оваа земја ѝ назначувам владетел Антипатар. Владетел за Силисија е Никанор,

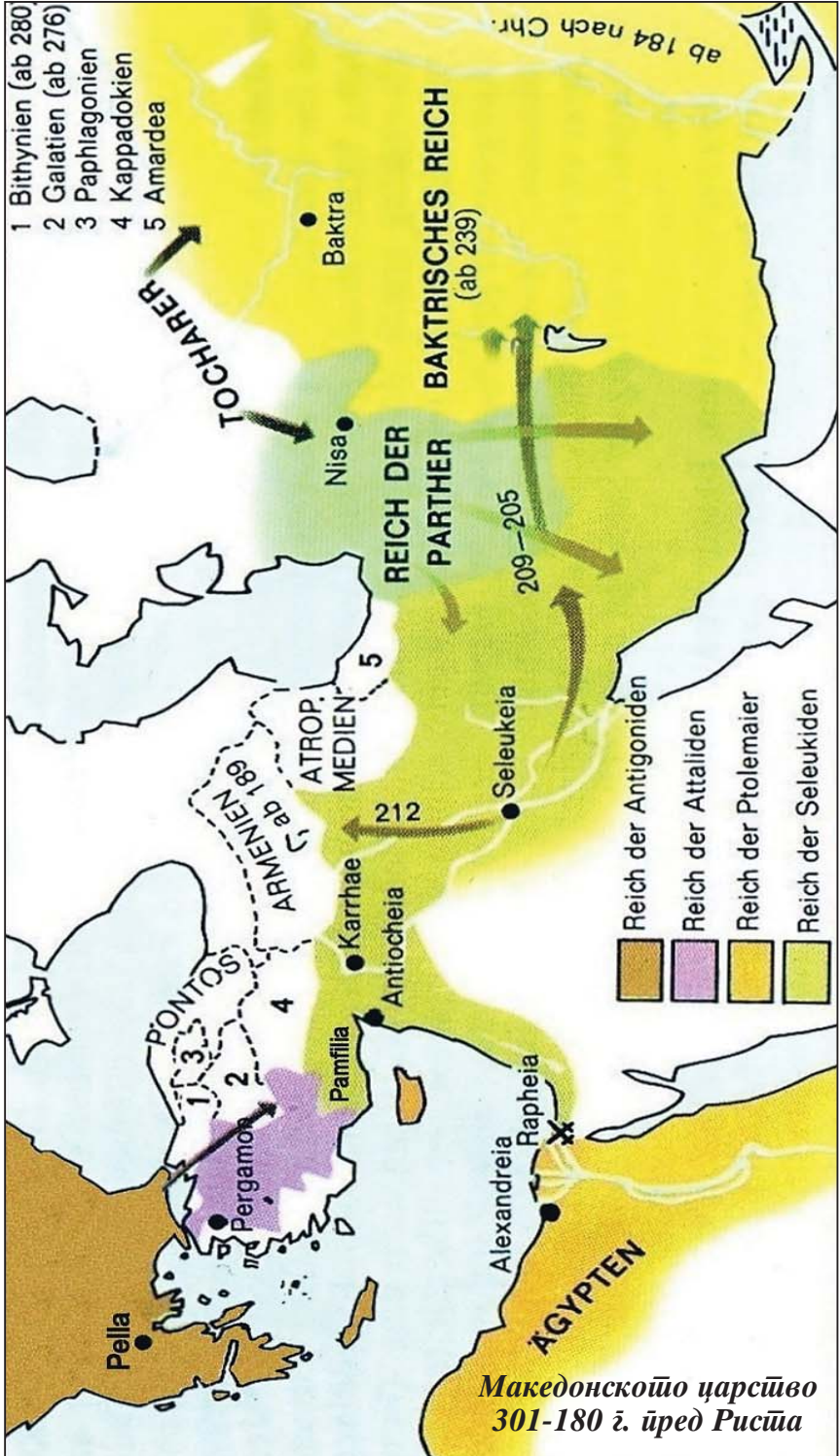
кестѝ треба да владее над Персијанциите. Од сите владеења да биде изоставен Оксидаѝ, а Краѝер да владее со Медеја. Арѓеј да биде остѝранетѝ од Сирија, а Коен да владее наместѝо неѓо.

За владеѝтел на Илирија ѓо назначувам Холкија и ѓо наѓрадувам со одред од 500 реквизирани, одземени коњи и 3000 ѝшаланѝни сребреници, кои треба да ѓи искористѝи за ѝравење сѝаѝѝуи на Александар, Амон, Минерва, Херакле, Олимѝија и мојотѝ ѝаѝѝко, Филип и нив да ѓи сместѝи во ѓробницата на Олимѝија. На луѓетѝо на кои им доделив високи функции да ѝостѝаватѝ ѝозлаѝѝени сѝаѝѝуи на Александар во Делфи и Аѝина. Пѝтоломеј да ѝостѝави ѝозлаѝѝени сѝаѝѝуи во Мисир на Александар, Амон, Минерва, Херакле, Олимѝија и мојотѝ ѝаѝѝко Филип.

Сведоци на ова да се олимѝискиотѝ Јуѝѝѝер, нашиотѝ ѝредок Херакле, Минерва, Марс, Амон Сонцетѝо (Амон-Ра) и усѝехотѝ на цар Александар.

Доколку некој од набројаниите, ѝостѝаѝѝи сѝроѝѝивно на моѝѝѝе одредби, јас ѓи ѝроколнувам Јуѝѝѝер и олимѝискиите боѓови, да не остѝане неказнетѝ за ѝѝѝе недела и да биде одѓоворен за кривоклеѝѝѝѝво ѝред боѓовиите и луѓетѝо.

Во Александровиот тестамент имињата на некои македонски богови се заменети со римски, како Миневра, Марс, Јупитер и др. Тоа се должи на грешките во преводите на оригиналните извори од дневниците на Александровите генерали: Пердика, Неарх, Птоломеј, Евмен и др. Тие дневници се подлога за пишувањето на македонската историја која подоцна е систематски преправана и присвојувана.

НАСЛЕДНИЦИТЕ НА МАКЕДОНСКОТО ЦАРСТВО

Александар успеал да ги обедини Македонците и други народи во една Македонска империја, која била држава со еден јазик што се викал коине. Тоа се гледа и од монетите на неговите наследници. Никогаш победникот не ковал пари на јазикот од победениот. Неговите македонски наследници повеќе од 300 години управувале според законите што ги поставил Александар Македонски во својот тестамент. По извесно време од неговата империја се родиле три македонски кралства под водство на неговите генерали: Птолемеј, Селеук и Антигон. Подоцна нивните потомци војувале меѓу себе.

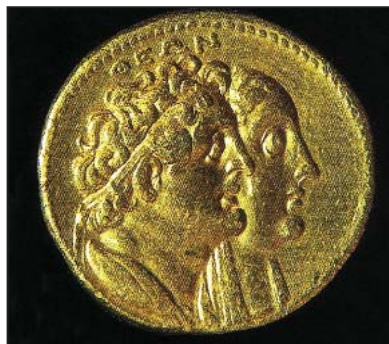
Во Александрија Птолемеј најпрво владеел како сатрап (локален гувернер) во име на Александар Велики Македонски, а потоа и во име на Александар Четврти (синот на Александар Македонски, кој тогаш бил малолетен). Но, откако Александар Четврти бил убиен заедно со мајка му Роксана, Птолемеј во 304 г. пред Риста се прогласил себеси за цар и ја основал Птолемејската династија.

Тој се покажал како способен владетел. Го основал првиот музеј на светот и отпочнал книгоиздателска дејност во Александрија. Истовремено ја одбрал и проширил својата територија. За првпат во Мисир ги вовел парите. Дотогаш во Мисир се работело само со размена на суровини. Вовел монетарна реформа. Тој и неговите наследници ковале монети со слики на Птолемејците и тоа во разни претстави, а под Клеопатра се појавиле и монети со високата глава на Птолемеј Први и полн рог или двоен полн рог како симбол на кралската врска. Сите Птолемејци не го забравиле стариот македонски обичај да носат златна лента околу главата. Птолемејското царство долго време егзистирало како успешна држава. Негови позначајни владетели биле: Птолемеј Први (323 - 283 г. пред Риста), Птолемеј Втори (285-246 г. пред Риста) и Птолемеј Трети (246 - 221 г. пред Риста), кој го остварил неговиот најголем обем. Главниот град Александрија бил распослан вдоль струјната област на реката Нил. Тој бил лоциран во еден агол на морскиот брег, па така можел лесно да се брани. Само

северниот фронт бил сериозно загрозен преку нападите од копно и море, но природните пречки, како сириската пустина, ги присилувала напаѓачите кон тесните приоди преку Пелусиум. Оваа посебна стратешка положба била во успешен склад со трговско-политичката положба на земјата.

Преку делтата на Нил се отворил средоземноморскиот простор, кој потоа преку Црвеното Море водел кон Индија и Источна Африка. Не многу далеку на другата страна се наоѓаа и Крит, Кипар и островскиот свет на Егејското море за патување кон Македонија и малоазискиот морски брег. Така Птолемејците го искористиле подарокот од природата олицетворен во положбата меѓу две мориња. Поради тоа тие воделе моќна поморска политика.

Старите Мисирјани (Египјани) од претходно никогаш не биле ориентирани кон морето. Во времето на нивните фараони, па дури и подоцна, тие биле ориентирани кон обработливоста на земјата. Секое лето Нил се излевал на своите брегови, оставајќи зад себе влажна тиња на полињата, која наесен го забрзувала растењето на пченичните и јачмените семиња. Реката Нил морала да се регулира, па затоа бил изграден соодветен водоснабдувачки систем. Инаку, таму отсекогаш живеело скромно селско население, чија главна одлика биле работливоста и послушноста. Тие биле управувани од аграрни службеници, кои пак го познавале

*Птолемеј Први и
Береника Прва*

*Птолемеј Втори и
Арсеноја Втора*

Птолемеј Трети

На ситије сџајуги на Пџолемијте и Клеопатџра се жледа царскојто обележје - ленија на жлаватиа шџто ја носатџ македонскијте цареви.

хиероглифското писмо. Материјалот за пишување бил правен од папирусна трска, која растела во тамошните мочуришта.

На оваа „хартија“ чиновништвото неуморно запишувало, регистрирало и создавало протоколи и други записи. Од овие протоколи во пустинскиот песок на Мисир и неговиот сув воздух ни останале илјадници вакви папируси, од кои понекогаш се откриени и цели архиви, кои ни даваат увид во управувањето и секојдневниот живот на народот. Често пати се регистрирани и слики на нивните божества со глави на животни и светите животни - кравите и мачките, кои по смртта се мумифицирале и погребувале. Храмови, чии урнатини според нивната тешка маса, и денес се уште сведочат за огромните достигнувања на архитектите, соопштувајќи за славата на боговите. Под нивна заштита владеел кралот-фараон со народот, службениците и свештениците. Тој бил сметан како бог во човечки облик и како син на богот на сонцето Амон Ра. Змијата, која со својот отров ги уништувала непријателите на Богот на сонцето, ја украсувала дијадемата на фараонот, како и челото на Богот на сонцето. Како симбол на кралската моќ преку пустината се протегале кралските гробници - пирамидите, градбите на вечноста. Постои изрека дека се се плаши од времето, а времето се плаши само од пирамидите.

Ова богатство од природата и историјата, Птолемејците успешно го искористиле во создавање на државно-планско стопанство, кое со своите предности и слабости било третирано како дотогаш најдобра стопанска форма. Тие се залагале за засилување на стопанската сила на земјата со сите средства и тоа преку педантно прецизна контрола. Нивна цел била создавање царство кое ќе владее со источно-средоземноморскиот простор.

Птолемеј Први ја третираше земјата, како и силите и способностите на сите негови поданици, како своја лична сопственост. Затоа тој толку и се грижел за нив. Под негова власт селаните станале поотворени и поорганизирани. Имало и катастарска служба, која ја поделила земјата под наем на безимотните и на имотните. Најдобрите полиња по непосреден налог на кралицата биле дадени под наем на селаните родени во кралството. До завршувањето на жетвата тие не смееле да ја напуштат земјата земена под наем. Времето на сееење и жетва, видот на зрното (претежно пченица), кое го добивале за сеидбата со договорот за изнајмување, биле најдетално пропишани. На полињата, понекогаш на гумно, се проценувал и одредувал приносот на жетвата. Најстарите во селото и селските писари, домородците, кои ги познавале месните односи, ја надгледувале работата и добивале наредби од месните претпоставени и нивните писари, кои од своја страна биле потчинети на македонските обласни стратежи и нивните стопански советници. Со сето тоа, во името на кралската централна власт во Александрија, раководел министер, кој бил именуван како управител.

За време на Птолемеј Втори, со оваа служба раководел извесен Аполон. Зачувани се документи за неговите активности. Во Фајум, големата оаза југозападно од Каиро, кралот му подарил два големи селски имоти, од кои Аполон имал голем приход. Тогаш била воведена рационална размена на плодовите. Посебен вид пченица бил донесен од Пела и бил насаден во Мисир. Биле добиени и нови сорти зелка и лоза, а биле набавувани и други видови стока за потребите на ова Македонско царство. Домородните жители гордо им ги покажувале цутните полиња на странските посетители. Значи, ваквото интензивно стопанство, кое било застапено и на најмалите имоти низ земјата со кои биле плаќани македонски војници, покажало забележителни резултати. Работата на полињата била контролирана од царските службеници.

Задолжена за испорака била и „Светата земја“, која честопати се наоѓала под власта на Птолемејците. Тие во голем обем ја имале отпуштено на свештениците за да можат да ги поднесат трошоците за своите ритуали и одржување на култови. Од сите овие извори секоја година навлегувало изобилство од пченица во државните амбари.

Она што останувало вишок, откако ќе се задоволат потребите на населението и снабдувањето на војската и царскиот двор, било извезувано на светскиот пазар. Мисир во тоа време не бил само центар на културата, туку и на трговијата со житарици, за која имал монопол. Постојат податоци дека поради ефтината работна сила, шиник мисирска пченица во почетокот на 3 век пред Христа, и покрај транспортните трошоци, во Мисир се нудел за четири статери, додека селаните во Пела на нивната земја не можеле да го произведат под четири до пет статери и тоа без превоз. Птолемејците имале значителни добивки и од големата употреба на маслото. Маслото беше неопходно за подготовка на јадењата, за нега на кожата и телото и за осветлување. Со продажна цена од 48 статери за метретес (околу 40 литри) државата заработувала 27 статери, што е над 50 проценти, како чиста добивка, додека културите на масло доверени на селаните чинеле 16 статери. Произведувањето на папирусот, подготовката на пиво, изработката на облека, преработката на разни зачини, колонијални стоки и сл. имале една иста цел - да ги зголеми државните приходи, да ги регулира и контролира.

Точно измерената царинска тарифа го осигурувала делувањето на државниот монопол и истовремено откривала нови извори за државни финансии. Така странското масло било оданочувано со 50% царина, а за вина и свежи смокви од Пела, биле плаќани 33% царина. За побараниот шеќерен сурогат, потоа за мед, за колачи, како и за диви свињи и еленско месо, љубителите морале да плаќаат 25% од вредноста како царина, додека увезената волна со 20% царина била класифицирана во најниската царинска класа. Рудниците и каменоломите, пред се рудниците за злато во Нубија, биле потчинети на државна експлоатација. Онаму каде што државата не работела во сопствена режија, својот дел го добивала преку даноци и такси. Од шареното изобилие на даноци, кои и денес го восхитуваат секој законодавец, најзастапени биле даноците за индустрија, промет на стока и робови, такси кои се наплаќале за канал, мостови,

т.е. премини на реки и за градски купатила, кои биле под контрола на царската фамилија.

Сите овие даноци биле плаќани во ситни пари. Со нивните ситни златни, сребрени и бронзени пари, кои во големина и број наскоро го надминале ковањето од сите други земји. Птолемејците за прв пат во земјата вовеле сопствена валута во ситни пари. Под фараоните домородците се занимавале со натурално стопанство, а подоцна, под Персијанците, недоверливо ги мереле, персиските ситни пари. Сега бил воведен организиран платен промет во Александрија и во останатите делови.

Со ваква стопанска сила Птолемеј Први ја проширил територијата на Мисир кон други стратешки земји, кои ги припоил кон Птолемејското царство. На западот тоа била Кирена, која извезувала храна, перја, волна и мед. Јужна Сирија станала земја за која Птолемеј постојано војувал. Овде биле и територијата на Газа, низ која врвеле караваните од јужноарапските царства Катабан и Хадранат, кои носеле зачини, благородни камења и тутун. Била актуелна и трговијата со Индија. Контролата на Птолемејците на оваа трговија им овозможила монопол во југоисточната трговија, која се водела од западниот морски брег на Црвеното Море и се заштитувала преку преместени трговски места и воени утврдувања се до сомалискиот морски брег. Во Тир и Сидон, стигнувале трговските патишта од внатрешна Азија, на брегот на Средоземното Море. Жителите, во областа Феникија, како вредни морнари, станале најважно стебло на птолемејската флота, од сиriskите планини се снабдувале со дрво за изградба на бродовите, кои во природата на Мисир биле исчезнати. Истите предности ги нудел и блискиот остров Кипар, кој Мисирците, ги снабдувал со неопходен бакар за ковање на пари.

ДИНАСТИЈАТА НА АНТИГОНИДИТЕ И СЕЛЕУКИДИТЕ

Секое од трите големи македонски царства, а посебно самата држава Македонија, биле духовна татковина на сите Македонци. Александрија со александријците под воство на Птолемејците се здобила во голема мера со почит, со својата неисцрпна широкоградост и притоа станала центар на светскиот пазар, центар на сите науки и главен град на интелегенцијата на тогашниот свет поготово со отворањето на библиотеката. За време на свеченото отворање биле поканети над 2000 еминентни гости од политичкиот и економски свет од целата македонска империја. Пристигнале гости и од Пела, стариот главен град на Пелазгите, кој полека почнал да го губи сјајот со кој некогаш светел, посебно откако Александрија станала главен град на Македонската империја. Имало гости и од Антиохија, главниот град на Селеукидите. Македонските кралските куќи преку женидби биле крвно поврзани, иако меѓу себе и често војувале. Пред портата на огромната просторија во која требало да се одржи свечаноста стоеле два златни лава, а внатре просторијата била полна со статуи од големите антички филозофи, лекари и цареви. Имало и голем број слики и гоблени со кои целата сала била накинута. Во центарот од просторијата на подот имало мозаик во кој било втиснато Македонското сонце - симболот на македонската царска династија од Филип и Александар.

За време на свеченоста било потенцирано богатството на Птолемејците и тие со полно право во свечените придружби го носеле златниот полн рог, како симбол на нивната власт и моќ. Оваа пропаганда, артикулирана преку опишаните свечености, кои се одржувале во Александрија, но и вон Мисир во поскуромни рамки, имала своја политичка цел. Птолемеј Втори посебно ја развил ваквата форма на владетелски култ. Додека старомакедонските големи национални свечености биле врзани за едно одредено култно место, Птолемејците можеле насекаде да прославуваат, таму каде што се почитувал нивниот носител на името. Познати се

делумните описи на александриските свечености, но и тие се доволни за да се добие претстава за нивната грандиозност.

Трговскиот град Милет на малоазискиот морски брег, како и островот Дел, кој бил средишната точка на островскиот сојуз, потоа Ерес и Метхимна на Лезбо, и островот Нес - сите тие стапиле во трговски сојуз со Александрија. Посебен углед имала свеченоста во Пела. Овде постојано се прославувало во име на Дионис, Херакле, и Александар. Во 148/47 г. пред Риста, биле присутни 61 еминентни угледни граѓани, а од нив најпознат бил филозофот Панаит. Нивното творештво било помагано. Пела поседува посебни згради за свечености, во кои филозофите држеле предавања, кои биле масовно посетувани. Во исти такви градби, во чии трошоци и украсување учествувале Птолемејците, биле рекламирани важните трговски и сообраќајни точки: Родос, Тасос, Бизант и други. Со нивната и со стопанската моќ на нивната земја, Птолемејците добиле водечко место среде сите држави на источното Средоземје. Така името и богатството на Птолемејците дошло на добар глас. Затоа историчарите треба да го наречат 3 век пред Риста како век на Птолемејците.

РОДОСЛОВИЕ НА АНТИГОНИДИТЕ МАКЕДОНСКА ЦАРСКА ДИНАСТИЈА ВО ПЕЛА

АНТИГОН ПРВИ МОНОФТАЛМОС (306 - 301 г. пред Риста)

ДИМИТРИЈА ПРВИ ПОЛИОРКЕТ (294 - 288 г. пред Риста)

АНТИГОН ВТОРИ ГОНАТ (283 - 239 г. пред Риста)

ДИМИТРИЈА ВТОРИ МАКЕДОНСКИ (239 - 229 г. пред Риста)

АНТИГОН ТРЕТИ ДОСОН (229 - 221г. пред Риста)

ФИЛИП ПЕТТИ МАКЕДОНСКИ (221 - 179 г. пред Риста)

ПЕРСЕЈ МАКЕДОНСКИ (179 - 168 г. пред Риста)

ФИЛИП ШЕСТИ (168 - 148 г. пред Риста)

АЛЕКСАНДАР ШЕСТИ (148-142 г. пред Риста)

РОДОСЛОВИЕ НА СЕЛЕУЦИТЕ МАКЕДОНСКА ЦАРСКА ДИНАСТИЈА

СЕЛЕУК ПРВИ НИКАТОР (305 - 281 г. пред Риста)
АНТИОХ ПРВИ СОТЕР СПАСИТЕЛ (281 - 261 г. пред Риста)
АНТИОХ ВТОРИ ТЕО (261 - 246 г. пред Риста)
СЕЛЕУК ВТОРИ ПОБЕДНИК (246 - 225 г. пред Риста)
СЕЛЕУК ТРЕТИ СПАСИТЕЛ (225 - 223 г. пред Риста)
АНТИОХ ТРЕТИ ВЕЛИКИ (223 - 187 г. пред Риста)
СЕЛЕУК ЧЕТВРТИ ФИЛОПАТОР (187 - 175 г. пред Риста)
АНТИОХ ЧЕТВРТИ ЕПИФАН (175 - 164 г. пред Риста)
АНТИОХ ПЕТТИ ЕУПАТОР (164 - 162 г. пред Риста)
ДИМИТРИЈА ПРВИ СОТЕР СПАСИТЕЛ (161 - 150 г. пред Риста)
АЛЕКСАНДАР БАЛА (150 - 145 г. пред Риста)
ДИМИТРИЈА ВТОРИ НИКАТОР (прво владеење, 145 - 139 г. пред Риста)
АНТИОХ ШЕСТИ ЕПИФАН ДИОНИС (145 - 139 г. пред Риста?)
ДИОДОТ ТРИФОН (140 ? -138 г. пред Риста)
АНТИОХ СЕДМИ ЕУРГЕТ (138 - 129 г. пред Риста)
ДИМИТРИЈА ВТОРИ НИКАТОР (повторно избран, 129 - 126 г. пред Риста)
КЛЕОПАТРА ТИА (126 - 123 г. пред Риста)
СЕЛЕУК ПЕТТИ ФИЛОМЕТОР (126 / 125 г. пред Риста)
АНТИОХ ОСМИ КРУП(126 - 96 г. пред Риста)
АНТИОХ ДЕВЕТТИ ФИЛОПАТОР (113 - 96 г. пред Риста)
СЕЛЕУК ШЕСТИ ЕПИФАН (96 - 95 г. пред Риста)
АНТИОХ ДЕСЕТТИ (95 - 92 г. пред Риста или 83 г. пред Риста)
ДЕМЕТРИЈЕ ТРЕТИ ТЕО ФИЛОПАТОР (95 - 88 г. пред Риста)
АНТИОХ ЕДИНАЕСЕТТИ ФИЛАДЕЛФ (95 - 92 г. пред Риста)
ФИЛИП ПРВИ ФИЛИДЕЛФ (92 - 83 г. пред Риста)
АНТИОХ ДВАНАЕСЕТТИ ДИОНИС (87 - 84 г. пред Риста)
ФИЛИП ВТОРИ ФИЛОРИМСКИ (84 - 83 г. пред Риста)
(ТИГРАН ПРВИ) (83 - 69 г. пред Риста)
СЕЛЕУК СЕДМИ (?)
АНТИОХ ТРИНАЕСЕТТИ (69 - 64 г. пред Риста)

Антигон Монофталмос

Антигон Трети Досон

Филип Пейти

Персеј

Антиох Сојтер Први

Антиох Вјори Теос

Селеук Први Никајтор

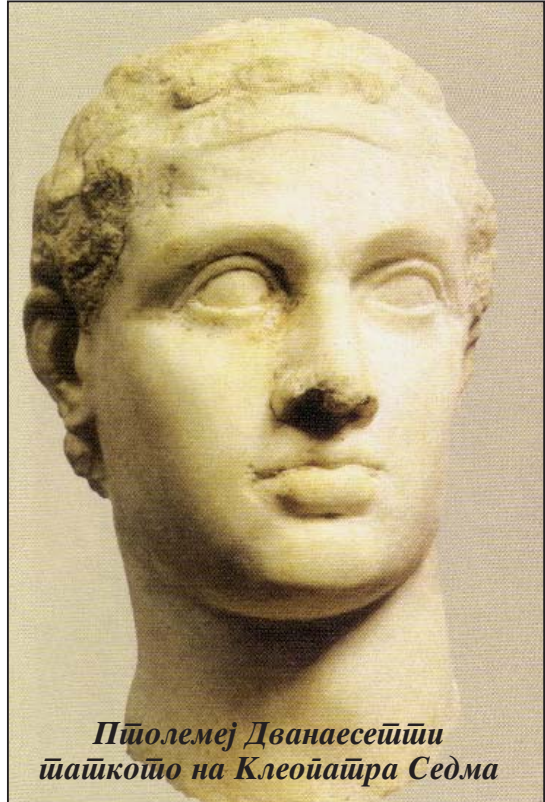
Селеук Вјори Калиник

ТАТКОТО НА КЛЕОПАТРА

Мојој татко Птолемеј Дванаесетти Неос Дионис Аулет (Новиот Дионис кавалеријата) беше цар во Мисир. Тој секогаш внимавеше да биде убаво облечен и многу се доверуваше. Беше љубител на жени, а најмногу ги сакаше музиката и виното. Тој беше многу весел и честитијан како и Дионис. Зашто доби прекар „Нов Дионис“ како богот на виното. Татко ми честито оржеше предавања на универзитетот по музика. Тој свири на повеќе инструменти, а најмногу на кавал и гитара. Тој не само што

ги свири традиционално сите македонски мелодии туку и самиот ги компонираше. Некогаш до слушаш како свири, не е можно, а да не се расчлечиш.

Од овој талент има прифатено и мојата полусестра Ира. И таа има досега наследено од мојот татко и може да ги свири сите песни. Истото така таа многу убаво пее. Ја слушнав еднаш. Јас не сум надарен за тоа. Моите постигнувања се на друштво. Мојата сила е во тоа што јас сум добра орајорка знам да зборувам, многу сум паметна и пољубовитна од неа, сакам да знам се и секојдневно сум во библиотека од каде до цитирам моето големо знаење. Се може да се постигне ако се има интерес и амбиции како кај мене, а потребна е и божија дарба, се разбира.

*Птолемеј Дванаесетти
татко на Клеопатра Седма*

Таѿко ми овреме навреме заминуваше во Рим, Антиохија, Селеукија и Пела каде ѿи најлаѿуваше ѿрѓовскиѿе зделки кои ѿи имаме склучено со ѿамошниѿе наши кралски куќи. Поѓоѿово чесѿоѿаѿи одеше во Рим.

Ние Македонциѿе оу Александрија ѿи снабдуваме нашиѿе браќа Римјаниѿе со ѿченица и разни ѿројски овошја, ѿака шѿо Римјаниѿе беа мноѓу зависни оу Александријциѿе, ѿоѿочно оу Македонциѿе.

Мојоѿ ѿаѿко ѿочина оу мноѓу ѿшење и јадење во 51 ѿодина ѿред Рисѿа. Пред да ѿочине најѿиал Тесѿаменѿ, кој ѿо осѿавил кај Римјаниѿе. Во неѓо беше најѿишана неѓоваѿа ѿоследна желба - неѓоваѿа 18 ѿодиниана ќерка Клеоѿаѿра Сеода и неѓзиниоѿ 16 ѿодиниен браѿи Пѿтолемеј Тринаесетѿи заедно да владеат со царсѿвоѿо на Горниоѿ и Долен Мисир. Воедно се обраѿил во ѿесѿаменѿоѿ оу Римјаниѿе со молба да обрнат ѿнимание а воедно да ѿи чуваат и бранат царицаѿа и цароѿи.

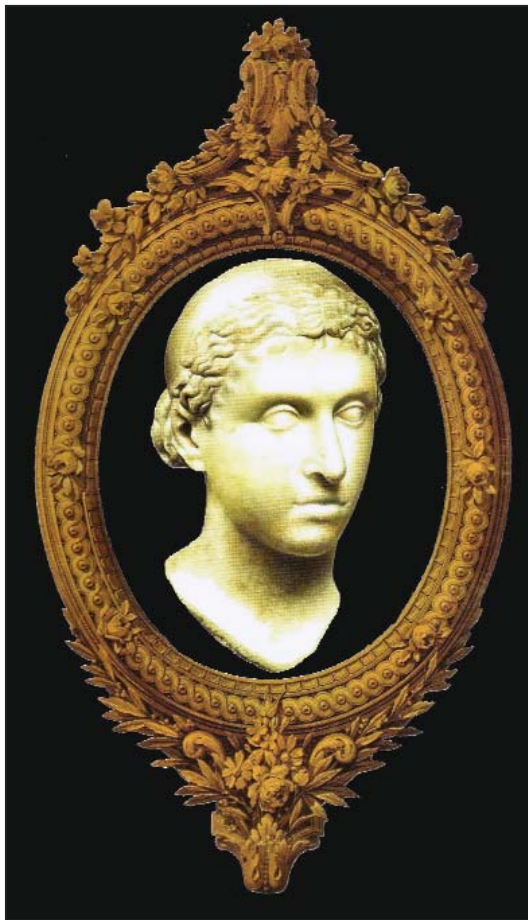
Ваквиоѿ ѿесѿаменѿ форсирал ѿракса шѿо ја има ѿѿука, но ја нема во Македонија, а ѿоа е овојниоѿ ѿресѿол шѿо ѿо држат браѿи и сесѿра. Оваа ѿракса има олабоки корени во ѿтрадиционална мисирска релиѓија. Тој овоен ѿресѿол на браѿи и сесѿра ѿреѿсѿавува имѿѿација на боѓоѿи Озирис и на неѓоваѿа сесѿра Иза, оу кои се ѿреѿѿосѿавува дека ѿоѿекнуваат фараониѿе. Нашиѿе ѿак, ѿочнаа да ѿи имѿѿираат Мисирчаниѿе. Се женат и мажат за ѿреѿѿи, четвртѿи браѿѿучеди, и чесѿо со ѿолусесѿри и ѿолубраќа. Докѿориѿе кажуваат дека ѿоа не е во ред, оѿи кај наредниѿе ѿенераѿи ќе се раѓаат деѓенерирани ѿоѿомѿи. Досеѓа нема ѿодаѿоѿи оѿи некој оу фараониѿе бил деѓенериран. Сиѓурно ваквиѿе бракови биле само како симболика, а не во висѿинска смисла на збороѿ како нормален, или ѿприроден, брак. Сесѿраѿа во ѿој случај седела оу браѿоѿи на ѿресѿолоѿи, но оу оруѓа сѿрана, ѿше во креветѿи си сѿиеле со оруѓи, се разбира оу царскиоѿ овор.

КЛЕОПАТРА СЕДМА

Стотици години поминале откако Александар Македонски - син на богот на сонцето - станал фараон во Мисир, кога зимата 69/68 г. пред Христа, во царската македонска престолина Александрија, во раскошната и удобна царска соба, се родило едно прекрасно девојче кое ќе се вика Клеопатра Седма. Таа била ќерка на македонскиот цар Птоломеј Дванаесетти. Тука во Александрија по смртта на Александар Македонски, македонската династија на Птолемеите останала да владее, па тука не било само седиштето на царската фамилија, туку бил и центарот на Македонизмот.

По долго чекање на македонските и на мисирските свештеници, се исполнило претскажувањето, според кое, ќе се роди долго очекуваната ќерка на богот на сонцето Амон Ра (кој кај Македонците бил истоветен со богот Ма). Тоа била божјата ќерка Клеопатра Седма.

Клеопатра уште многу рано сфатила дека нејзините роднини не се многу омилене среде Мисирчаните и затоа не биле во добри односи со нив. Нејзиниот татко Птолемеј Дванаесетти бил познат по своите лоши дела, а и поради сојузот со Рим, бил омразен кај Мисирците. Околу 58 г. пред Христа, се случил бунт на граѓаните на Александрија.

Клеопатра Седма Македонкајќа

Птолемеј бил принуден да ја напушти Александрија и да замине за Рим. Престолот го зазела постарата сестра на Клеопатра Седма, по име Береника. Околу 55 г. пред Риста, Птолемеј Дванаесетти се вратил во Мисир каде, потпомогнат од Рим, повторно седнал на престолот. Тој ја убил Береника, вовел високи даноци и честопати испраќал пари во Рим. Тој се надевал дека Римјаните нема да го заземат Мисир се додека ги плаќа даноците. Владееел со Мисир од 80 до 58 и од 55 до 51 г. пред Риста.

Фамилијата на Клеопатра Седма, покрај нејзиниот татко Птолемеј Дванаесетти и нејзината мајка Клеопатра Петта, се состоела уште од три сестри: Береника Четврта, Клеопатра Трифуна и Арсиноја Четврта, како и двајца браќа: Птолемеј Тринаесети и Птолемеј Четиринаесетти, кои подоцна ќе станат цареви на Мисир. Во царската фамилија не постоело чувство на заедничка припадност и хармонија, туку напротив се водела борба за превласт, исполнета со интриги и омраза помеѓу целата фамилија. Впрочем, таква била состојбата и кај другите македонски царски династии низ вековите. Во борбите за превласт во Птолемејската династија, жените играле голема улога поради тоа што кај фараоните жената на царот можела да владее заедно со него. Кај фараоните тоа бил принцип на владеење. Оваа практика особено ја практикувале Птолемеите. По смртта на владетелот, неговата најстара ќерка и најстар брат како брачен пар можеле да се крунисаат заедно за цареви. Поради тоа сите деца на Птолемеј Дванаесетти сакале да станат цареви и со тоа станале ривали за престолот. Береника Четврта владеела од 58 до 55 г. пред Риста. Во тоа време умрела нејзината сестра Клеопатра Трифуна. Некои мислеле дека во нејзината смрт била вмешана Береника.

Иако Мисир, поради својата географска положба, примал силни влијанија од африканскиот и од азискиот континент, сепак Птолемеите цврсто се држеле кон своите македонски традиции. Тие живееле според македонски обичаи, зборувале на новиот јазик Коине, што го вовел Александар Македонски, се облекувале во македонски носии во кои доминирала црвената боја. Воедно тие се молеле на македонските богови, а најмногу го одржувале култот за божјиот син Александар Македонски. Но тие ги почитувале и мисирските богови, кои биле поставени на исто ниво со македонските. И многу подоцна географот Страбо ќе напише дека и покрај толку поминати години, Македонците во Мисир не ги заборавиле своите обичаи.

Како најстара ќерка од Птолемеј Дванаесетти, Клеопатра Седма требало да стане царица по неговата смрт но заедно со својот помал брат Птолемеј Тринаесетти. Заради тоа тие морале формално да се венчаат според мисирската традиција за да можат заедно да владеат со Мисир.

Клеопатра била многу интелигентна, Таа ги користела сите можни ресурси што ги поседувала царската куќа, а пред се најголемите научни институции со своите научници. Клеопатра била добро подготвена како царска наследничка. Таа зборувала повеќе јазици, меѓу кои и мисирски за разлика од сите останати Птолемеи, кои зборувале само на македонски (коине). За да ја зацврсти својата позиција на престолот таа изјавувала дека е ќерка на богот на сонцето.

МАКЕДОНСКА УМЕТНОСТ И КУЛТУРА

Преполн со впечатоци се упатува гостинот од Пела, североисточно од градот, за да го запознае, покрај богатството и работата, третиот елемент на александрискиот живот, кој помалку бил наменет за широките маси, а повеќе за образованите. Тоа биле музејот и библиотеката.

Птолемеј Први, создавачот на овие две институции, создал татковина за македонскиот духовен живот во новооснованата Александрија. Тој и самиот бил приврзаник на книгите на Аристотел. Првобитно собирањето на книги било одредено само за владетелите и било сместено во едно крило од кралската палата. Сепак тие наскоро им стоеле на располагање на научниците во Александрија. Музејот бил место за научно образование. Од музејот и библиотеката настанало Александриското училиште, на кое потомството му е благодарно за спасување на многу дела на македонската литература и за новиот процут на македонскиот дух во научните области.

Најважни простории во музејот биле салата за седници, една друга сала за шетање наоколу и за научни расправи и една голема трпезарија. Постоеле значителни разлики меѓу научните училишта во Пела и во Александрија. Во Мисир, во времето на фараоните, најпознати биле училиштата во Мемфис и Хелиополис. Бидејќи таму свештениците др-

Македонска мумија

*Поѓребувањето и кај
Птоломејите е со многу накит
како во Филиповата гробница и
Требениште.*

Златен накит

желе настава, појдовните точки и крајните цели на науките останале религиозни. Така се учела пред се религијата, законите на земјата, должностите на моралот, писмото, граматиката, историјата, геометријата, архитектурата и астрономијата. И додека во Пела, Антиохија, Селеукија и околните земји се изучувале: филозофијата, дијалектиката и метафизиката - во Мисир тие биле прилично запоставени. Тоа морало веднаш да се промени, Александрија морала да стане центар на сите науки. Клеопатра тоа постојано го форсирала.

Во Александрија научниците целосно биле во служба на царот. Тие имале поволни услови за да се посветат на своите студии. Врската помеѓу македонскиот и мисирскиот мисловен свет не била свесно создадена од кралевите или научниците, туку била резултат на природен развој. Царевите Птолемејци биле Македонци, го почитувале Мисир и го третираше како своја сопственост. Кога ги основале музејот и библиотеката, и кога од сите места на македонската земја донеле научници во Александрија и им оставиле на располагање големи средства за научни цели, тие воедно се погрижиле да го засилат сјајот на нивниот главен град и нивното владетелство.

Филозофијата, уметноста и науката зазеле високо место во македонскиот свет. Птолемејците извршувале силно влијание врз духовните стремежи на нивниот главен град. Ним сме им благодарни воопшто за развојот на еден толку богат културен живот. Но, истовремено тие оштетиле и уништиле голем дел од она што го беа создале, благодарение на нивните меѓусебни непријателства. Тоа оставило влијание и врз најголемите научници, кои не можеле да го одбегнат влијанието на моќните владетели, на чиј двор живееле, чиј леб го јаделе, а кои во земјата се почитувале како богови. Во зависност од тоа кој Птолемеј повеќе се интересирал за уметноста или за науката, се одразувало и врз тоа која насока била форсирана во александриското училиште. И кога кралевите конечно ги загубиле радоста и интересот за уметност и наука, тогаш и самата школа замрела. Но, постои вечната заслуга на овие владетели, за нивниот интерес за делата на македонската култура, уметност и наука, воопшто. Исто така, другите владетели во тогашното александриско царство, посебно оние од Пергам, покажале голем духовен интерес. Сепак, во величенствениот Пергам имало само една библи-

отека, која не можела да се мери со онаа во Александрија, а немало ни музеј. За време на првите владетели, пристанишните власти во Александрија ги проверувале сите бродови кои пристигнувале, барајќи вредни ракописи, кои ги конфискувале за во библиотеката.

Царевите наредувале да се собираат песни и научни дела, тие се труделе да обезбедат оригинални ракописи од големите поети и вработувале многубројни писари за повторно да ги препишуваат овие дела. Сето тоа сведочи за нивниот жив интерес за развојот на уметноста и науката. Првите Птолемејци биле вистински библиофили. И филолошките работи, контролата и пречистувањето на текстовите го подигнале угледот на александриската школа. Во Пергам, наспроти тоа, филозофите се занимавале повеќе со студии на граматиката. Се проценува дека во Мисир, библиотеката во Александрија, заедно со сродната библиотека во Серапеум, се чувале околу 700.000 папируси, кои во себе содржеле огромно богатство на знаења.

Всушност Александрија, бил град на целосна подвижност, спротивности и страсти, збир на различни народи и раси, кои заемно, едни покрај други и едни под други, го живееле својот живот. Тоа била шарена мешавина од обичаи, навики, погледи, религии, во која одделните народи не се губеле и каде, потоа, преку мешањето, постојаниот взаемен однос создал заедничка животна атмосфера. Оној кој таму се населува, бил понесен од турбулентната струја и влијание на градот.

За да заработи пари, секој таму работел, па дури и слепиот и инвалидот. Мисирците биле вреден народ, и тие ги заработувале своите пари како занаетчији, земјоделци или работници.

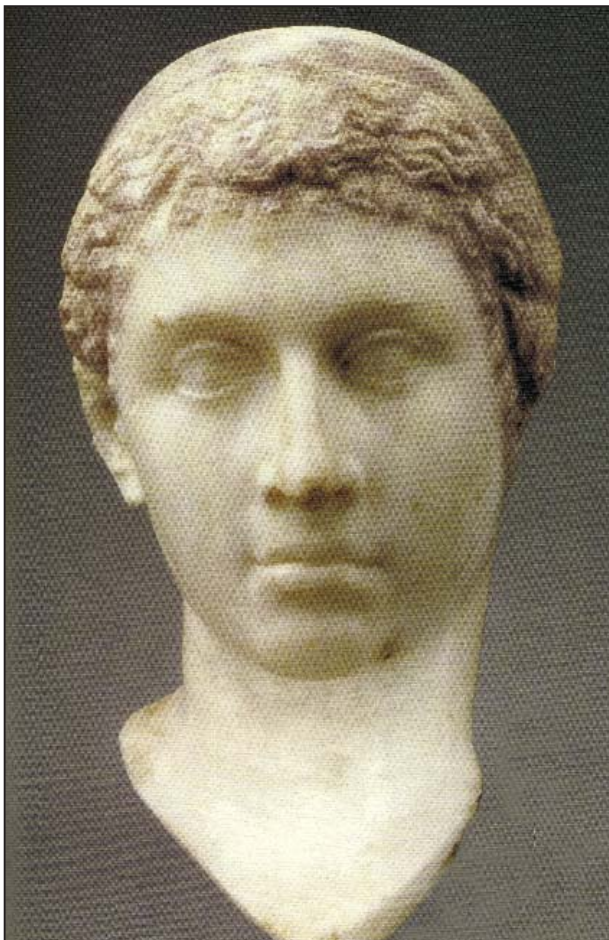
Успехот и научниот подем во Александрија се должел на тоа што Аристотеловите дела во целост биле внесени во образовниот процес на царските школи, каде се школувале научници, градители, лекари, филозофи, уметници, со ист македонски профил за потребите на идните генерации кај сите народи во целиот свет.

КЛЕОПАТРА СЕДМА И АЛЕКСАНДАР МАКЕДОНСКИ

Денес поворно ќе одам на гробој на мојот славен прадедо Александар Македонски. Оти како го открив ова место, повеќе пати во годината го посејувал овој гроб, овие посејти сум ги правела не само на секој роден ден, туку и секогаш кога сум била луѓа, тажна или збунета. Денес се случи тоа поради сите тие причини. Денес полам 14 години. Сега сум жена, и единствениот законски македонски наследник на престојот во Мисир, ја тата забравена, како да сум веќе мртва како Александар. Неговата крв тече во моите вени, и кога го набљудувам неговото лице, кое е се уште убаво и по тоти столетија, срцејто ми чука се посилено од восхит, љубов и возбуда, чувствувам како крвта ме боцка во моите зглобови на рацејте, пулсира на мојот врат и чука во моите гради и ме стресува.

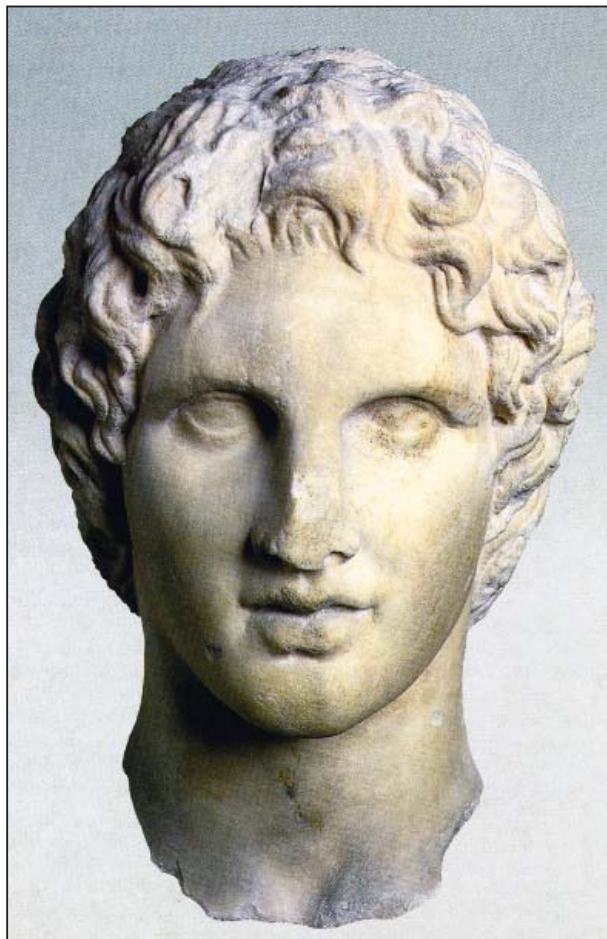
Ова што велам, дека во моите вени ја имам крвта на Александар Македонски, исто важи и за сите мои браќа и сестри. Важи и за оние тати владеачки луѓе од царската лоза на Птоломејците. Во себе, јас бев Македонка со вродена интелигенција и разум на овој голем народ. Интересно е што обете сме сираци од мајка. Тата и јас се родивме во исти ден, и двете наши мајки починаа на породот во исто време, мојата во крајската соба, а нејзината во визбајта по скалите, тата е со осветил татен од мене, а нејзината коса е русокоса жолтеникава како жива, бидејќи нејзината мајка, робинка, беше од северните племиња, Галка. Во еден воен поход патувала и тата со нејзиниот маж, кој бил италинички римски војник. Мажот и загинал во борбата, татко ми ја спасил и ја донел во царскиот двор за слугинка, зашто била многу убава, ја му го погледнала по некогаш неговите кревети. Тата не знаеше македонски да зборува. Велат дека почесто го колнела татко ми, дури и кога умираше, но тоа што рекла никој точно не можел да разбере, бидејќи никој не можеше да го разбере нејзиниот варварски јазик. Овие жени од северот се мошне доверливи, верни и вредни. Јас ги видов во воените логори како гојвајти, трати и крвајти алишта и ги одгледувајти своите деца.

Ира е мојата нај-драга другарка, која учесѹвува во сѹиѹе мои ѹајни, ѹа ѹака и раскажав за моѹиѹе ѹосеѹи во гробницаѹа. Освен неа никој не знае дека јас ѹаму одам, дури ни Аѹолодор кој ѹод ѹалаѹаѹа ми го ѹокажа влезоѹи за ѹаа цел. Александар лежел ѹорано, барем ѹака сѹои во сѹиѹе сѹари книѹи, во една зграда, која се нарекуваше Сома, заедно со оруѹиѹе мои ѹреѹици. Ова гробница ѹред сѹоѹиѹа години била сосидана однадвор и била ѹокриена со земја. Заѹоа сеѹа изгледа како едно обична ѹумба ѹокриена со зеленило, ѹрева и дрвја и има ѹаѹека ѹо која може да се сѹиѹне до вр-

Клеоѹаѹра Сеѹма

воѹи, од каде ѹиѹо можѹи да се види мореѹо. Се зборува дека еден ден удрила молња и најправил дуѹка во гробницаѹа. Дојдоа краѹи на гробови и го украдоа златѹниоѹи саркофаѹ на Александар Македонски и целоѹо златѹо кое се наоѓаше во гробницаѹа. Гробницаѹа беше само симболично најравена оѹи ѹелоѹо на Александар не се наоѓаше во неа. Тој ѹо смрѹа воскреснал и заминал на небоѹо. Еден од Пѹтолемејѹиѹе, му најрави нов саркофаѹ од сѹеѹијален алабасѹиѹер. И сѹавил ѹреѹрасен киѹ од Александар во него. За да се сѹиѹне до него мора да се оди надолу ѹо ѹовеке камени скали, низ ѹемниѹе, ниски ходници, кои

Александар Македонски

без крај се нишаат овде-онде и мора со себе да се носи фенер. Нема осветлување, нема чувари ништо не е безбедно; сешто што јас ќе го променам, кога ќе бидам царица; не може нашиште божествени свети македонски покојници, да почиваат толку заповисавени во нивниште жрбови. Ова е светио место и се прапувам дали овие сегашнине, барем еднаш годишно го чистаат месиво? Никаквице низаедни! Денес сакав да и направам чест на Ира и затоа ја зедев со себе во овие порумски простори. Но штоа по целиот пат се повлекваше од страв. Нормално дека повеќето луѓе се плашат да одат

во вакви темни заворени простори. И јас истошто го чувствувам, но не толку многу како штоа. Нејзиниот зрив беше забрзан. Светлината фрлаше колебливи сенки на ѕидот, а нејзе, од страв, и се причинуваше како да се штоа сенките на мртвиште. Таа е, и покрај штоа, смело девојче, ја прошеѓна брадата, го зеде фенерот во раката, за да го изрази нејзиниот цврст став; жално е, штоа Арсиноја е од кралска крв, а штоа не е. На крајот на испреплешиениот пат, кој се свива повеќе од илјада чекори (ги избрив) под земјата, се доаѓа до една голема изрезбарена врата. Таа нема резе и се клапти кон внатре. Уштите при лесен доир

се оѠвори, бидејќи архиепископѠ бил мајстор. Ова беше вистинскиот Мавзолеум, во кој лежат мртвите од нашот македонски царски двор, кој од кој Ѡмоќен, наредени еден до друг во бели мермерни лежници. Тие беа Ѡгребани според мисирските обичаи во уметнички насликани и според телото оформени внатрешни сандаци кои можат да се оѠвораат. Какошто може да се Ѡдигне и да се Ѡгледа. Штом го оѠворив првот каѠак. Ира, која што стоеше покрај мене, ја стави веднаш раката пред очите од страв. Она што се наоѓаше таму, беше телото на Птоломеј Први, Ѡлубратот на Александар Македонски. Глејќи ја не беше Ѡсебно за воодушевување, иако чувствувал Ѡлабока Ѡочност кон мртвот. Всушност Ѡа беше струј од Ѡлава до Ѡетици завикан во Ѡенки Ѡлаинени ленти, кои се уште не беа Ѡжолтеле од Ѡекошт на времето. Го загледал телото Ѡо Ѡор Ѡа и ми се стпресе оушава, бидејќи Ѡжолтениите ленти се распаѓаа на едно место на Ѡлава и Ѡод нешто можеше да се види скелетот мазен бел и убав.

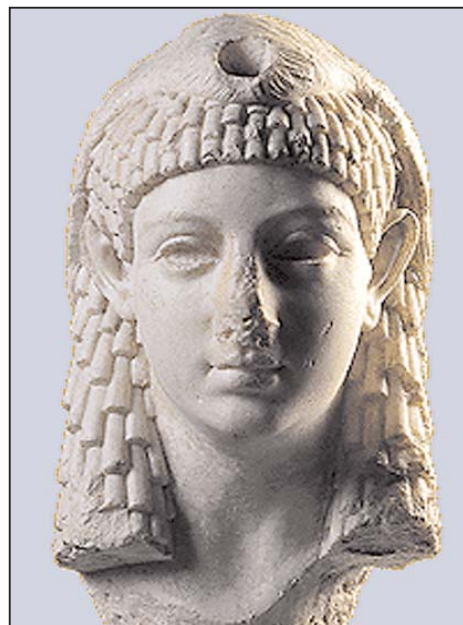
АѠолодор е мојот личен учител и се што имам научено, научив од нешто. Тој е важен скоро колку свештенството. Освен Ѡа АѠолодор го сакам со сето срце, многу повеќе од мојот ѠаѠко и јас не би сакала да бидам Ѡстроена против нешто. Во Ѡој момент Ира се стпресе од страв и Ѡчна да ми шеѠти на уво, да прашува каде е Александар, но јас Ѡивко и одговорив, оти знам дека мртвите не можат да слушаат. И реков дека телото на Александар лежи на некое друго место. ПоѠа Ѡродолживме. Двете сме високи, Ѡовисоки од Мисирците, кои го изградил Мавзолеумот, Ѡа моравме да ги наведеме Ѡлавите за да Ѡоминеме низ нискиот влез, кој води кон Ѡајната Ѡросторија во која се чува Ѡробот на Александар. Тука висеа Ѡајкови дебел мрежи во кои човек, Ѡросто може да се заљепка. Моравме да ја распрѓнуваме Ѡајжината со раце за да го ослободиме ѠаѠот за да одиме ѠонаѠака. Местото е добро скриено. Измина малку време додека стигнавме до местото, морав светлото неколку минути да го оѠавам да си ѠоѠрува на ѕидовите, додека да ја најдам Ѡочката на која што Ѡреба да се ѠрѠисне, за да се оѠвори вратата. Ова беше Ѡајна која малкумина ја знаеја, но јас успеав да ја дознаам. Таа се наоѓа на првата буква од името Александар, заѠишано со хиероглифи, сликовно Ѡсмо. Јас стаѓам во мошне реѠките Македонки, кои го научиле ова мисирско Ѡсмо со слики. Значи навистина не е се Ѡолку Ѡаинствено.

Внајтре се мирисаше задушливо, како во гроб; И мене ми беше необично, некако чудно, но кога ја здогледов Ира ми доаѓаше да се насмеам. Туку, како да се насмееш, кога се наоѓаш во гробница а поштово пред шелоито на најславниот цар Александар Македонски каде што е едно свечено и свето место. Просторијата е мала, но беше доволно висока, така што можевме и двете да се исправиме. Внајтре беше темница, ништо прст пред око не се гледаше без фенерот. Одеднаш го здогледавме алабастерот (ковчег од специјален мермер) осветлен од зоре со невидлива светлост, како светка и не привлекува. Полека се приближивме до него. Во тој момент Ира се зачуди бидејќи за прв пат го виде Александар, чие тело јас веднаш го препознав. Ја фатив за рака и ја повлекох поблизу за да види, стигајќи и ја раката за да молчи. Пред нас лежеше телото на Александар Македонски толку осветлено што можеше да му се види и лицето. Убаво како и секогаш кога сум го гледала порано. Чудна е неговата убавина која ги краси легендите напишани за него низ времето.

Горниот дел од алабастерот каде се наоѓаше главата на Александар беше покраен со стак-

Клеопатра
Седма

Береника Четврта, сестрата
на Клеопатра Седма

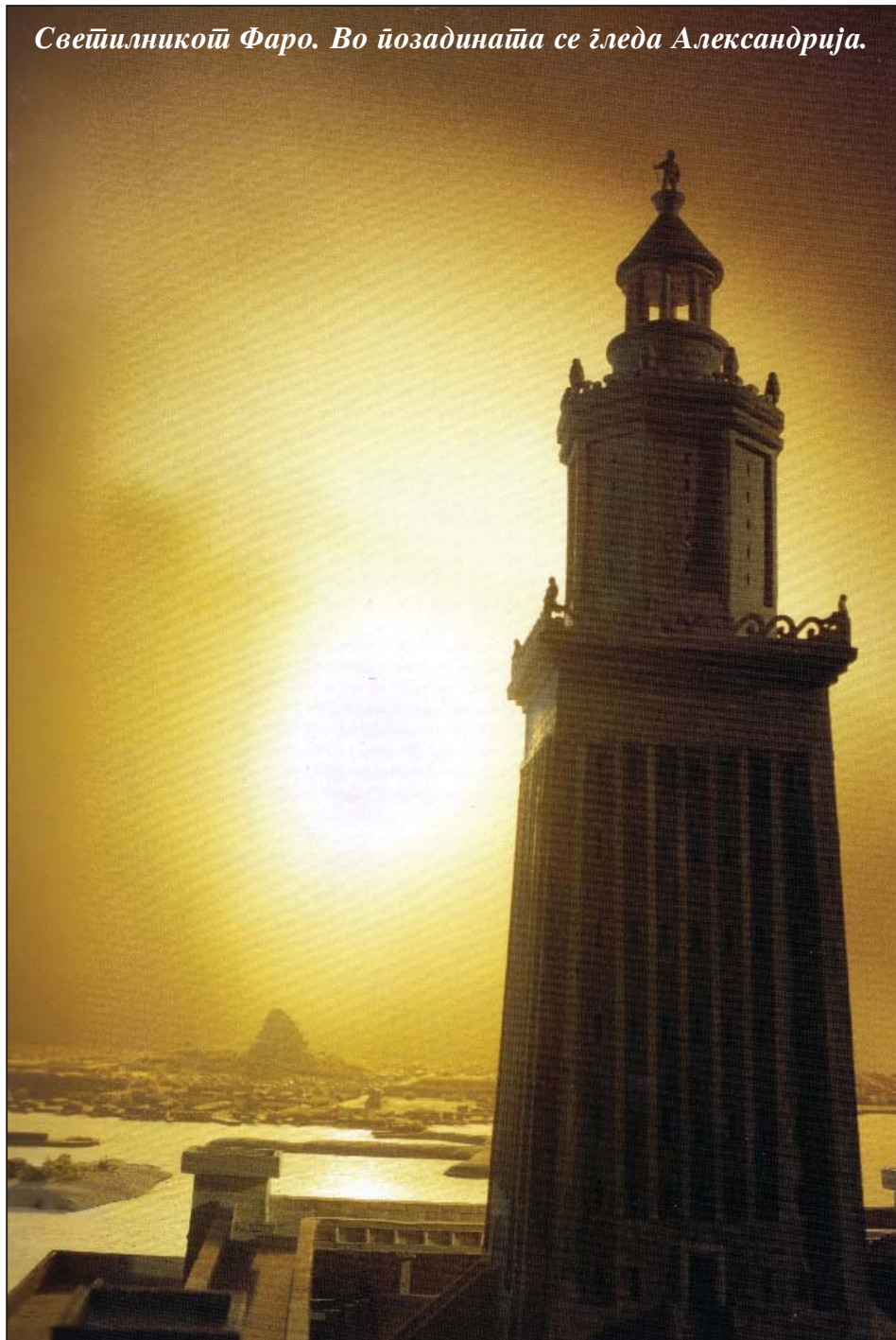
ло кое изгледа дека немаше шев, целиот ковчеж беше херметички зашворен. Ние го гледавме вкочането и не се осмелувавме да земеме воздух. Александар исто така гледаше нагоре вкочането во нас, бидејќи очите му беа оставени отворени, убави небесно сини, како два скајоци камена. Му ги беа оставиле отворени. Човек имаше чувство, дека секој миг ќе се сврти кон нас и дека би можел да не види како стоиме пред него зад стаклото. Тој лежеше тука како падна стая, но со боц, кои ниеден уметник не би можел да ги наслика. Тоа беа боите на природата со нејзините извонредни преливи. Беше убав и млад кога почнал и оваа младост му оставана вечна, засекогаш. Тука беше доказот за уметноста на нашите мисирски поданици, кои се стари колку и времето, а пред светот ги задржаа како тајни. Тие бараа телото совршено да се одржува, за душата да може некогаш повторно да го насели; тоа беше стара религија, која се уште се практикуваше во жорниот дел од Египет. Има кралеви, кои се стари три илјади години, па и постари, но се во исто такво телесно совршенство како ова што сега го набљудувавме. Тие лежеа под пирамидите. Покрај мене, зривоот на Ира се слушаше гласно, како да трча, поради тоа што долго го задржувала. „Тоа би можела да бидеш ти“ - шепотеше таа. „Ти можеш тоа да бидеш, тука да лежиш, гледаш колку ти е сличен?“

Јас пред тоа, веќе мислев така, но само тајно; Многумина порано ми беа рекле дека личам на мојот прадедо Александар Македонски. Јас тоа чувство секогаш го чував во себе и никогаш никому не го кажував. Од мојот џеб извлеков мало полирано сребрено огледало. На повеќе места беше исчукано, бидејќи мојот најмал брат го користеше како илѓачка и затоа наоколу беше надризано. Уште кога бил мал му никнале заби, но и покрај тоа можеше во него да се види речиси целосно јасна слика. Го гледам него, се гледам себеси и навистина изгледаме потполно исто! Единствена разлика имавме во бојата на очите. Тој имаше небесно сини, а јас зелени очи, нешто подолго, но правилен нос, ниско широко чело и силни испакнати вежи, тесна тврда брада и полни остро пресечени усни во усните агли. Тоа е лице кое подобро одговара за маж, отколку за жена; во него се наоѓа храброст и премногу сила. Косата на Александар не се гледаше бидејќи носеше персиска митраформна круна, но според неговите светли тен на кожата, би

можело да се претпостави, дека е светило руса, малку поруса од мојата. Гледав долго во малошто сребрено огледало и кога веќе се уверив дека навистина сум како Александар, радовна и задоволна го ставив огледалцето во џебот. Тоа беше подарок за мојот прв роденден како возрасна жена. Бев пресреќна, оти тук, во Мисир, сум слушала дека навистина живееле убави жени, Македонки, кои илјадници години назад владееле заедно со своите мажи, а пред тоа седеле дури и сами на тронот на фараоните. Имам и ние убави жени, Македонки, можеби и поубави од овие во Мисир. Ете јас Клеопатра Седма сум една од нив, но не сум единствена. Пред мене, само со името Клеопатра, познати се шест оруѓа, но сакам светиот да ги заборава сите оруѓа, единствено само на мене да се сеќава.

Се наведнав врз ковчегот од алабастер во кој лежеше телото на големиот Александар. Се обидов од неговото лице нешто да прочитам, но не добив никаква порака. Бргу се наведнав и го бакнав ладното стакло преку неговата глава. Тоа за миг се замагли од мојот здив, но веднаш пак се избистри. Лицето на Александар стоеше пред моите очи. Јас секогаш нешто го имав како талисман како сурбина на мојата моќ; јас се молев на нешто, оти ние Македонците во суштину и немавме оруѓа бидејќи на кого му се молевме освен на Александар Македонски.

Свѣшилникоѣ Фаро. Во ѣозадинаѣ се ѣледа Александрија.

АЛЕКСАНДРИЈА, ГЛАВНИОТ ГРАД НА МАКЕДОНИЈА

Пела е многу убав град, но е вишор по убавина. Александрија е уште поубава и ишаа е мошне голем модерен и божаи град. Александар добро ја одбрал положбата на својот град со замисла ишаа да биде главен град на четвртиот македонско Божје царство. Таму можеа лесно да се донесат производи на коино, а пошва од Нил, со бродови, можеа лесно да се одвезат кон север и запад. Градот стои во делтата на Нил на едно парче земја меѓу Средоземното Море и Мареотис езеро и е сосема одделен од висинскиот Мисир.

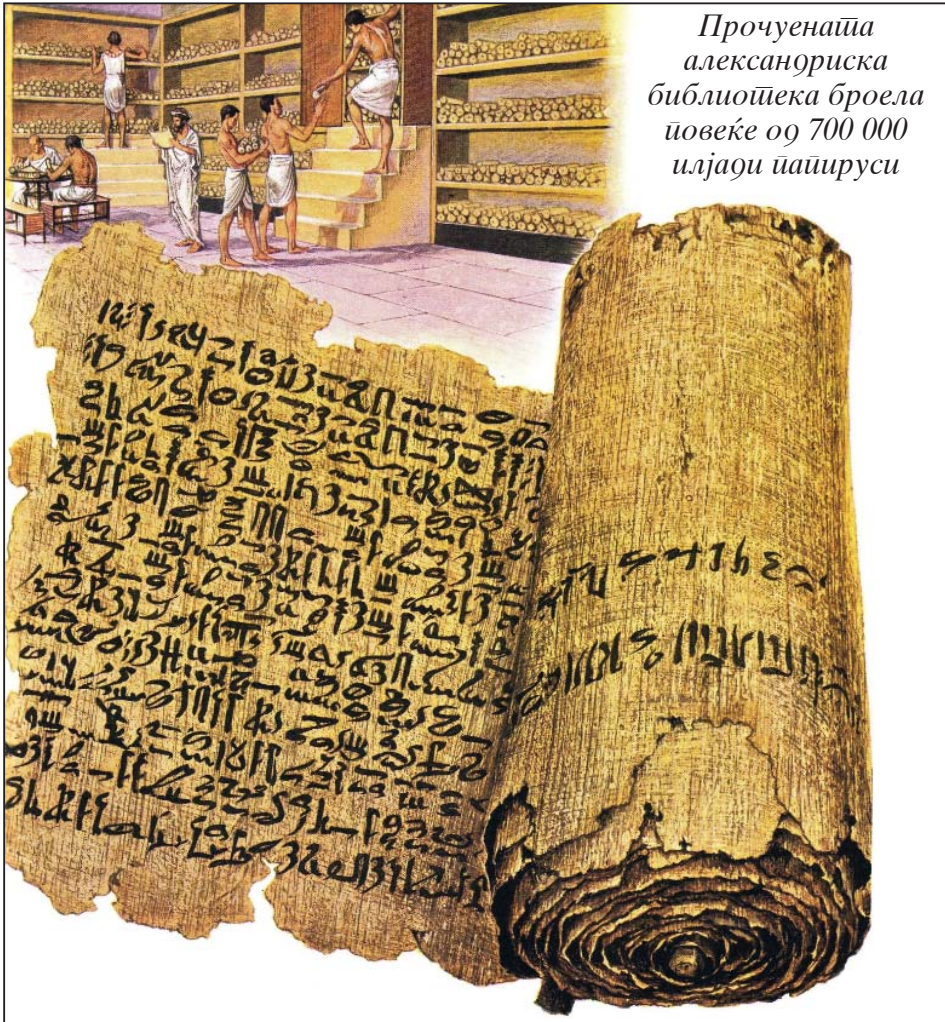
Александрија на овој начин не е поврзана со останатиот дел од царството Мисир, но сепак владее со него. Има совршено христијанство. Меѓу градот и морето се наоѓа островот Фаро и околу два долги полуострва во просторот меѓу нив. Тоа е сигурна поклопа за усигрување на бродовите. Голем дел од градот е основан уште од Александар - то прочисти соопштението од неговиот полубрат Птолемеј, во кое се вели како големиот херој ги проектирал улиците со јажиња и дрвени колци, кои со своја рака ги набивал во земја. Но тој умрел пред да го види завршувањето на своето дело. Сепак, многу улици и денес го носат името кое им го дал.

Подобро го познавав мојот град отколку се враќив од Пела. Се уште се сеќавам кога влеговме во христијанството, првото нешто што го видов беше светиленикот на Фаро. Се вбројува во светишките чуда, но неговата возвишеност не ја преиспознав воопшто правилно. Тој е изграден од сосема бел мермер.

Прадедо ми Птолемеј Вториот настојувал да се донесе најдоброто бел мермер од внајприносита на неговата итаковина. Кога сонцето го осветлува се појавуваат точки со бои на виожието на неговите мазни зидови. Тие се искачуваат непрекинато нагоре 180 метри; оддалеку изгледа како црст кој покажува кон небо. Ние христијанствме дење за да го видиме најсилниот светиленик на светиот. Тој свети кон море-

ѹо. Во сѹропшвнво не би имало нок во Александрија. Кулатѹа ја изградиле ѹред два века ѹознатѹи македонски архѹиѹекѹиѹи, но сеѹак изгледа како да е вчера изградена. Дури од близина може да се види генијалноѹо дело на архѹиѹекѹиѹиѹи - секој блок е совршено исти и во милѹметѹар ѹточен без да се види сѹојоѹи. Изгледа како дело на некој ѹознатѹи склуѹиѹор.

Мермероѹи од Прилеп, од Сивец е ѹој светиски квалѹиѹетѹи ѹиоѹребуван за скулѹиѹуриѹе и светишлнѹикоѹи во Александрија. И денешниѹе царски ѹалатѹи во сѹиѹе ѹрестѹолнѹини во светиоѹи, се градаѹи со мермер од Македонија.

Прочуенатѹа
александориска
библиоѹека броела
ѹовеке од 700 000
илјади ѹаѹиѹуси

БИБЛОТЕКАТА ВО АЛЕКСАНДРИЈА

Птолемејските кралеви се чувствувале како прво Македонци, кои ги презирале Мисирците и ги сметале како потчинети. Кога ги основаа музејот и библиотеката, тие донесоа од целото царство научници а особено од Пела, им ставиле на располагање големи средства за научни цели, така што сјајот на главниот град многу се зголемил. Александрија исто така е и град на научниците. Во големите хали на музејот на кралскиот универзитет истражуваа и предаваа угледни научници на старото време. Од филозофијата како општа наука за мудроста се разгранија одделните науки. Во Александрија посебно се негуваа природните науки. Астрономите ги набљудуваа во големата опсерваторија звездите и го пресметуваа нивниот тек. Ботаничарите и зоолозите ги надгледуваа животните и ги унапредуваа растенијата. Во анатомијата научниците ја истражуваа градбата на човековото тело. Географите цртаа карти и размислуваа за големината на земјата. Математичарот Еуклид напиша учебник по геометрија. Херон беше вешт механичар и физичар и пронајде многу практични машини кои работеа на воздушен и воден притисок. Така тој е пронаоѓач на водената прскалка против пожар и други корисни работи.

Исто така на посебен начин се негувала науката за јазикот филологијата. Јазичните истражувачи преведуваа пишани дела од значајни писатели поети и создадоа речници и граматика. Науката и ументоста зедоа високо место во македонскиот свет. Основањето на музејот се навраќа на Птолемеј Први Сотир, како и на Александар, кој покрај своите политички, покажа и научни интереси и повика многу научници во својот двор. Неговата библиотека го најде своето место во градскиот четврт Брухејон најубавиот дел во новиот град непосредно до пловно-то пристаниште каде што се наоѓаа и кралските палати. Пред се првите тројца од лозата посебно се трудеа за унапредување на библиотеката. Притоа изгледа дека во семејството беше наследна сигурна библиоманија. Библиотеката содржела повеќе од 100 000 папирусни свиоци. Бројот на делата содржани во свиоци не може воопшто да се процени; бидејќи

во нивната собирачка дејност имало и многу дупликати, преписи кои се вршеле во библиотеката; друг свиок можеше да содржи повеќе мали дела или обратно едно големо дело поделено во повеќе свиоци.

Под власта на Птолемеј Трети беше покажан уште поголем интерес. Тој лично издаде наредба на своите морнари насекаде каде патуваат да ги откупуваат сите папирусни свиоци како драгоцена стока, кои потоа биле носени со бродови. Заради ова Птолемеј Трети богато ги наградуваше морнарите. Разбирливо е

дека во вакви услови старата библиотека не ќе беше доволна да ги собере сите овие дела, па затоа се отвори втора помала библиотека „Серапеум“ во храмот на Серапис.

Во Александрија се наоѓале најзначајните ракописи од тоа време. Александрија била центар на интелектуалците, таму се среќавале разни научници од целиот тогашен научен свет и се вршеле размени на мислења. Во оваа александриска школа се чувале делата на математичарот Еуклид, на поетите Теокрит и Калимах, како и на уметникот Апел, иако тие дела настанале во 3 век пред Христа. Таму лежеше и копија на петте книги од Мојсие - Петокнижието, напишано на империјалниот јазик

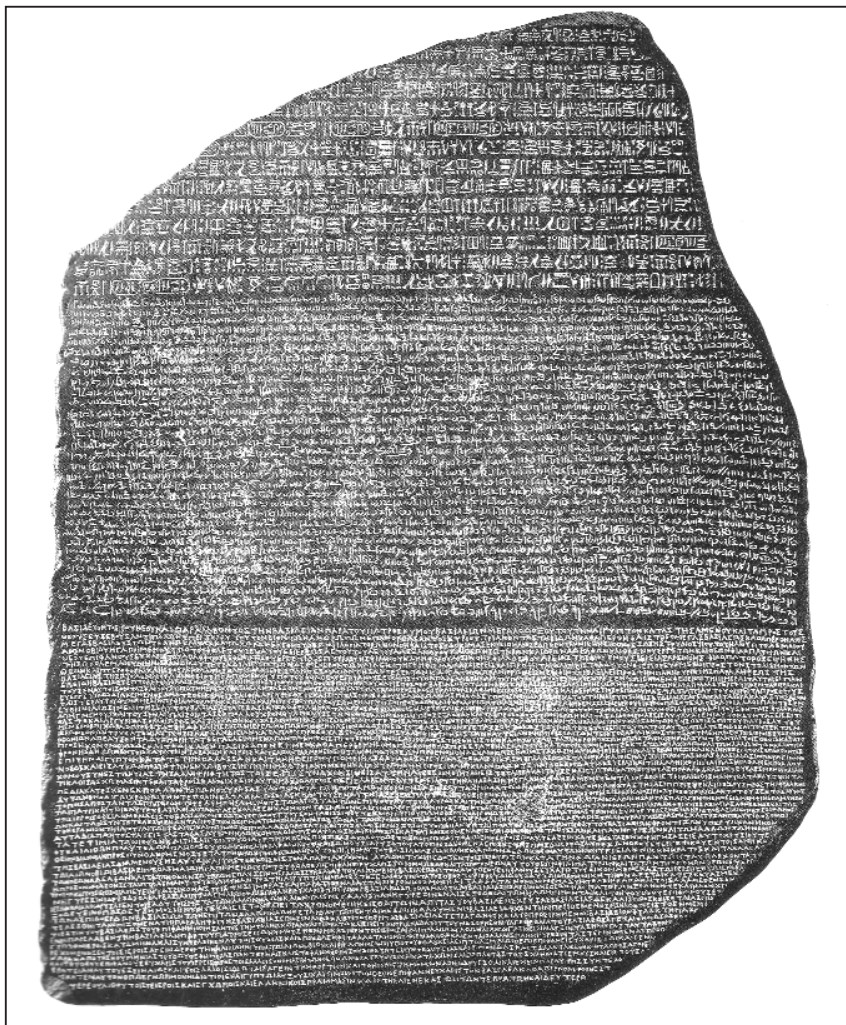

Сѹела со најѹис Клеоѹаѹра

Коине. Легендата кажуваа оти 72 преведувачи по налог на Птолемеј Втори благодарение на боженственото вдахновение, поделени во 12 групи од по 6 члена, сосема независно една од друга го превеле Петокнижието. Овој превод е наречен Септуагинта (седумдесет). При сето тоа не само што се собираше богатство во книги, туку се почна со нивна грижлива процена. Така на библиотеката се приклучи дел за преведување каде се преведуваа најважните книги на универзални канонски јазици. Каталогот опфаќа 12 одделенија, 6 за поезија т.е. за убавата литература, 5 за писатели на проза, значи за стручна литература и едно мешано одделение во кое се регистрираа сите ревностни библиотекарите што инаку никаде не би можеле да се сместат. Библиотеката до времето на Клеопатра неспорно го чуваше најголемото знаење на светот со наводно 700 000 дела. Но тогаш се случи катастрофа. Во времето на востанието во храмот, библиотеката изгоре во пламен, а со неа и 400 000 книжни свиоци. Изгубеното можеше да се обнови бидејќи Марко Антоние, по молбата од Клеопатра, по кратка постапка нареди да се донесат 200 000 дела од обемната библиотека од Прегамон во Александрија.

Пожарот во библиотеката значеше неизмерна загуба за целиот културен свет. Сигурно дека таму било собрано се што е најважно не само за македонските и римските, туку и за некои источни култури. Но голем дел од тоа стана жртва на војната и на пламенот. Каква ненадместлива штета за човештвото кое загуби драгоцен материјал за историјата на создавањето на стариот свет. Но, низ историјата имало и поинаков однос кон оваа голема катастрофа. На пример, во историјата на Александријската војна, чиј автор е Јулие Цезар или неговиот секретар, воопшто не се споменува пожарот. Можеби авторот не сакал да ја спомнува оваа катастрофа? Многу е чудно што и поетот Лаканус во својот еп „Фарослина“ исто така не го спомнува пожарот, иако како противник на Јулие, можел оваа случка многу добро да ја искористи против него. Освен тоа, и како поет морало да го заинтригира да го опише пожарот во библиотеката. Посебно неразбирливо е ваквото молчење затоа што Лаканус пишува за катастрофалното влијание на пламенот што излегува од бродовите.

Поради ова, до денес не се знае дали библиотеката воопшто настрадала од пожар. Познато е дека Јулие посакал да создаде библиотека, но немал од каде да набави толкав фонд книги. Дали можеби тој наредил

Розетѹа. Каменой на кој со македонско ѹисмо се најишани имињата на Клеопатра и Птоломеј ишћо му овозможи на Шампиолон да го дешифрира хиероглифскојто ѹисмо.

кражба на книгите од Александрија? Според една теорија Рим дал упатство да се украдат книгите; да се запали библиотеката и да се симулира дека делата се изгорени. Тие значи сакале да ги поседуваат сите дела на светското знаење за свое лично просветување. Дали наводната „изгорена“ библиотеката денес се чува во Ватикан?

МАКЕДОНСКАТА АКАДЕМИЈА НА НАУКИТЕ

Библиотеката била основа и духовна позадина за значајното место на музејот. Тој служел како место за истражување, а научниците кои таму работеле биле снабдувани со кралски средства. Тие добивале бесплатна храна, како и годишна плата. Позната била широкаградоста на кралевите кон научниците, кои во поглед на работните задолженија, немале никакви обврски. Слободно и непречено можеле да се посветат само на нивните интереси околу истражувањата, а воедно им било дозволено да наобразуваат многу ученици околку себе. Клеопатра Седма често го посетувала музејот и учествувала во расправиите на учениците. Таа била високо образована жена и целото свое знаење го црпела од најголемата библиотека на тогашниот свет. Клеопатра Седма се интересирала за науката, уметноста, образованието, за македонската историја, а посебно за македонскиот мајчин јазик што одлично го владеела затоа што јазикот на Александар Македонски (коине) се употребувал во администрацијата и на него го зборувале само свештениците и учените луѓе. Воедно низ целата империја биле поставени огласи (написи) на камени плочи на кои се објавувале религиозни пораки, но и секојдневни закони. Овие камени плочи биле напишани на три писма кои се употребувале во македонската империја и тоа на мисирски хероглифи, на старото македонско тајно писмо и на новото писмо коине што го вовел Александар Македонски за четвртото светско божје царство на Македонците. Ваков камен е пронајден кај местото Розета. И затоа овој камен е наречен Каменот од Розета.

Александрија со својот образовен систем преставува град во кој биле собрани најучените луѓе од светот. Птолемеите за сите 300 години од нивното владеење ги пренеле Аристотеловите школи и книги со што Александрија ги привлела сите научници од тогашниот свет да стекнат научни сознанија од сите области. Теофраст ги пренел во Александрија сите книги од Аристотеловата библиотека и тие се сочувани се до денес. Сите лекари, уметници, филозофи, оратори и многу царски синови го стекнале своето образование во таа прва македонска академија.

Клеопатра

КЛЕОПАТРА СЕДМА И ЈУЛИЕ ЦЕЗАР

Во берлинскиот пергамонски музеј стои највпечатливиот портрет на Јулие. Клеопатра не е само посредник меѓу Јулие и Александрија, туку и меѓу Римското царство на Јулие и царството на Александар чија духовна наследничка е таа. Дали првата средба на Јулие и Клеопатра навистина се случила така како што раскажува познатата легенда со тепихот - тоа не се знае. Вистината за која Јулие дошол во Александрија се состои во тоа што тој дошол да ја види невестата, која му ја ветил таткото на Клеопатра додека бил во Рим. Таткото на Клеопатра одвреме навреме одел во Рим за да ги собере и наплати услугите од трговијата која ја вршеле меѓу себе. Таму тој повеќепати се среќавал со Јулие, кого го ценел како многу паметен, храбар, но и стабилен маж. Во вакви прилики таткото раскажувал како неговата ќерка е една од најубавите жени во тогашниот свет. И во една ваква прилика Птолемеј Дванаесетти му се исповедал на Јулие со зборовите: „Јас ќе бидам среќен кога ти би ситанал мој зет!“ Јулие одговорил дека и тој бил заинтересиран, па ќе се потруди да се оствари

Јулие Цезар

неговата желба. Тогаш Птолемеј го поканил да дојде во Александрија. По ваквиот разговор мислите не го оставале Јулие на мир. Тој испратил во Александрија кај Клеопатра еден стројник кој почнал да го фали Јулие, но и куќата од која тој потекнувал, да ги истакнува добрите особини, домаќинлакот, честа, богатството на куќата и. т. н. Откако ја добил согласноста од родителите на Клеопатра стројникот се вратил во Рим кај Јулие и со таткото на Јулие и кумот отишле пак за Александрија кај Клеопатра каде што ја озакобиле свршувачката со размена на нишани и прстени, со договор за свадба и други поединости. Поради ова во царската палата имало собрано многу гости од сите краеве на македонската империја. Кога во Александрија по повод религиозните празници се правела прослава, честопати од Рим пристигнувале разни подароци за Клеопатра испратени од фамилијата на Јулие. Откако двајцата покажале интерес, Јулие сакал безусловно да ја види таа убава царица во Александрија. Рим имал и политички интереси за Клеопатра. Сонот да се спојат двете најголеми царства почнал да се исполнува. Кога Јулие со својата мала војска стигнал во Александрија; состојбата била напната и непредвидлива. Само што пристигнал на копно бил опкружен со Птолемеовите кралски трупи под команда на Ахил. Отпрвин не било јасно зошто дошол, дали поради заштита или со непријателска намера. Тоа била незгодна ситуација. Клеопатра го очекувала пристигнувањето на Јулие веќе подолго време откако нејзиниот татко и раскажувал за Јулие кој владеел во Рим. Нејзиниот татко и кажал дека кога бил во Рим тој напишал Тестамент и го оставил кај Јулие. Клеопатра веќе долго време го очекувала официјалниот документ што го потврдувал нејзиното владеачко царско наследство. Клеопатра цело време била немирна. Цел ден се капела во царската бања, се шминкала, се намирисала со мирис на трендафил, а косата ја собрала така што целото нејзино лице се отворило, па можела да дојде до израз нејзината убавина. Една статуа во британскиот музеј ја прикажува убавината на оваа македонската царица. Кога Јулие пристигнал Клеопатра испратила царска делегација, која го пречекала и му посакала добредојде во Александрија. Веднаш му ги предале пораките од Клеопатра во кои му било кажано дека царицата го очекува во царската палата. Јулие се упатил кон палатата, се симнал од коњот и поминал преку едно патче од кај царските гробишта.

Таму било местото каде што бил закопан неговиот идол Александар Македонски, па Јулие побарал да го посети што му било одобрено. Тој застанал пред неговиот саркофаг и го видел најголемиот херој на светот, поголем и од оние од војната за Илион - сите јунаци од таа војна заеднички не можеле да се мерат со него. Јулие се заблагодарил и се упатил кон царската палата. Овде го чекала македонската царица во невиден раскош облечена во полна кралска македонска носија во прекрасни бои, од кои е истакнувала црвената боја, која најмногу доминирала во кралската куќа, накитена со златни ѓердани и златни пари. Цезар ги ококорил очите и не можел да се нагледа на убавината која зрачела од Клеопатра. Тој тргнал кон неа со насмевка и со раширени раце. Таа исто така со насмевка на лицето му паднала во прегратка и тој ја бакнал. Откако се поздравиле Клеопатра го повикала да излезат во дворскиот ботанички парк и да се прошетаат. Тој прифатил и набргу се нашле во паркот, кој бил многу голем и прекрасен, со сите видови дрвја, растенија и убави цвеќиња. Таква убавина Јулие дотогаш немал видено. Тоа било идеално место за вљубени. Клеопатра била мајстор на инсценирање, таа знаела да глуми и да зборува со своите прекрасни усни што на Јулие му оставиле големо влиание. Во еден миг тој и рекол дека само таа може да му биде вистинска жена. Откако се договориле да направат свадба, се бакнале и секој во своите сонувачки мисли се упатил во својата одаја во палатата.

Откако Пантеј, личниот советник на Птолемеј Тринаесетти слушнал за свадбата, веднаш почнал да прави план за убиство на Јулие. Тоа го слушнал берберот на Јулие и му го пренел на својот владетел. Јулие наредил да го фатат Пантеј и да го убијат поради завера против царот. Наредбата веднаш била извршена. Недолго потоа Арсиноја го напуштила градот и заедно со војсководителот Ахил сакала да му се спротивстави на Јулие.

Кога Птолемеј Тринаесетти разбрал за убиството на неговиот личен советник и за подготовката околу свадбата, сиот налутен излетал од царската палата, но веднаш бил фатен од војската на Јулие. Дошло до немири и судири помеѓу војската на Јулие и мисирската војска. Јулие морал да го пушти Птолемеј Тринаесетти, кој подоцна бил најден мртов кај пристаништето.

Тогаш за првпат Клеопатра се почувствувала сигурна бидејќи нејзиниот брат Птоломеј Тринаесетти и неговиот советник биле мртви. Јулие и ветил дека тој лично ќе се залага за нејзината безбедност, а воедно и за нејзиниот помал брат Птоломеј Четиринаесетти. Таа била пресреќна затоа што си обезбедила толку силен бранител.

Вториот ден од доаѓањето на Јулие, Клеопатра издала наредба дека сака да се венча со него. Кралската куќа требало да се подготви за свадбата со сиот раскош што може да ја понуди за да им подари сладок живот.

Една недела пред свадбата, во кралската соба каде требало да се сместат младоженците, целиот под бил послан со папирусни лисја. Ваквиот обичај кај Македонците служел и имал цел да се заштитат младите од разни магиски дејства и други опасности, но и по принципот на хомеопатската магија, да им се обезбеди љубов, долг живот, здрав пород и почит во кругот на семејството. Овој обичај е поврзан со верувањето во магиската моќ на ова растение, а во песните што се пееле по овој повод се истакнувала брзата разделба на девојката со родителите и родниот дом. Неколку дена пред свадбата со разни обичаи се изведувало сеењето на житото, плетењето на младоженската постела, плетењето на венците за зетот и невестата, замесувањето на обредниот леб, кој се месел и во домот на момчето и во домот на невестата, китењето на бајракот, китењето на картата за канење на сватовите и слично.

За овие обичаи било земено машко дете со живи родители, со што се имало за цел, врз принципот на имитативната магија, младата брачна двојка да има повеќе машки деца или барем првото да е такво затоа што тоа било важно за продолжување на семејната лоза. Со многу внимание било проследувано набдувањето на прехрамбените артикли за свадбата. Биле употребени 30000 килограми леб, 3000 илјади волови на ражен испечени, 10000 овци и кози, 20000 кокошки, 300 казани со грав 50000 литра вино 20000 литри ракија, салати, разни манџи, разни пити, разни колачи, разно овошје. Таква гозба дотогаш светот немал видено. Музиката свирела без прекин, а орото траело колку и свадбата - три дена и три ноќи. Со многу внимание било проследувано преточувањето на виното. Посебно задоволство и проследено со многу големи магиски дејства, било обредното брочење на Јулие, затоа што се сметало дека од тој момент тој се отклонува од родителите и се приклучува кон Клеопатра.

Исто така пред свадбата царската палата била накитена со разни цвеќиња, била направена сеница, бил накитен и носен бравот, пристигнале свирачите, а зетот бил променет во свечена облека. Имало и канење на мртвите, требење на јарма, канење на кумот и други обичаи. Интересен и важен обичај било одењето на вода. Вечерта, спроти свадбата, кај Клеопатра дошле деверите на Јулие, девојки, невести и деца со запалена борина и ја однеле Клеопатра кај три чешми на вода. Клеопатра земала вода од трите чешми во устата и така молчејќи ја носела дома. На чешмата се здружувале стомните на Јулие и Клеопатра и тоа се сметало за нивно симболично започнување на заеднички живот. Со водата донесена од трите чешми Клеопатра си ја измила главата и со тоа последно миење во татковата куќа се смета дека започнала и нејзината разделба од најблиските и влегување во нов живот.

На самиот ден на свадбата, пред тргнување по Клеопатра, се водело сметка да се остави некој да ја чува куќата најповеќе од магија. Пред тргнувањето стариот побратим го симнал бајракот и му го дал на бајрактарот, кој бил качен на коњ и подготвен за тргнување. Во групата што од домот на Јулие одела кон домот на Клеопатра најнапред одел бајрактарот, по него Јулие со побратимите, кои цело време биле околу него како негови чувари. По нив оделе свекорот и свекрвата и другите сватови. Свекорот носел бисаѓи со обредниот леб и свеќа, а свекрвата во торбата ги носела подароците за Клеопатра: огледало, чешел, пафти, мирис, прстен и др. По нив одел кумот и старосватот, а најпосле свирачите. Пред да тргнат свекрвата по нив трипати фрлала со пченица што ја носела во решето и заиграла три ора, а потоа се качиле на коњите кои биле накитени. Пред тргнување свекорот фрлал златни пари за да бидат здрави како златото и шеќерчиња за да им биде благ брачниот живот.

Кога се приближиле до царската палата една група коњаници во полн трк се упатита кон палатата, викајќи на сет глас со извадени сабји за да јават дека сватовите се близу, но и да разберат дали тука се е подготвено за нивни пречек. Овие неколкумина коњаници, чиј број секогаш бил непарен, имал за цел да види и дали патот е безбеден зашто во минатото свадбените поворки често биле напаѓани од арамии. Коњаниците викале на сет глас и со издигнати сабји за да ги разбркаат лошите духови за кои се верува дека особено биле присутни околу Јулие и Клеопатра.

Во домот на невестата сватовите ги пречекале роднините „пречекувачи“ на Клеопатра кои ги поздравиле, им ги сместиле коњите и се погрижиле се да биде во најдобар ред. Со посебно внимание бил пречекан Јулие кого го придружувале неговите побратими. Јулие бил дочекан од шурата и бил даруван со риза. Притоа Јулие му дал јаболко со втисната златна пара, на кое шурата втиснал уште две такви златни пари и му ги вратил на Јулие. Тој го чувал ова јаболко до првата вечер пред да легнат да спијат, а потоа го јаделе заедно со Клеопатра за среќа и единство.

За време на свадбата Јулие и Клеопатра се веселеле со голем број пријатели и роднини кои пристигнале од двете царства, а воедно и целиот народ имал удел во прославата на свадбата. Клеопатра прогласила тридневно неработење за да се слави, пие и јаде на сметка на Кралската куќа. За време на свадбата се правеле шеги, младенците им бакнувале раце на пристигнатите гости што секојпат било придружувано со песни. По заигрувањето на сваќата со шамијата во раката сите се грабеле да земат дел од погачата. Особено момчињата и девојките верувале дека ако каснат од неа, по нив ќе трчаат момите како што трчаат по сваќата.

Сепак во домот на Клеопатра се чувствувала извесна тага поради заминувањето на еден член од семејството, а таквата атмосфера достигнала кулминација кога Клеопатра ја извеле и ја качиле на коњ. Коњот, до прагот, го донело едно машко момче со живи родители, а на тргнување свекорот преку невестата префрлил шеќер, суво грозје и суви смокви, за да бидат младите благи еден на друг и да се сакаат.

Со многу обичаи и магиски дејства, песни и ора бил проследен чинот на пристигнувањето на Клеопатра во домот на Јулие. Клеопатра била пречекувана од свекрвата која на главата носела сито со погача и стомна со вино во десната рака. Во домот на Јулие, Клеопатра ја „удирале“ со главата во оцак, за да се врзе за огништето на куќата, за да биде добра домаќинка, а потоа сеела брашно и засукувала што исто така имало симболично значење. Во оваа прилика се изведувале и многу други обичаи, како што се оние со венците и гувеењето. Јулие ја попрскал устата на Клеопатра со вино. Клеопатра во skutот држела машко дете, а свекрвата ја заранувала Клеопатра со леб и шеќер што претходно ги зацвакала и.т.н. Многу од овие обичаи кај Македонците симболизирале магиска заштита за Јулие и Клеопатра но и иницирале здравје, плодност и долг живот.

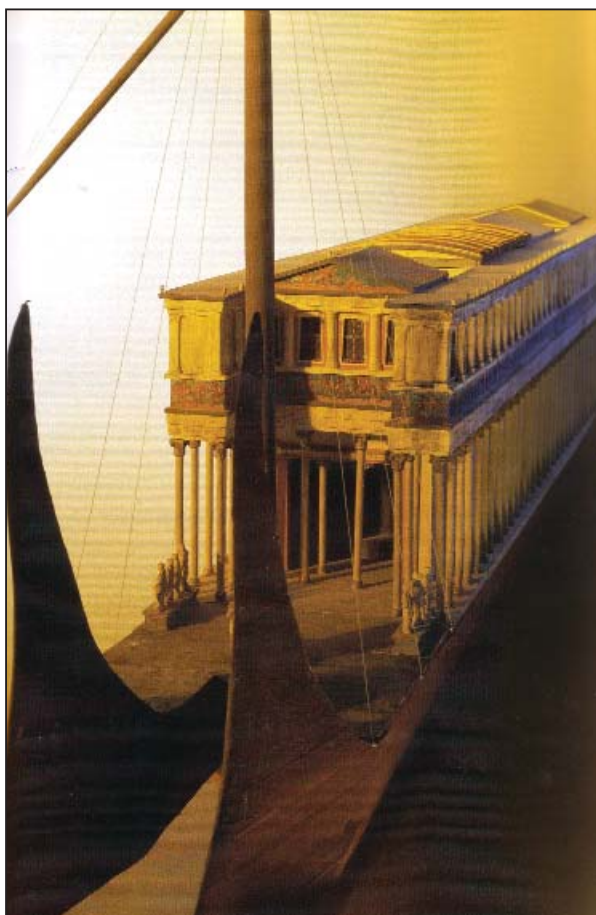
Клеопатра била облечена во најубавата македонска носија, била накитена со гердани со златни пари, а на појасот имала златни пафти. Фустанот и елечето биле извезени со златна срма. И кај Клеопатра и кај Јулие доминирала црвената боја. За цело време додека се подготвувале, се пееле песни и се играле ора. Пред венчавањето, на Клеопатра и ги одврзувале сите јазли за да биде „одврзана“, што значи плодна. Од другите обичаи во овој свадбен ритуал треба да се спомне и прославувањето на невиноста на Клеопатра (покажување на белиот чаршаф со крвта од невестата, кога жените пиеле слатка ракија) што, всушност, била завршница на свадбата. Во неделата од свадбата Јулие и Клеопатра со најблиските роднини оделе на првиче во домот на Клеопатра, а следната недела тоа го правеле родителите и роднините на Клеопатра кои исто толку свечено доаѓале на првиче кај Јулие. Да се биде поканет на првиче кај Македонците било голема чест затоа што на ова свечаност присуствувале само најблиските роднини и пријатели.

Во палатата се прославувале бучни свечености, култни оргии од кои Јулие станувал се позависен. Откако се земале Јулие и Клеопатра, тргнале на двомесечно патување низ Нил. Таа го опкружила Јулие со сиот раскош на нејзиното царство, а тој подлегнал на тоа царско безделничење. Склоноста за луксуз на истокот која постојано била присутна кај Јулие, кој бил склон кон уживање, не можел да ја изрази во обичаите и пристојноста на лицемерниот Рим во доцната република. Клеопатра прикажала раскош, каков што во Рим не бил виден пред тоа. Халата, широка како храм, била опремена во најголем луксуз. Балконите биле богато украсени, а ѕидовите позлатени и со бел полиран мермер, не биле обложени само со плочки, туку и со драгоцен пурпур и ахат. Нозете газеле врз алабастер во целата хала. Вратите биле направени од сосема ново абоносво дрво од Мерое. Околу порталот имало резба од слонова коска, со претстава на индиска желка рачно обоена; во вратите имало вметнато скапоцени смарагди, а на наслоните на седиштата полудраги камења. Масите исто така биле исполенти со полудраги камења, нивните ногарки биле во форма на златни шепи од лав. Во Тир, во многу бањи имало поставено прекривачи со весели бои или од син пурпур, исткаен на македонски начин. Клеопатра се упатила со Јулие - осигурителот на нејзината моќ - на патување по должината на реката Нил кон

пределите на пространото царство на фараоните. Тоа било љубовно патување, но исто така и промислен став на македонската мудрост:

- Земјата на сонийтајта Мисир и јас Македонка твоја царица. Зарем со тоа не ги имитираме патувањата на сѝарийте цареви или на Александар Велики по ослободувањето од персискиот јарем?

Брачниот пар се оддал на патувањето од сниттата кои им биле различни: Јулие изгледа станал се посличен на Алескандар, кого многу го почитувал и често го имитирал и тој сонувал за создавање светско царство. Клеопатра, пак, ја остварила својата цел да го добие првиот човек на Рим за да се оствари нејзината визија за светска надмоќ раководена од нив двајца. Често убавите соншта на слава и мир се оние кои соединуваат брачен пар да патува во највисок луксуз на една пловечка палата долга 120 метри, како што ја опишал античкиот писател Каликсениос. Бродот бил 12 метри висок, направен од аборносово дрво со облози од злато и сребро и пурпурно свилено јадро на кое бил втиснат златен лав. Ова чудо на антиката било движено од веслачи. Речиси два месеца светската политика мирувала, бидејќи најмоќниот човек на римскиот свет уживал како турист. Јулие ги посетил пирамидите, го видел стариот Мемфис, големата Теба и други убавини.

Бродот со кој Клеопатра и Цезар крстареа неколку месеци по Нил

Ова патување оставило кај него трајни траги. По ова патување со Клеопатра, тој одлучил да воведи големи реформи во Рим за проширување и разубавување на градот и неговата околина, според примерот во Александрија, каде мочуриштата околу градот биле исушени. Тој сакал истиот принцип да го направи и со мочуриштата пред градските порти на Рим.

Потоа патот ги одвел во Дандера. Овде птоломејската династија си изградила самата за себе убав храм. Тој бил посветен на божицата на љубовта Хатор, која била прикажана со кравји уши. Тој храм бил место каде што бил обожаван родот птоломејски.

Написот на храмот Изис на островот Фила гласел: *„Изис големиша... која што живеој господарува.. моќна владетелка на божевиите. Ништо едно име не е повозвишено меѓу божевиите од нејзинојто“*.

Храмот Дендера бил еден од најважните религиозни центри во Мисир. Хатор, како божица на љубовта и мајка-божица, уште одамна била во тесна врска со Изис.

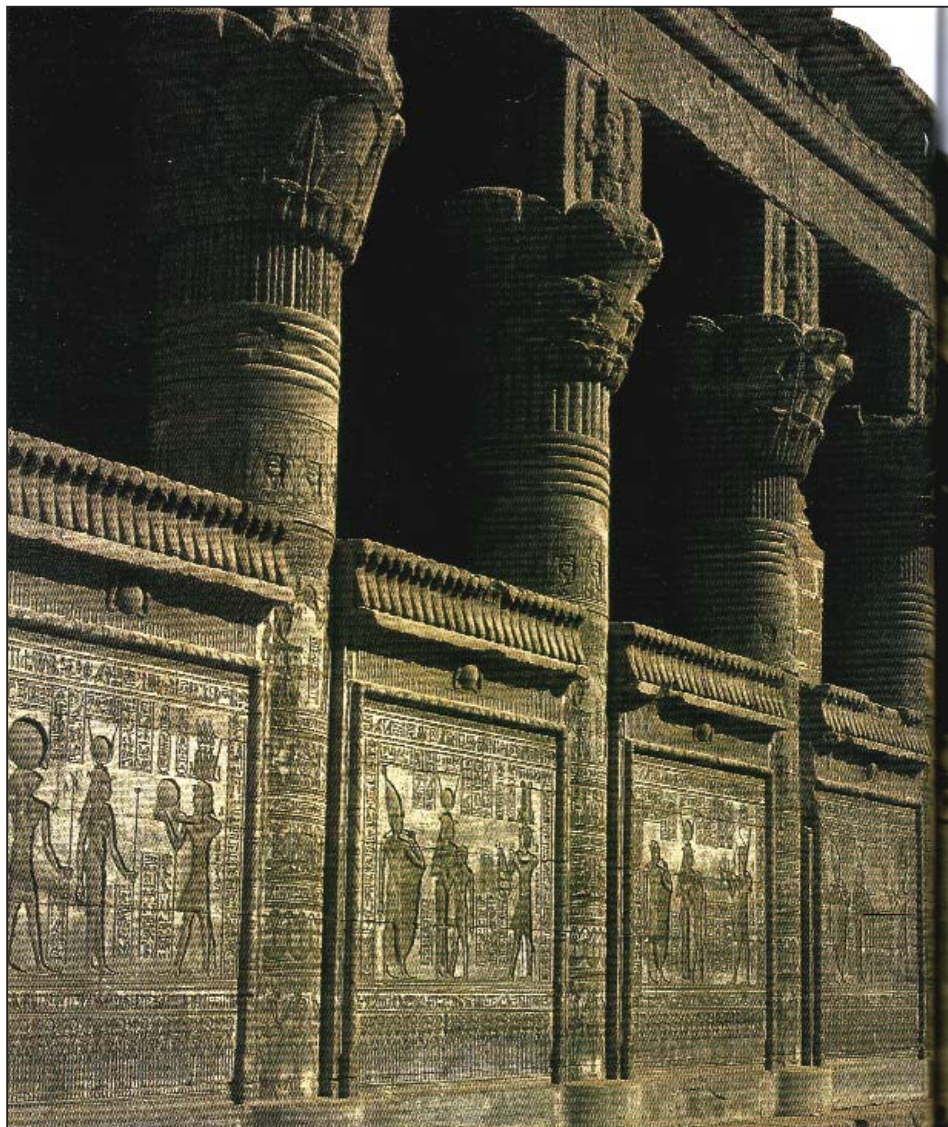
Во храмот Дендера, Клеопатра се почитувала како божица уште во времето кога таа била жива, според птоломејската традиција. Александар за себе ја воведо таа традиција.

За Римјаните биле незамисливо тоа што таму се случувало: Клеопатра била почитувана како божица за време на својот живот! За една таква чест Јулие можел само да сонува. Но Клеопатра наредила и неговиот лик да се овековечи во камен на задната страна во храмот. Така, ова патување направило од Јулие Цезар - цар и бог.

Царскиот брод, за време на патувањето бил следен од флота од 400 бродови и чамци. Тоа го побарал Јулие заради претпазливост.

Со женидбата на Јулие Цезар со Клеопатра се соединил духот на Македонците од Александрија и Рим. Со тоа се споиле двете најголеми држави, а Цезар ја остварил желбата да го обезбеди Рим со моќ на александриското богатство и култура. Првата средба на Јулие и неговите војници со милионскиот богат град мора за нив да дејствувала како шок.

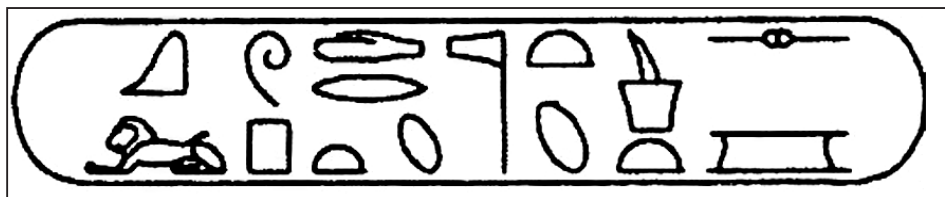
Јулие и раскажувал на Клеопатра каков град е Рим. Тоа бил град изграден од глина. Прво било село кое бргу прераснало во метропола. Јулиевите Рим не бил раскошен, тоа по прво била непланска катастрофа: тесни сокаци и распаднати згради, по сред улица канали за измет, смрдеа, епидемии... Поради тоа било потребно итно реновирање. Овде во Алек-

*Храмотѹ Дендера во кој Клеопатра била почитувана како божица
уште додека била жива*

сандрија Јулие можеби за првпат видел широко направени улици кои прецизно ги пресекувале градските четврти (блокови) одводни и доводни канали за вода. Посебен впечаток му оставил светилникот на Фаро. Сите храмови и куќи биле изградени од цигла или од камен.

Јулие ја посетил и библиотеката во Александрија. Ги видел папирите во кои било собрано знаењето на целиот познат научен свет. Клеопатра му организираа предавања од сите тогашни науки. Таму им се родила идеја за создавање на нов јазик за потребите на новото царство. Клеопатра и Јулие им наредиле на лингвистите во Александрија да создадат нов јазик, кој бил наречен „латино“, исто како што Александар го формирал јазикот „коине“ за своето големо царство. Воедно тие посетувале претстави во театарот и концети, на кои било свирено на познатите македонски инструменти. Сето ова на Јулие му делувало како сон. Клеопатра и Јулие почнале да планираат градби за еден нов Рим, каде требало да биде новата престолнина и главен град на новата Македонска империја. Александрија била инспиратор за фантазијата на императорот. Колку беден наспроти неа бил животот во Рим. Уште нешто на Јулие му паднало во очи. Додека во неговиот роден град сенатот можел одвај да се одбрани од народот, а царството било заплеткано во граѓанска војна, овде живееле луѓе и војски од разни земји поделени во квартали. Александрија била мултикултурен лонец во кој се топеле народите. Профитната трговија и можноста за многу предности и привилегии ги обединувале задоволните граѓани на овој голем и богат град.

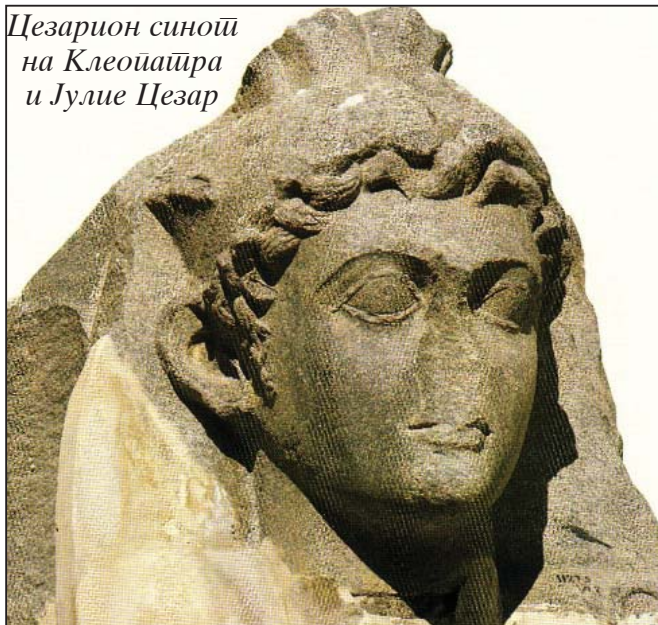
Имејто Клеопатра исписано со хиероглифиите.

РАЃАЊЕТО НА ЦЕЗАРИОН

Кога Јулие го завршил патувањето низ Нил, тие се вратиле во Александрија. За време на нивната отсутност низ империјата (особено во Мала Азија) завладеале немири поради нивното венчавање. Јулие добил вознемирувачки вести што го натерало да се зафати со решавање на проблемот на империјата. Откако ги средил политичките прашања во Мисир и го осигурал владеењето на Клеопатра, поминал на решавање на другите проблеми. И без лошите вести од Мала Азија, тој наскоро планирал да го напушти Мисир.

Јулие воодушевен, вљубен и полн со нови планови, но и поткрепен финансиски од Клеопатра за изградба на новата палата во Рим, ја поканил да го посети Рим. Клеопатра се согласила и се договорила со Јулие да изградат нова палата налик на оние кои се наоѓаат во Александрија за да можат да живеат во раскош како дотогаш, а воедно и да управуваат со целата империја. За ваквиот договор Клеопатра на Јулие му ги дала најдобрите градители и архитекти, кои во тоа време се наоѓале во

*Цезарион синој
на Клеопатра
и Јулие Цезар*

Александрија. Таа тогаш била во деветтиот месец на бременост. Околу 10 јуни Јулие ја напуштил Александрија. Подоцна, на 23 јуни, се родил неговиот син Цезарион. Овој податок останал запишан на еден столб во Александрија. По една година Јулие стигнал во Рим каде бил пречекан како херој.

Александрија

КЛЕОПАТРА КАКО ВЛАДЕТЕЛКА

Сите досега спомнати настани оставиле голем впечаток во очите на Јулие. За да се изврши толку големо влијание над еден маж каков што бил Јулие Цезар, не биле доволни само способностите на една љубовница за време на деветмесечниот заеднички живот во тогашниот најубав град во светот, туку нешто многу повеќе, поголема мудрост и способност за заведување.

За жал од ликот на Клеопатра останала зачувана само една римска биста на која фали македонската златна лента - знакот на победник. Мисирските прикази ја презентираат како божица. Од мошне карактеристичната илустрација на нејзините монети, од кои денес се зачувани поголем број, од нацртните описи приближно може да се добие претстава за незиниот лик. Клеопатра секогаш била уредна и чиста, таа посве-

тувала големо внимание на својот изглед. Македонците секојдневно се капеле дома, додека посиромашните се капеле во Нил. Поради нејзиниот надворешен сјај, кој зрачел од неа, таа постигнувала многу повеќе во однос на другите. Таа својата облека претпазливо ја одбирала и за секоја свечаност била поинаку облечена, додека за традиционалните прослави се облекувала по македонски начин, накитена со златни ланци на кои биле нанижени златни пари и ќердани. Повремено носела шамија и волнени чорапи, а фустаните и кошулите и биле извезени со разни орнаменти. Клеопатра имала крупни (веројатно) зелени очи, убав нос малку свиткан, убави усни и прекрасни црти на лицето. Таа личела на Александар Македонски, само што имала женски црти. Имала прекрасна густа црвеникава коса, прекрасни гради, извонредно убаво женско тело со тесен појас и многу убави долги нозе. Целата нејзина силуета ја претставувала убавината на нејзиното македонско потекло. Клеопатра можела да се гордее со своето однесување кое на сите им служело за пример и затоа сите многу ја сакале. Таа поседувала способност да разговара пријатно и да води интелектуални разговори. Исто така можела да зборува објективно и паметно и за сериозни теми од науката. Клеопатра била високо образована од најголемите умови во империјата. Таа зборувала многу јазици и дијалекти и никогаш немала потреба да се служи со преведувачи. Таа имала голема дарба за разбирање со која го стекнувала знаењето. Сигурно дека таа била мошне добро запозната и со водењето политика, стратегија и тактика за водење војна, но и со архитектурата, астрономијата, историјата, театарот, музиката, ботаниката и многу други науки. За се што се случувало околу неа, таа преземала правилни решенија благодарение на својата висока интелигенција. Таа ги стекнала овие свои сознанија во најголемата библиотека на светот и на универзитетите во царскиот двор. Таа во себе ги соединила сите најголеми квалитети: спечифична енергија, невидена убавина и голема интелигенција, како и нежност во карактерот. Нејзиниата генијалност никогаш не делувала одбојно спрема мажите бидејќи била проткаена со елементи од нејзината женска природа. Таму е тајната на нејзината личност, успех и постоење. Дарбата со која генијалецот се разликува од просечниот човек секогаш од себе раѓа нови идеи, кои не го оставаат човекот што ги има ни да се одмори. Ваквите квалитети кај Клеопатра биле во најголе-

ма мера истакнати. Таму каде што обичниот човек не може да види ништо, туку гледа само пустиња, генијалецот здогледува изобилство.

Тоа е како лист што трепери при најмал ветер. Вечна струја поминувала низ целото битие на Клеопатра. Се било во движење во неа, сите гледале кон неа, сите нешто очекувале; таа планирала и преговарала. Променливата игра на нејзините мисли и чувства мора да делувала како магија. Голема привлечност се наобала меѓу нејзината кроткост и нескротливост, како и меѓу нејзиниот темперамент и грациозност. Во нејзина близина човек не можел да се досадува ниту за време на љубовта, ниту за време на работата. Има жени кои се среќни во љубовта, но за време на ноќта ги губат амбициите. Други се смели другари на мажот, додека станува збор за дејноста и дејствувањето, но тие не можат да се покажат на полето на љубовта. Некои имаат убаво тело, но не и дух. Некои поседуваат дух, но не се толку убави. Клеопатра обединила во себе неисцрпно изобилство на различни особини. Таа била прекрасна љубовница, царска жена со иста моќ без разлика дали светело сонцето или звездите. Јулие можел да ги пушти своите мисли да талкаат крај нејзините без да се измори.

Таа не била девојка, која во мажот гледа само објект на задоволство на своите љубовни желби. Додуша нејзините непријатели тврдат за неа дека во себе ги собрала сите слатки нешта од Македонија и дека ниту една наслада не можела да ја задоволи. Во нејзиниот мозок се вкрстувале најлуди досетки кои се однесувале на секојдневни шеги посветени на најсериозните мисли за владеење со светот. Ова мешање на радоста на моментот и задржувањето на големите задачи била една од нејзините особни достоинствени за восхит. Таа била гение на деталите на расположението, па сепак во длабочината на својата душа никогаш не ги заборавила значајните цели кои значеле нејзин живот. Нејзината глава во која се менувале разни досетки и расположенија секогаш останала опседната од сонот за владеење во кој границите на државата се менувале, но во принцип останале неограничени.

Во нејзино време Клеопатра била царицата на најголемото царство на земјата Македонија. Македонските граници се простирале од Пела до Александрија, а уште поголеми можеле да бидат само заедно со Рим, а не против него.

КЛЕОПАТРА ВО РИМ

Клеопатра во Рим живеела во заедништво со Јулие Цезар. И тука важи истото што го спомнавме и за Александрија, а тоа е дека целта на оваа средба било нивното уште поголемо зближување. Во септември 46 год. пред Христа, по враќањето од Африка, Јулие ги прославувал своите големи триумфи во Рим. На еден таков триумф во Рим, Арсиноја, сестрата на Клеопатра, која била заробена во една војна која ја водела против Јулие, окована во ланци и боса била водена низ улиците на Рим. Историчарите не се сигурни дали Клеопатра била сведок на ваквиот триумф на Јулие и понижување на нејзината сестра. Јулие вака постапил со Арсиноја затоа што се плашел дека убивањето на една принцеза можело да предизвика немири и востанија.

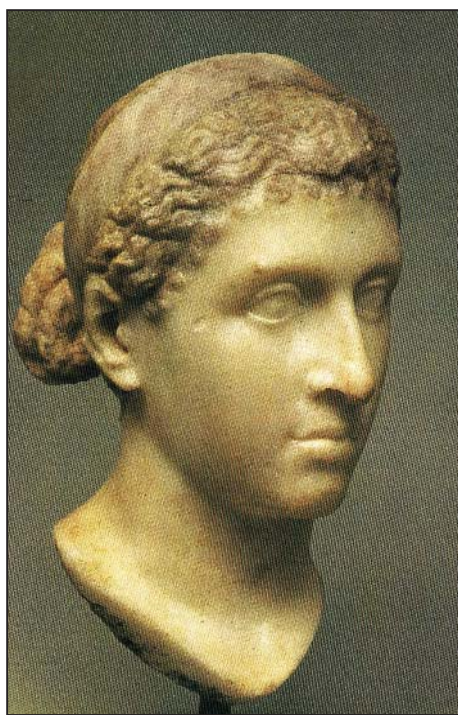
Во меѓувреме сите планови околу изградбата на царската палата-та изградена по нејзинините прекрасни планови со големите архитекти од Александрија, биле завршени. Сега Јулие тримфирал и ја поканил неговата царица да дојде и да види што има изградено во Рим за нивно заедничко живеење со нивниот син Цезарион. Македонската царица не дошла за да го разурне Рим, туку напротив да го изгради и за да направи ред во хаосот во кој се наоѓал овој град.

Кога Клеопатра пристигнала пред портите на Рим во придружба на својот син, била качена на огромна кола, која ја влечеле неколку стотици слуги. Таму бил поставен македонскиот златен владителски престол на кој Клеопатра седела, а крај неа имало уште еден ист мал престол од злато на кој седел идниот цар и наследник на царството Цезарион. Клеопатра била украсена со златни гердани, обетки, царски прстен со дијаманти на кој бил втиснат лав. Нејзината царска облека била изработена во македонски стил од чиста свила во разни убави бои, среде кои доминирала црвената царска македонска боја. Кога Клеопатра ја поминала влезната тримфална порта, Римјаните се наоѓале на улиците и ликувале за нивната царица. Тие и приредиле дочек како што доликува на една божица.

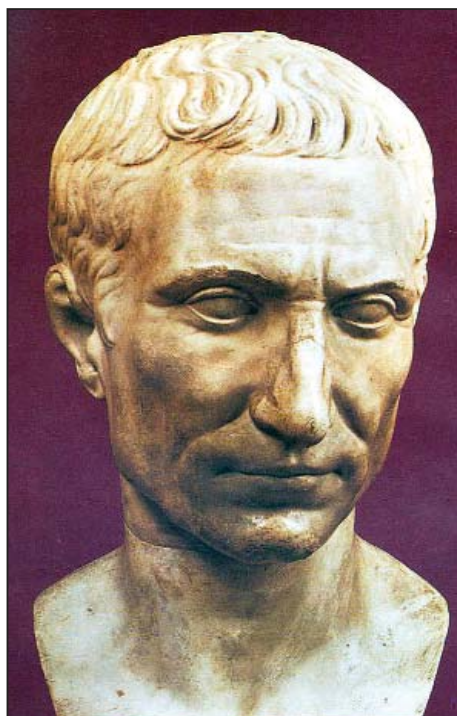
Клеопатра останала да живее две години во Рим, во палатата, која Јулие ја изградил со парите што самата му ги дала. Од оваа царска пала-

та требало во иднина да се управува новото Македонско царство на чело со царицата Клеопатра и Јулие Цезар. Во оваа палата секојдневно се одржувале симпозиуми посветени на планови за натамошна изградба на Рим. Се што денес гледаме во Рим, прекрасните палати и патишта, биле изградени благодарение на капиталот и богатството кое го донела Клеопатра како мираз во Рим. Јулие имал изградено ново светилиште посветено на Венера. Внатре имало статуа од Венера, но и статуа од Клеопатра со нејзиниот син Цезарион како го држи во skutot. Јулие тврдел дека неговото родословие потекнувало од Венера. Клеопатра била воодушевена затоа што нејзината статуа била покрај статуата на Венера.

Клеопатра секојдневно приредувала веселби и затоа секојдневно имала на располагање послуга од над 300 луѓе. Тие подготвувале обилни гозби, во време кога римското население се обврзало на закони за штедење. Со ваквиот начин на живеење Клеопатра стекнала непријатели. Од друга страна Клеопатра во Рим изградила нови палати, арени, улици и

Клеопатра Седма

Јулие Цезар

мозаици и ја вовела македонската култура. Над 1000 благородни и образовани александријци дошле во Рим. Нивното знаење ги засилило интересите за образование на Римјаните, како и за културата и доброто однесување. Се зголемил интересот кон античките трагедии и друг вид уметност. Значи Клеопатра ги започнала првите културни настани во Рим, со учените Македонци, што ги прифатил Јулие - познатиот Цезар.

Синовите на сенаторите добиле од Александрија домашни учители; кои ги учеле со новиот империјален јазик латино, младите потомци на благородниците патувале за Пела или за Александрија и таму студирале филозофија, лингвистика или говорна вештина. Некои од нив изучувале медицина и станувале лекари, додека во воените академии се стекнувале со знаења за водење воени операции. Тоа биле идните генерали на империјата. Многу Римјани сакале да се однесуваат како александријците, тие ја засакале александриската-македонска култура и начинот на живот таму. Клеопатра секогаш кога можела, настапувала пред народот со својот син Цезарион со цел да им стави до знаење дека таа е нивна царица, а нејзиниот син е нивниот иден император. Со ова кај Римјаните предизвикала револт. Тие не можеле да се помират да имаат делумен странец како наследник на царството. Клеопатра станала трн во окото на Рим. Јулие се изјаснил дека тој сака да управува со царството како што тоа го правел Александар Македонски. Клеопатра била негова царица, но таа доминирала над Јулие. Јулие се повеќе почнал да ја губи власта и контролата, па Клеопатра сама одлучувала за сите важни одлуки. Јулие само го слушал и го спроведувал сето оно што го решавала Клеопатра. Тоа било провокација, која Римјаните не можеле долго да ја трпат. Затоа Клеопатра решила веднаш на Јулие да му ја додели царската круна и да го круниса во Рим за цар.

КРУНИСУВАЊЕТО НА ЈУЛИЕ ЦЕЗАР

Дента пред да се крунисувал Јулие, Клеопатра наредила да се подготви градот за оваа голема прослава. Римјаните дотогаш немале титула на Цар. За првпат Римјаните оваа титула ја добиле од Клеопатра. На новиот јазик латино титулата цар се викала Цезар и сите следни владетели на Рим ќе ја носат оваа титула на Цезар. По повод на овој голем празник Клеопатра го повикала главниот командант на војската Марко Антоние. Таа му наредила за време на церемонијата на крунисувањето тој да биде оној кој на Јулие ќе му ја подаде круната и ќе му ја стави на главата.

Вечерта Јулие не се двоеше од мене, цело време беше многу љубезен и мил како во Александрија кога патувавме низ Нил. Вечерта ситиеше во мојот кревет, се љубевме и сакавме како некогаш и пак беше оној убав и силен маж кој го запознав во Александрија, пиевме вино, си јадевме грозје и смокви; се беше многу убаво, целата ноќ беше само за нас, така уморни и прејрнати заспивме.

Кога се разбудив околу ручек следниот ден Јулие веќе беше спинал многу пред мене, а и беше појадувал. Кога го видов, изгледаше свежо избричен, се избањал и ми мирисаше на сајун. Се исправил како порано. Ме дочека со насмевка, ме бакна и поздрави и веднаш ми се извини што синоќа испил толку повеќе вино. „Ќе ми простити моја убавице што не те чекав за појадок, се разбудив многу рано, не можев да спитам, со мислите сум на денешното крунисување, а воедно се подготвувам за новите воени походи кои прејстипојати, ми се брза, доцнам веќе, имам премногу работи која треба да ја завршам што побрзо“.

Јулие се облече на брзина, се простити од мене и замина да ги заврши оние незавршени работи. Јас во тој момент го праших слугата да го повика Марко Антоние за да го правам дали е се подготвено за крунисувањето. Тој веднаш пристигна, прчајќи до мене и ми вели: „Царице, имам добри, но и лоши вести. Прво со добрите - се е подготвено за крунисувањето. Генералите и војската се сложија да се круниса Јулие. Лошата вест е дека има и пакви кои не се сложуваат Јулие да се круниса. Тие сакаат да го исфрлат од престолој. Кои се тие не ми е јасно,

но мислам дека еден од нив е Касиј. Не знам колкумина се зао сеѝо ѝоа, но знам дека ѝаќво неѝѝо се шушка. Слушнав ѝовици кои викаа „Долу ѝираниноѝ Јулие“. Такви неѝѝа слушнав.

Го ѝрашав Марко:

- Кажи ми? Мислиш ли ѝѝи, дека ѝѝие можайѝ неѝѝо да сѝорайѝ?

- Па ѝѝѝо можайѝ? Ниѝѝѝо! Само можайѝ да клеветайѝ и да дрдо-рајѝ ѝроѝив Јулие. Се разбира секој има ѝроѝивници и неѝријайѝели. ѝѝѝо можайѝ неѝријайѝелиѝе да најравајѝ коѓа Јулие ќе се круниса? Ниѝѝѝо ама баѝ ниѝѝѝо.

Дојде денот на крунисувањето Јулие, облечен свечено како сите дотогаш македонски цареви. Клеопатра ќе ја извади македонската круна од чисто злато и ќе му ја даде на Марко Антоние кој ќе му ја стави на главата. Со тоа Јулие стана Цезар и ќе се зацари со македонското светско царство. Тие заедно ќе седнат на два златни престола и ќе се држат за рака, симболизирајќи обединетост на светското македонско царство. Клеопатра цело време ќе биде весела и насмеана, нејзината желба и замисла се исполнуваа. Таа делуваше за цело време додека траеше церемонијата доминантно и се гледаше оти таа никогаш не ја изгубила моќта над Јулие Цезар, тоа ќе биде суштинска причина за катастрофата на 15 март 44 год. пред Риста: убиството на Јулие Цезар. На тој ден дојдоа Идите по животот на Цезар, според Етрурското претскажување.

Уште рано утрото Јулие Цезар станал по немирните сонѝшта за да се упати од својата вила кон сенатот. Откако се појавиле пратениците на сенаторите, Јулие Цезар заедно со нив тргнал кон сенатот, но патот му го попречил Артемидос, негов стар пријател. Тој дознал за плановите на атентаторите и ги запишал деталјите, но само што посакал да му каже за атентаторите, Јулие Цезар го повикале на прием во сенатот.

Кога влегол во сенатот сите сенатори станале од местата на нозе за да му дадат почест на Јулие Цезар.

Заговорниците против Јулие Цезар на вратата од сенатот го имале поставено Требониј, кој имал за задача да го задржи Марко Антоние да не влезе веднаш во сенатот, задржувајќи го во разговор. Само што Јулие Цезар посакал да седне на своето место, еден сенатор по име Тулус Цимбер истапил и побарал милост за прогонетиот брат. Јулие Цезар го одбил и посакал да седне на златната столица. Во тој момент Цимбер ненадеј-

но му го тргнал пурпурно црвениот мантил и му го соблекол. Тоа било договорен знак за заговорниците за напад. Истовремено Цимбер извикал: „Пријатели што чекате?“

Чашка со својот меч му го задал првиот удар на Јулие Цезар погодувајќи го во вратот. Но повредата не била опасна. Јулие Цезар се свртел, се фатил за својот меч и викнал: „Чашка, предавнику, што правиш?“. Но, тогаш братот на Чашка го прободел со мечот, а воедно и Касиј го прободел во лицето.

Јулие Цезар се бранел како лав, но секоја крената рака против него го прободувала и ја проливала неговата крв. Децимус Брут му го забодел мечот во бутот, Буцулианус во грбот, Марко Брут го прободел во градите. Јулие Цезар во тој момент изненаден извикал „Зар и ти, сине Бруте?“ Сенаторите го избоделе Јулие Цезар за да нема само еден единствен убиец на тиранинот - така било договорено. Погоден со многу убоди Јулие Цезар паднал со кошулата повлечена преку главата. Така останал да лежи во својата крв на мермерниот под крај статуата на Помпеј. Иако паднат на подот, атентаторите како излудени и натаму го боделе со своите мечови, па во ваквата заслепувачка омраза тие и меѓусебно се повредиле.

Јулие Цезар бил мртов, а Марко Брут излегол пред сенатот за да каже нешто, но веќе немало никого од сенаторите, кои се разбегале. Кога го виделе тоа, се разбегале и убијците. Ненадејниот

крај на Јулие Цезар бил катастрофа за царството, но и за сите натамошни сништа на Клеопатра.

Во зградата на Сенатот, а и во целиот град, сите почнале да бегаат кога чуле за убиството на Јулие Цезар. Во ова гужва која настанала, повеќе сенатори биле повредени, а еден жител бил убиен. Кога стигнала веста во театарот, тој веднаш се испразнил, на пазарот почнале да се слушаат грабежи, гладијаторите кои биле подготвени за вечерната приредба во арената, успеале да се ослободат и почнале да вршат напади и грабежи, додека граѓаните почнале да ги затвораат своите врати и прозорци и да се качуваат на крововите од своите куќи подготвени за одбрана.

Брут и другите заговорници ги соблекле своите кошули и ги завиткале околу левата рака за да им служат како заштита, а во десната со мечовите со кои го избоделе Јулие Цезар, бегале уплашено, викајќи: „Го убивме тиранинот!“. Меѓутоа никој не им обраќал внимание, а кога виделе дека никој не им се придружил, се исплашиле и побарале спас во тоа што го испратиле Долабела кај Марко Антоние, кој во меѓувреме низ тесните сокаци стигнал до својата палата. Долабела му рекол дека убијците сакале да разговараат со него во врска со убиството. Марко Антоние му рекол дека ќе ги покани во сенатот за да можат таму да го изложат тоа што сакаат, па како ќе реши сенатот така нека се направи.

Чесните граѓани на Рим кога дознале колку малку биле тие што го убиле Цезар, се охрабриле и почнале да се собираат за да му оддадат почит и признанија на овој голем Император. Убиството на Цезар е атентат врз македонското обединување.

За цело време телото на Јулие Цезар останало во салата на сенатот додека не пристигнале неговите тројца слуги и го кренале од подот, по што го ставиле на носила. Така го однеле во неговата палата кај Клеопатра.

Истата ноќ Марко Антоние наредил сите документи хартии, пари и злато на Јулие Цезар да се однесат во неговата палата за да се наоѓаат на сигурно место.

Клеопатра ја остварила својата најава и станала самостојна царица на целото царство. Таа лично го именувала Марко Антоние за врховен командант на сите вооружени сили на македонското царство. Воедно му дала налог да ги гони убијците на Јулие Цезар.

Истата ноќ кога Јулие Цезар бил убиен Клеопатра го дочекала Марко Антоние во царската палата. Ова средба имала за цел да се договорат како понатаму да се води царството под нејзина команда, а воедно и да се договорат за тестаментот во кој биле запишани последните желби на Јулие Цезар. Во тестаментот како наследник на Јулие Цезар, не бил определен Цезарион, туку болежливиот Октавијан. Затоа Клеопатра сега морала да ја дели моќта со Октавијан и да се обедини во нов сојуз со него. Клеопатра го прашала Антоние дали постои и друг тестамент што не бил најден? Тие претпоставиле дека првата жена на Јулие Цезар го нашла тој друг тестамент и го уништила.

Марко Антоние и препорачал на Клеопатра во тоа немирно време сепак да остане во Рим, но да не излегува од царската палата додека тој не ги среди работите во градот.

Но, пропагандата против Клеопатра била се послена. Кришум низ Рим се зборувало дека александријците овде дошле за да владеат со нив, а дека Римјаните требало да служат само како војници во армијата. Познатиот говорник Цицерон дури запишал: „*Ја мразам царицата курва!*“. Значи моќта била во рацете на александријците во Рим. Сите важни места во империјата ги имале александријците благодарение на нивно големо образование, кое го стекнале во александриските научни институции и библиотеката. Во Рим се уште немало сопствен научен кадар од таков ранг. Дури откако Клеопатра почнала да воведува и гради нови научни објекти, Рим полаку почнал да се здобива со учени луѓе. Но, со смртта на Јулие Цезар состојбата за неа станала се покритична.

Следниот ден била дадена наредба градот да се подготви за свечениот погреб на Јулие Цезар. На ливадата која се викала Марс, кај гробот на ќерката на Јулие Цезар, била поставена трибина, а крај неа бил издигнат позлатен шатор, кој имал облик на светилиштето на Венера. Внатре имало поставено одар од слонова коска, кој бил покриен со пурпурна покривка. На крајот од заглавјето на одарот била поставена кошуката со која бил покриен Јулие Цезар кога бил убиен за да ја видат сите граѓани на Рим. Поради очекуваниот метеж, на граѓаните им се препорачало да пристигнуваат на полето Марс по околните патишта.

Вечерта пред погребот, Антоние го свикал сенатот во светилиштето Телус кое било близу до неговата палата.

Кога се собрале сенаторите имале поделени мислења. Некои ги бранеле убијците, а други биле против нив. Настанала караница, но наеднаш Антоние побарал да замолчат. Тогаш ги прашал дали се согласуваат дека Јулие Цезар бил единствен и прв човек на империјата и дека сите негови договори и наредби биле легитимни? Тој им рекол дека ако тоа не е така, тогаш и нивните сенаторски места треба да им се одземат затоа што им биле доделени од Јулие Цезар и тоа го знаел целиот свет.

Во меѓувреме Клеопатра решила да го напушти Рим и да се врати во старата престолнина на македонското царство се додека не се смират немирите кои настанале откако Јулие Цезар бил убиен.

По убиството на Цезар во Рим завладеала граѓанска војна. Сенаторите и членови на моќни фамилии се бореле за превласт во царството. На врвот од завојуваните страни стоеле тројца: Октавијан, Марко Лепид и Антоние. Тие имале свои добро вооружени војски и воделе меѓусебни војни, а на крајот се обединиле против убијците на Цезар - Брут и Касиј, кои ги победиле во битката кај Филипи, по што го поделиле Римското царство помеѓу себе и пет години заеднички владееле.

Клеопатра заминала со Цезарион во Александрија од каде привремено го управувала целото царство. Нејзиното враќање не било едноставно, затоа што нејзиниот бранител бил мртов, па луѓето во царството се плашеле да не бидат нападнати и освоени од некоја друга сила. Клеопатра цело време будно го надгледувала својот син Цезарион, се плашела да не го убијат. Нејзиниот помал брат Птоломеј Четиринаесети исчезнал под неразјаснети околности. Се зборувало дека Клеопатра го отрула за да може со својот син Цезарион да владее над Мисир. За да ја зацврсти својата власт пак во Александрија, Клеопатра на своите верни поданици им давала според старите обичаи злато и златни ланци, како потврда за нивната верност.

Клеопатра разбрала дека нејзината сестра Арсиноја во Рим се спријателила со непријателите на Цезар и сакала таа да завладее со Мисир, како и дека за ваквата намера наишла на поддршка и кај многу други Римјани кои се приклучиле кон ваквата намера.

На Клеопатра и се префрлало дека не се интересирала за својот народ кој во тоа време бил погоден од природни непогоди, а пред се од слабата жетва која придонела да завладее глад во Мисир. Ова се случило

поради тоа што најдолгата река на светот Нил со должина од 6671 км. (на која изворот се наоѓал во централна Африка и се влева во Средоземното Море кај Александрија) секоја година кога доаѓале големите дождови, се прелевала од своето корито и ги наводнувала сите полиња. Тоа се случувало во јули и траело се до август и септември. Откако водата се повлекувала останувала тињата која била многу плодна, а во ноември земјата била толку тврда што можела со рало да се ора. Откако таа година не заврнал дожд, Нил не се прелил и не го наводенил својот брег каде Мисирчаните саделе пченица и прехранбени продукти, па така да се случила катастрофа. Воедно на овие плодни падини пасел и добитокот. Тој сега немал што да пасе и масовно почнал да изумира со што настанал глад и катастрофа во пренаселениот град Александрија. Клеопатра требала во оваа катастрофална ситуација да ги отвори и подели државните резерви.

Поради ваквата криза селаните почнале да ги наводнуваат полињата на стариот начин со кофи со кои црпеле вода од Нил. Клеопатра од Македонија донела специјална црпка која ја измислил Архимед, па на тој начин успеале некако да ја намалат катастрофата која ги снашла. Тие правеле канали за наводнување и ја поделиле земјата во помали парцели за да можат да ја обработуваат. Околу реката Нил живеел многу народ во помали села и градови. Тие главно се занимавале со земјоделство, трговија и изучувале разни занаети: грнчари, правеле ќерамидни плочки, златари, чевлари, се плетеле корпи, се обработувала ткаенина за ќилими и облека и друго. Од рудниците се вадело злато и тиркиз.

Во Александрија во почетокот се пиело пиво, но со времето тоа се променило затоа што Птоломејците пиеле само вино, па така во Александрија виното почнало секојдневно да се употребува, исто како и во Пела. Селаните по реката Нил се движеле со мали чамци од папирус со кои вршеле трговија. Со големите бродови се вршела трговијата со останатиот дел на Африка по Црвеното Море, каде бил отворен нов трговски центар што го добил името Береника.

Клеопатра имала 35 години и нејзиното влијание од ден на ден се повеќе растело. Ваквата ситуација Октавијан не можел да ја поднесе. За него Мисир бил примамлив плен. Судирот меѓу двете царства станал неизбежен.

Додека Клеопатра склучила договор со кралот на Медите и ја зголемила коњаницата со еден корпус повеќе, во Рим, Антоние и Октавијан се почесто воделе меѓусебни војни. Во 32 г. пред Риста нивната меѓусебна нетрпеливост достигнала највисок степен.

Агрипина ги избркал од градот Рим сите кои му биле сомнителни дека соработувале со Клеопатра, а посебно сите волшебници и астролози. Октавијан почнал да се посветува и да го изградува својот личен култ. Во својот приватен посед кај неговата палата изградил ново светилиште посветено на Аполон. Ваквиот однос на Октавијан бил еден вид одговор на оној култ кој се развил во Александрија за Антоние-Дионис-Озирис. Секоја можна прилика била користена за пропаганда и меѓусебни навреди, воедно биле ширени и дезинформации дека Цезарион не бил син на Цезар, дека Антоние и Клеопатра правеле оргии, дека Антоние бил зависен од некоја друга жена, која правела магии, дека сакал да стане цар на Александрија и сл. Двајцата разменуваале писма во кои се навредувале и напаѓале еден со друг Октавијан пишувал дека Клеопатра била смрт за Рим. Антоние му одговорил дека е љубоморен оти тој спие со царицата во нејзиниот кревет.

Антоние сакал да избегне војна и се трудел и барал од сенатот во Рим да го признае како нов владител во Александрија. Тој го испратил известувањето во 33 г. пред Риста во Рим, а неговите приврзаници Сосиј и Ахенобарб го прочитале пред сенатот. Октавијан, кој бил внимателен и окружен со пријатели и вооружени војници, на сето тоа одговорил со отворена борба. Неколку дена потоа на еден нов состанок во Сенатот ги нападнал пријателите на Антоние поради тоа што примиле подароци од Александрија. Ним не им преостанало ништо друго освен да го напуштат Рим и да отпатуваат во Ефес кај Антоние. Со овој акт тие за секогаш се разделиле.

Во пролета 32 г. пред Риста, Клеопатра и Антоние се упатиле во Ефес. Со себе повеле силна војска како по море така и по копно. Клеопатра се појавила како царица во придружба на римски војници кои го носеле сонцето, нејзиниот знак. Таа, во придружба на Антоние давала наредби и делела правда, при што го имала главниот збор. Исто така самата ги одбирала војниците за војска. Ја виделе како на коњ јава низ градот или пак како на една лежалка ја носат четворица носачи, додека Антоние пешки ја следел. Како секој освојувач собирала златни

работи, статуи, како и 200 000 папирусни ролни од Пергамон, кои ги испратила за Александрија.

Сенаторите во Рим си уште не можеле да се одлучат кому да му помогнат - дали на Октавијан или на Клеопатра. Антоние и Клеопатра од градовите Ефес, Самос и Пела собрале огромна војска.

Нејзината сила ги шокирала дури и оние кои го помагале Антоние, по што побарале таа да се врати во Мисир. Само Канидиј ја бранел. Тој знаел дека Клеопатра има само две цели и тоа: бил личен интерес и поддршка на Антоние за да може таа да ги задржи Александрија и Мисир, за да ја прошири и обедини целата македонска империја.

Во април Клеопатра и Антоние го напуштиле Ефес, по што прво отишле на островот Само а подоцна во Пела каде целото население на старата македонска престолнина излегло на улици за да ја поздрават својата царица. Граѓаните низ цела Пела ги поставувале статуите со ликот на Клеопатра. Тука Клеопатра го доживеала својот најголем личен успех, откако Антоние ја оставил својата втора жена Октавија, која морала да ја напушти царската палата во Рим. Поради ваквото негово однесување, неговите добри пријатели Планк и Тит се приклучиле кон Октавијан. Тие ги знаеле сите тајни на Антоние и Клеопатра за тестаментот на Антоние во кој стоело дека Цезарион е вистинскиот син на Цезар, а со тоа и легитимен наследник на царството и оти на неговите три деца со Клеопатра требало да им се доделат земји на управување. Клеопатра Селена требало да ги добие Крит и Киренајка, додека нејзиниот брат близнак Александар Хелиј требало да ја добие Ерменија. Нивниот двегодишен помлад брат Птоломеј Филадельф требало да ја добие Мала Азија, додека Цезарион бил прогласен за цар на целото царство. Тогаш било речено и дека Клеопатра е царица над сите кралеви и над своите деца. Неговата последна желба е ако умре да биде прво носен низ форумот во Рим, а потоа да биде погребан во Александрија. Откако Октавијан слушнал за тестаментот кој се наоѓал во Рим, успеал на некој начин да дојде до него и да го прочита пред сенатот во Рим.

Поготово крајот на тестаментот предизвикал големо незадоволство кај Римјаните. Октавијан знаел да ја искористи оваа ситуација и да постигне кај сенатот на Антоние да му се одземе мандатот, а на Клеопатра и објавил војна. Октавијан веднаш се упатил кон долината на Марс

и пред светилиштето на Белона симболично фрлил едно копје против непријателите. Војната не била против Антоние, туку против Клеопатра.

Октавијан бил многу религиозен и во светилиштето на Марс - богот на војната, поднел дар.

Клеопатра Седма Македонката, најславната, најубавата, најспособната царица на светот ги водеше сите народи по стапките на македонската историја и традиција. Знаеше и зборуваше тринаесет јазици на народите со кои владееше, така умна го издигна образованието во Александрија на највисоко ниво кое го имале нејзините претходници Аристотел, Александар и Филип.

Родила пеет деца - принцови и принцези и се докажа како храбра мајка царица во обезбедувањето на македонската лоза на владетели. Но Клеопатра не беше единствената. Пред неа со исто име имаше уште шест Клеопатри кај Птоломеите на престолот, какои Клеопатра со македонско име во времето на Филип Втори, Антигоните и другите династии.

Нашата Клеопатра беше славна и неповторлива е улогата што таа ја имаше во воздигнувањето на Македонија.

Клеопатра Седма е наследничка на Тујанкамон и Александар. Се појавува со фараонски и македонски царски обележја во украсиите, сонцето, бисериите, фалангитеа...

КЛЕОПАТРА И МАРКО АНТОНИЕ

Во исто време Марко Антоние, главниот генерал кој лично Клеопатра го поставила на тоа место по еден воен поход против Ерменците, го преселил својот зимски логор во Тарс на брегот на Мала Азија.

Овде се случила неговата средба со Клеопатра, која повторно и овозможила да го сонува својот сон, овојпат со новиот владетел.

Марко Антоние ја запознал Клеопатра уште во 55 г. пред Риста кога дошол во Александрија во царската палата. Тогаш тој имал 27 години.

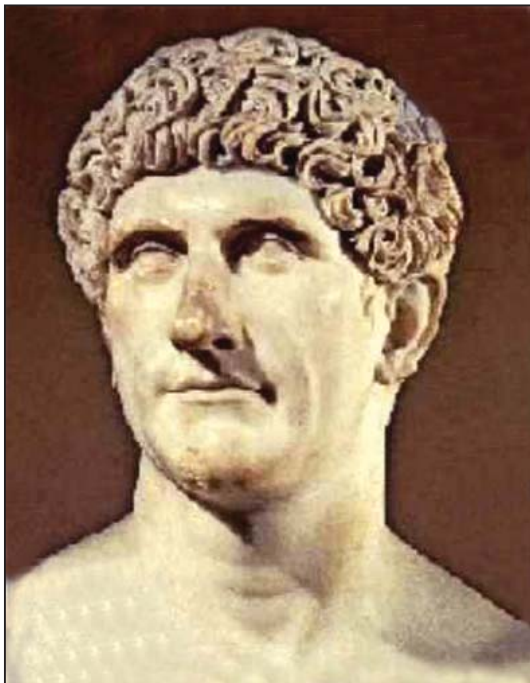
Пред да помине неполна година нивниот сојуз донел резултати. На 3 октомври 42 г. пред Риста, кај македонскиот град Филипи се случила битка против убијците на Јулие Цезар. Тие успеале да го одбијат првиот налет, но по 20 дена биле поразени од војската на Марко Антоние. На тој начин, тој се повеќе станувал прв човек во царството. Клеопатра ја видела својата шанса и се обидела да го искористи Антоние за своите планови. Затоа таа се сретнала со него во Тарс.

Таа таму стигнала со брод, каков што дотогаш не бил виден на тие простори. Бродот бил придружуван со мали товарни бродови и наликувал на старите мисирски бродови. На палубата имало само едно големо едро.

Тоа бил поморски силен брод кој, кога го посматраш се чини како да лебди над водата и се движи без погон. Сите веслачи рамномерно веслале, што создавало необичен впечаток при нурнувањето и подигнувањето на веслата над водата. Веслачите ја извршувале својата работа според тактот од музиката. Прекрасни девојки и млади жени се наведнувале над високо искачениот раб од палубата и спуштале надолу со корпите миризливи цветни листови. Морската вода добила цветен мирис.

Сето тоа наликувало на придружба на една божица, која е поканета на свеченост. Но, која е таа божица? Удобно сместена на куп од перници, Клеопатра мирно го чекала пристигнувањето на Антоние. Си се одвивало така како што таа планирала. Таа го слушала смеањето на нејзините слугинки и уживала во успешно загреаната атмосфера. Повторно успеала да се врзе со Римјанин, кого умешно го проучувала и про-

верувала, се информирала за неговите амбиции, за неговото знаење и за неговите слабости. Марко Антоние, кој од секогаш бил склон кон истокот и македонскиот начин на живот, потпаднал под нејзиниот шарм и по две години тие ја поделиле империјата помеѓу себе. Клеопатра го добила истокот, а Октавијан Август (како наследник на Цезар, Римското царство) западниот дел на империјата. Антоние ја испратил својата жена Октавија, инаку сестра на Октавијан, назад во Рим и во 36 г. пред Риста, се оженил со македонската царица Клеопатра. Овој гест значел и официјално признавање на Цезарион за легитимен син на Јулие Цезар и наследник на царството. Било прогласено и дека тестаментот со кој Октавијан бил прогласен за наследник, бил фалсификат. Со ова Октавијан бил деградиран од Клеопатра и Антоние пред целиот свет. Значи во Александрија живеел единствениот човек, кој имал право да се именува како наследник на Јулие Цезар, бидејќи Октавијан бил само усвоен син на Цезар, т.е. тој

Марко Анѹионие

Клеопатра Седма

не бил во крвно сродство со него. Со ваквиот напад Антоние директно го засегнал Октавијан. Можеби заради тоа Цезарион не добил во свој дел од царството Ориентот, бидејќи се чекало да седне на тронот на целата империја. Со ова станала неизбежна војната помеѓу Октавијан и Клеопатра.

Одговорот од Октавијан стигнал брзо како исфрлена стрела со отров на врвот. Тој одговорил дека ќе може да разговара за поделба на царството, но само ако добие дел од Ерменија и Мисир. Ова ја налутило Клеопатра, која извикала дека Александрија треба да владее со Рим, а не обратно.

И така овој, а и други слични настани и компликации довеле до поморската битка кај Актиум во 31 г. пред Христа.

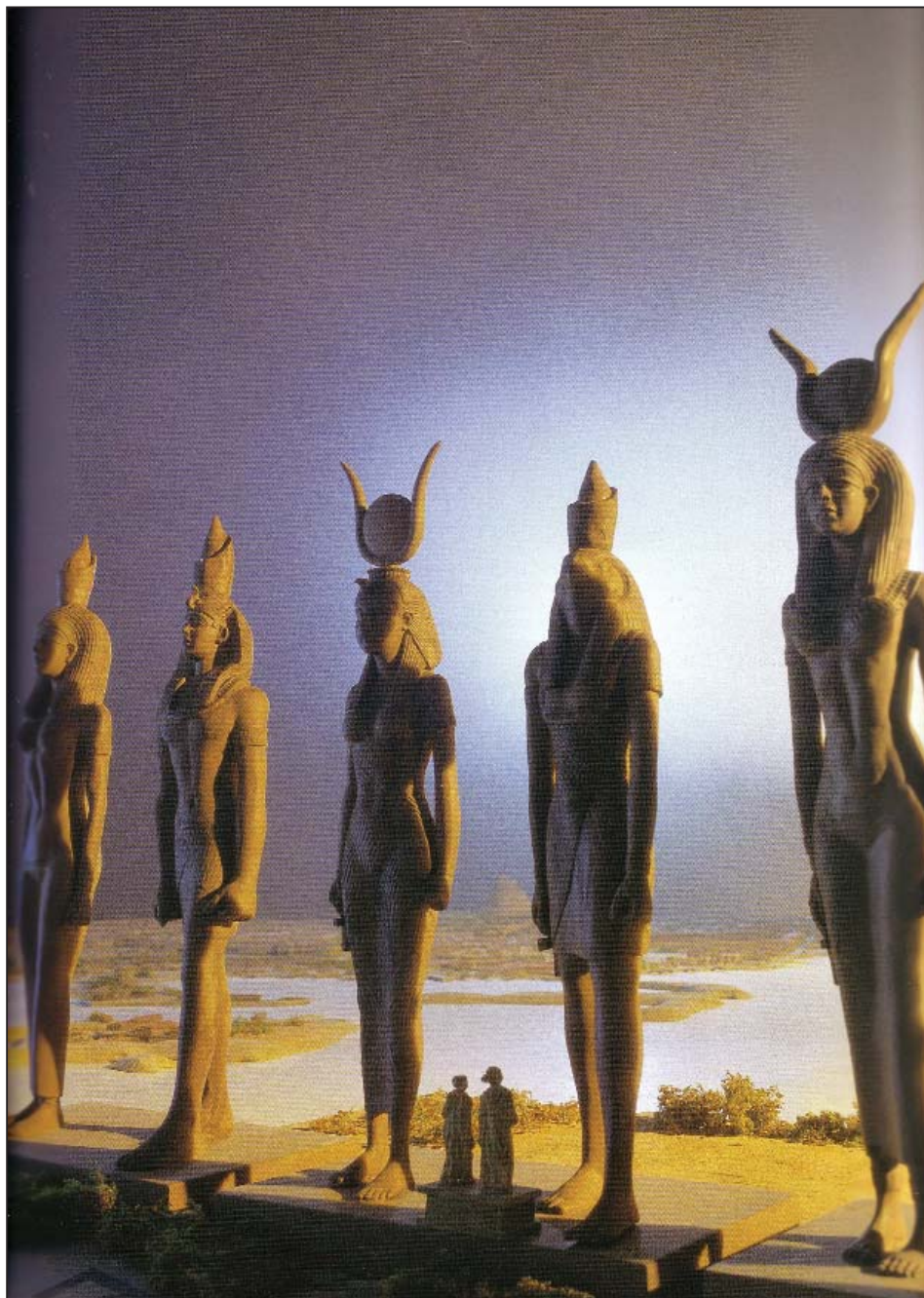
Македонската царица имала многу непријатели, а малку пријатели и тоа купени со злато. Сепак верен и силен помагач и бил Марко Антоние. Додека тој бил со неа, немало опасност од нејзините противници и таа секогаш успевала да се одбрани од ударите упатени против неа. Антоние постојано се поставувал заштитнички кон неа. Но, овде се испречил Октавијан, boleжливо момче, за кое никој не верувал дека ќе постигне толкава моќ.

Во битката кај Актиум било одлучено дали Рим или Александрија ќе стане центар на античкиот свет. Откако Октавијан ги зазел пристаништата за снабдување, шансите за успех на Клеопатра и Антоние, станале помали. Стратешки гледано ништо повеќе не можело да се добие. Големiot удар против Рим, што требало да биде поддржан од сигурните пристаништа преку Јадранското море, веќе не бил можен.

Дали Клеопатра и Антоние биле свесни за оваа ситуација?

За да не паднат во рацете на непријателот Антоние наредил да се запали најголемиот дел од неговите снабдувачки бродови.

Ги оставил само огромните како тврдини, воени галии, извесен број брзи бродови за гласници и флотата на Клеопатра. И покрај таа што Клеопатра не била подготвена и воено била слаба, таа посакала на лице место да го реши спорот со Октавијан во решавачката војна помеѓу Александрија и Рим!

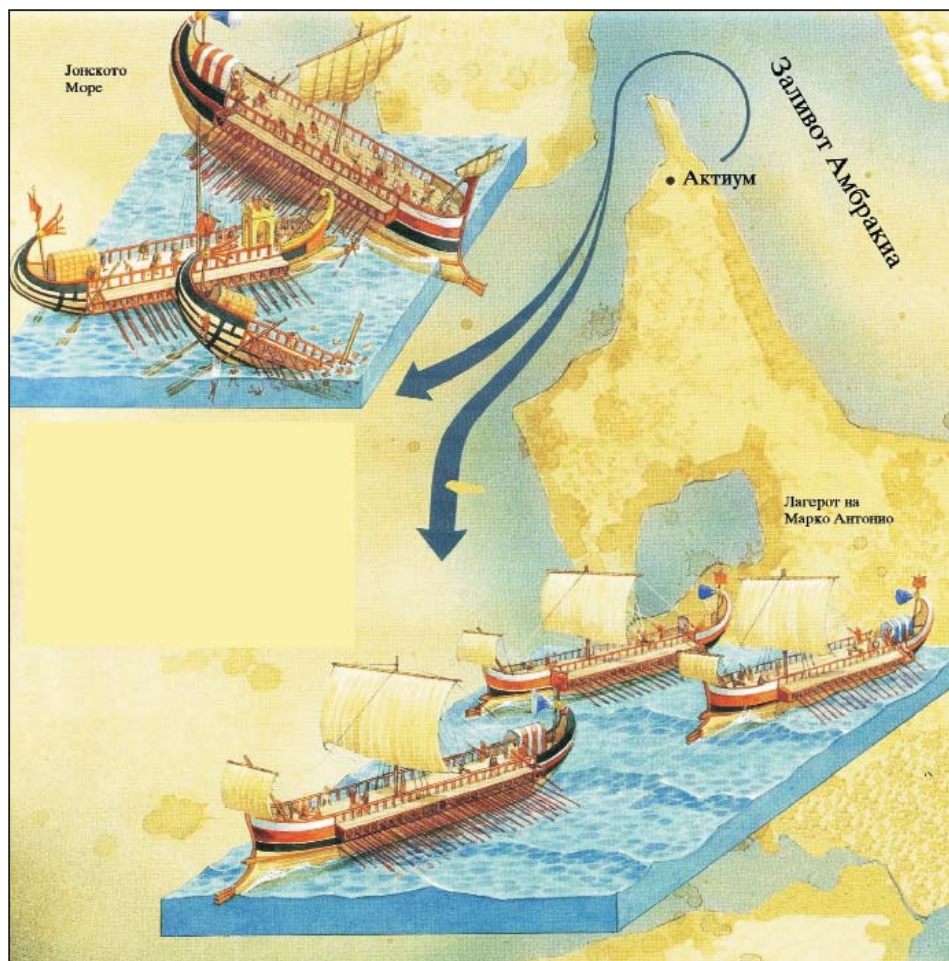
Династијајѹа на Пѹломеиѹе ѹреѹсѹавена со скулѹѹтури

АКТИУМ, 2 СЕПТЕМВРИ 31 ГОДИНА ПРЕД РИСТА

Војската на Октавијан се состоела од 70.000 пешадија, 12.000 коњаници и 400 бродови. Негов главен генерал бил Агрипин. Армијата, која била финансирана од Клеопатра, а предводена од Антоние, била малку поголема од онаа на Октавијан. Пешадијата броела 75.000, коњаницата 12.000, а имале и 500 воени бродови. Клеопатра се наоѓала на главниот царски брод, на кој се веел пурпурен барјак со лав. Од овде Клеопатра ја следела битката и давала наредби, а овој брод имал и своја придружна флота од 60 помали бродови. Откако Клеопатра го напуштила пристаништето во Александрија и се упатила на отворено море, таа стигнала со својата флота кај Амбракија и тука го поставиле својот логор под планините кај Актиум за да ја минат зимата. Веќе во пролетта на отворено море се случиле и првите борби.

Агрипина ги зазел сите блиски и важни стратегиски точки. Антоние имал проблеми со снабдувањето на армијата. Исто така македонските кралеви од Тракија и Пафлагонија се придружиле на Октавијан. Неговиот најверен пријател Делиј избегал со сите планови кај Октавиан.

Преку ноќ пристанишниот залив станал замка. Кога бродовите на Антоние рано наутро еден по друг го напуштале тесниот залив, флотата на Октавијан, правејќи широк лак, им го попречила патот за да не можат да излезат на отворено море. Во тој момент Антоние дал наредба за пробив на лакот, но противникот почнал да се повлекува, мамејќи го на отворено море. Во бавното возење бродовите се групирале и секоја страна зазела одбранбена позиција. Во центарот, редовите биле разредени додека крилата биле позбиени. Потоа бил даден знак за напад и бродовите се урнале едни кон други. До пладне битката продолжила со голема жестина. Насекаде летале запалени стрели и катапултски проектили. Околу секој голем брод на Клеопатра и Антоние имало мали римски галии, кои не можеле да им нанесат штета. Борбата се уште била во полн ек кога се случило нешто неверојатно. Флотата на Клеопатра наеднаш се свртела кон исток и запловила натаму со отворени едра, напуштајќи го бојното поле.

Приказ на битката кај Акѹиум

Антоние со неверување гледал од палубата на својот брод како пурпурно-црвеното царско едро на бродот од македонската царица Клеопатра минува крај него.

Како парализиран гледал на неочекуваниот маневар. Тогаш веднаш реагирал со брзи наредби да ја следи Клеопатра со една мала флота. Никој во моментот не ја забележал оваа сцена бидејќи сите биле концентрирани во виорот на борбата. Но, набргу некој од генералите го забележал оддалечувањето на Клеопатра и Антоније и веднаш почнал да вика дека тие побегнале и ги оставиле на цедило. Битката без командант

бргу била решена. Антоние ја следел флотата на царицата и по извесно време го стигнал бродот на Клеопатра. Се префрлил на палубата, но не сакал да стапи во контакт со Клеопатра. Си уште се наоѓал во голем шок поради неочекуваното бегство на Клеопатра. Негово неодговорено прашање трае до денес и истото гласи: што ја натерало Клеопатра на ваков потег? Зошто ја напуштила борбата пред време? И тоа не била каква борба, туку решавачка борба, која требало да и го оствари нејзиниот голем политички сон - обединување на александриското и на римското царство. Антоние, предаден и понижен не можел да сфати дека Клеопатра го изиграла. Меѓутоа, фактите зборуваат дека ова битка уште пред да почне, била осудена на пропаст, па можеби затоа Клеопатра се одлучила на ваков паничен потег, кој само ја забрзал нивната катастрофа.

Можеби додека траела борбата неа ја фатило паника кога го видела својот брод опколен со лесните и брзи бродови на Октавијан, за разлика од моќните големи галии на Антоние, кои се покажале како неподвижни и наместо да пружат отпор тие станале лесен плен на Октавијан. Но, за ваквото однесување на Клеопатра можеби имало и други причини. На ваков начин нејзината флота била спасена од целосно уништување и останала делумно цела, што можело да биде искористено како основа за нова борба со Октавијан. Дали Клеопатра вака стратешки размислувала? Многу истражувачи размислуваат поинаку.

Клеопатра и Антоние се договориле како да се обидат да го надиграт Октавијан. Тие сфатиле дека се влезени во замката што им ја подготвил Октавијан. Направиле фамозен план според кој дел од нивната флота и богатство требало да бидат спасени, а дел да биде жртвуван. Таква тактика замислиле во битката кај Актиум.

Други мислеле дека таа со своето бегство можеби си правела пат да го придобие и Октавијан Август во својата игра. Таа можеби сакала да го освои новиот господар на Рим. Од неа такво нешто можело да се очекува.

Но, во тоа не успеала, па загубила си што имала. Октавијан бил помлад од неа и тој не бил човек што Клеопатра можела да го заведе како што се случило со неговите претходници.

СМРТТА НА КЛЕОПАТРА И АНТОНИЕ

Откако завршила борбата на отворено море Клеопатра и Антоние се упатиле со бродот кон Александрија. Кога се приближиле кон пристаништето, ги кренале црвените знамиња на кои се виеле лавови, што било знак дека се работи за царскиот брод. Веднаш на пристаништето се собрал голем дел на граѓаните од Александрија за да ги дочекаат својата царица Клеопатра и царот Антоние.

По изгубената битка Антоние паднал во депресија и се повлекол на островот Фаро. Клеопатра во тоа време разбрала оти Октавијан не им платил на своите војници и тие не сакале веќе да се борат без пари. Таа сфатила дека затоа му биле потребни богатствата на Мисир и знаела дека Октавијан во моментот не е во состојба да ја нападне Александрија. Антоние почнал пак да прави прослави и банкети. Поминала цела година, но еден ден Октавијан сепак се појавил пред портите на Александрија со својата војска. Клеопатра му пишала писмо во кое го известила дека била подготвена да се откаже од престолот, доколку ја остави и понатаму да владее со Мисир. Тој на ова писмо не и одговорил, што значело дека сакал сам да владее со Мисир. Антоние почнал да се подготвува за војна. Клеопатра чувствувала дека се ближи крајот и една година пред тоа, почнала да гради свој мавзолеум, всушност еден голем гроб што веќе бил во завршна фаза. Македонците, но и Мисирците верувале дека во гробот живее духот на мртвите и затоа граделе големи прекрасни гробови. Поради тоа и гробот на Клеопатра бил изработен од бел мермер со прекрасни орнаменти на кои имало сцени од нејзиниот живот како царица. Местото на нејзиниот мавзолум било каде што биле биле закопани сите претходни Птолемеи, а таму се наоѓал и гробот на Александар Македонски. Целото богатство (злато и скапоцени камења) ги однела во мавзолејот на чување, иако според некои извори, таа го топела златото и ковела пари со кои ги плаќала војниците кои требало да се борат против Рим. Клеопатра му се заканила на Октавијан дека ако се обиде да ја нападне Александрија, таа ќе го запали мавзолејот заедно со богатството. Последните денови, Клеопатра и Антоние се договориле да се

веселат и приредувале невидени прослави. Дошол и тој ден кога Антоние морал да застане со својата војска пред Октавијан. Дел од неговата војска не сакала да се бори. Антоние избегал и дошол кај Клеопатра обвинувајќи ја за загубената битка. Таа се исплашила од неговата голема лутина и побегнала во мавзолејот, каде се затворила. Тогаш се раширила вест дека е мртва. Кога Антоние го слушнал ова, од разочарување се прободел со својот меч. Клеопатра веднаш била известена и таа испратила од своите слуги да го донесат тешко ранетиот Антоние, кој умрел на нејзините раце.

По смртта на Антоние, Октавијан го опколил мавзолеумот и Клеопатра се нашла како во затвор. Тој се однесувал кон Клеопатра добро и ѝ дозволил да го закопа телото на Антоние според сите македонски церемонии кои биле потребни за еден погреб. По погребот војската на Октавијан го опколила Мавзолеумот, каде Клеопатра била чувана заробена. Клеопатра побарала од Октавијан нејзините деца во име на Рим да владеат со Римското царство, но тој го одбил ваквото барање. Клеопатра не сакала и не можела понатаму да живее под друг владетел и затоа одлучила да се самоубие. Со тоа Мисир ја загубил својата најпозната и најголема царица.

Познати историчари вака ги опишуваат последната ноќ на Македонската царица во Александрија. Клеопатра вечерта се упатила кон царското купатило во царската одаја таму нејзините две слугинки веќе го подготвиле куптилото во водата пливале разни лековити билки а најмногу имало цветови од трендафили па целата одаја мирисала од нив. После убавото капење била завиткана во топли пешкири и легнала на камени плочи кои биле топли од оганот кој под нив ги загревал. Клеопатра се опуштила а нејзините слугинки ја измасирале целата нејзина става. Откако пак се истуширала и се избришала од водата нејзиното тело било намачкано со многу мирисливо масло. Потоа, откако си ја исушила косата се облекла во свечена македонска носија и си нарачала една прекрасна вечера. На еден од нејзините слуги му наредила да и донесе смокви и една отровна змија. Тој со една кошница кога се појавил пред стражарите еден го запрашал што носи а тој зел од корпата, тргнал неколку лисја и ги покажал смоквите кои биле многу големи и убави. Тој насмевнат ги прашал дали сакаат да пробаат но стражарот му рекол

да помине ако може побргу оти мирисот му го кине умот. После убавата вечера Клеопатра напишала писмо до новиот Цезар (Октавијан) и го испратила својот слуга да му го однесе. Потоа ја отпуштила сета нејзина послуга, ги оставила само нејзините две верни слугинки и ја заклучила вратата. Откако Цезар го отворил писмото во кое Клеопатра го молела да ја погребне покрај Антоние, Цезар сфатил што ќе се случи, прво сакал он лично да отрча и да ја спаси, но се одлучил да испрати други за да испитаат што се случило. Сето тоа траело кратко и Клеопатра ја нашле како лежи мртва на еден златен кревет облечена со македонската носија, целата со гerdани и златни низи на златни пари, со пафти од злато и златни обувки. Никој не знае точно како умрела. На нејзината рака можело само да се видат две ситни дупки. Едни кажуваа дека се претпоставува дека имала сокриено змија во една вазна па со неа се убила.

Како и да е Клеопатра често експериментирала со отрови и знаела кој отров е најефикасен затоа што нејзиниот прадедо, божиот син Александар Македонски е исто така отруен, затоа што и таа била божја ќерка и не можела да умре со нормална смрт туку со отров. Затоа и таа се решила да умре на истиот начин, со отров. Змијата не е пронајдена а една змија не можела да ги убие и неа и двете нејзини слугинки. Мавзолејот не е пронајден до ден денес и не може да се каже дали таа е погребана според македонски обичаи. Исто така не е пронајден и гробот на Александар Македонски. Тие си заминале на небото кај нивниот татко - Богот на сонцето.

Играта конечно завршила и сонот за создавање на големо Македонско-Александриско-Римско царство завршил.

Нејзината смрт значела крај на 300 години владеење на Птолемејците во Мисир. Последната македонска царица била мртва. Александрија не станал главен град на светот.

Октавијан сега бил владетел на целата александриско-римска империја, но Македонците не исчезнале од оваа империја. Македонците ќе водат уште многу војни за превласт меѓу себе затоа што немало друг со кого да се борат и нивната престолнина ќе ја преместуваат на друго ново место, после 300 години, како во Кастантинопол со Костантин или Скопје како главен град на Македонската империја за време на Јустинијан. Подоцна Васил Втори и Самоил, многумина од нив владееле со оваа др-

жава си до нејзината пропаст, Кога Македонските Европјани ќе ја сведат само на оние неколку квадратни километри кои што денес ја претставуваат Република Македонија.

Со смртта на Филип Втори не продолжи елинизацијата туку се создаде најмоќната Македонска империја под водството на Александар Македонски. Тој е човекот, Македонецот, царот со најголема светска слава. Македонското царство и држава со многу војни и востанија го продолжува своето постоење до денес.

По смртта на Александар, Македонија со новите династии владееше на три континенти. Во македонските простори се формираше Царство на Птолемеите, на Селеукидите, на Антиохите и други династии низ Македонија што ги создадоа Александровите генерали, принцови и принцези од сите поранешни царски провинции. Интересот за Клеопатра не е само за неа лично како за најславна кралица на светот. Преку неа се поврзани сите владетели во династичките листи, повеќе од 300 години на македонското владеење и влијание на македонската култура по светот и во идните историски периоди па се до денес.

Материјалните докази, како што се градбите на палати, театри, патишта, школи, мозаици, светилишта... присутни си насекаде и ни ги покажуваат најстарите артефакти, писма, пари... создадени во македонски стил. Не се тоа само археолошки и музејски експонати. Сепак најважно од си е организирањето на сите државни институции, водењето на битките и владеењето во мир, во обединетиот свет каков што го создале Македонците а кој служи како пример и во денешниот современ свет.

Македонските традиции преживеале насекаде, обичаите, уметноста, и сите културни манифестации ги задржале македонските карактеристики. Тоа најдобро се гледа во Египет, тогашен Мисир, како паралелно Птолемеите биле и цареви и фараони. Клеопатра го наследила Тутанкамон во сите институции и е прикажувана со кобра на главата по храмовите. Во исто време таа е наследник и олицетворение на Александар Македонски со кого се поистоветува, ја бара и ја докажува сличноста. Сите нејзини статуи се истоветни со царските ликови на киповите и парите, изработени се со исти стил создаван од македонски уметници по светилиштата и градовите.

Листите на македонските владетели ги содржат наследните имиња од татко на син како Пердика, Аминта, Филип, Александар... Истото тоа се гледа и на сите листи каде што Селеук, Антиох, Лизимах, Птолемеј... се појавуваат како владетели по дестина пати а Птолемиите дури до четиринаесет цареви и фараони.

Клеопатра Седма кога станала наследна царица на царевите зад себе имала веќе шест Клеопатри, сопруги на Птолемиите и Селеукидите. Да ги споменеме и другите царици, кралици и принцези од македонски царски род што го продолжиле династичкото наследство. Тоа се Тесалоника, Филе, Кинае, Арсиное, Береника, Лаодика, Стратоника и многу други. Сите тие се заслужни за продолжувањето на македонската царска лоза преку Цариград и Охрид, македонските царски наследници во руските и европските држави. Клеопатра е алката од Пела до Александрија и сите други престолнини, на си што е македонско што било и што ќе биде како потврда за големината на македонскиот род и сите Македонци.

Сите слики, листи, пари и статуи прикажани во книгава се наоѓаат во Ватикан, Минхен, Копенхаген, Виена, Неапол, Бостон, Петербург, Париз, Штутгарт, Хајделберг, Анталија, Киренаика, Берлин и во многу други градови и приватни збирки низ целиот свет, само во Македонија нема ништо останато од тоа што го прикажуваме. Сите знаат и го поседуваат тоа што е македонско за да не ја признаат вечноста на Македонија. Со секоја напишана книга се бориме за македонскиот идентитет.

РЕЦЕНЗИЈА

за книгата Клеопатра Седма од Ристо Поповски

За Македонија, за царската македонска династија, за Александар и Клеопатра, не се доволни ни филмовите, ни книгите, ни написите, за да се изцрпи таа тема, толку значајна во светската историја. Колку повеќе ни се оспорува идентитетот, толку повеќе се актуелизира проблематиката во фокусот на сите настани околу тоа дали бевме, дали сме и дали ќе бидеме тоа што сме. Си повеќе Македонци настапуваат со вистински аргументи и материјални докази за осознавање и на самите Македонци, заблудени од лагите што во светот се воведени пред два века. Таа грешка со која Македонската култура се прикажува како Грчка полека се исправа. Елинизмот се заменува со Македонизам. Грчката култура се третира како Античка, за да се нарече со вистинското име – Древно-Македонска култура. И самите Грци веќе по музеите артефактите ги нарекуваат македонски.

Ристо Поповски е еден од тие Македонци што животот го посвети во истражување на сè што е Македонско. Работејќи во Германија, секојдневно и буквално „копа“ по библиотеките и книжарниците, си што се пишувало за Македонија, собира во една голема архива и ги поттикнува луѓето да градат ист став како него. Книги, CD-а, написи како поттик за разработка на македонските теми стигнуваа до Симе Пандовски, Пандил Костурски, Спасе Шуплиновски, Ристо Ивановски, Тихомир Стојановски, Александар Донски и многу други.

Првата книга ја издаде со Костурски под наслов „Александар Македонски-Македонецот“, втората ”Филип-Македонецот” како коавтор со Ангелина Маркус и сега самостојно ја печати својата прва книга за Клеопатра, а подготвува и цела серија други, со содржина од богатата македонска историја.

Во новата книга Ристо Поповски врши поврзување на најважните настани во Македонија и ја објаснува врската со Египет и Рим, за да ја докаже наследноста на Македонската династија од Александар до Клеопатра. Тоа логично надоврзување на настаните со кое што се издигну-

ва Македонија како единствена екуменска држава, ни ги покажува Македонците како единствени луѓе недостижни по својата слава и способност и тоа не само тие од Македонското царско семејство, туку и на Македонците што ја шират својата култура по светот.

Во книгата е добро разработена корелацијата на македонската династија продолжена во царствата на Птолемиите, Антигоните, Селеукидите и значењето на новите македонски престолнини, со посебно назначување на улогата на Александрија, како светски образовен центар. Грците сега протураат идеја дека Аристотел имал приватна школа за образование. Тој систем на школи, за сите научни дисциплини на најучените луѓе во светот од Македонија, не само што имаше државен карактер, туку, таков систем бил применуван во Александрија и во сите други градови изградени од Александар и другите наследници на царството. Доказ за тоа е откупувањето на Аристотеловата библиотека од Теофраст како прв библиотекар, кој што ги пренел книгите и ја направил Александриската библиотека, најголемата и најубавата во светот. Птолемиите продолжиле да го развиваат македонското образование.

Материјални докази си откопаните древни градови со лицеумите, гимназиумите, стадиумите, насекаде низ Македонија.

Личноста на Клеопатра е живо опишана како најславна царица која се борела за обновување на Александровата империја. На таа намера се подредени бракот и со Јулие Цезар и со Марко Антоние, секако и нивната трагична смрт. Тој бурен живот исполнет со многу енергија и постигнување е голема инспирација за романи, драми, поеми.

Шекспир се прославил со монолотот на Антоние во својата драма. Клеопатра дошла во Рим за да обезбеди наследство на тронот за својот син. Касиј, Каско, Брут и сите негови пријатели го убиле Цезар со 27 убоди од ками. Има многу драмски отстапки во настапот на Антоние пред разулавената маса од насобран народ што го подржувале Брут. Тогаш на сцената се појавувал Антоние со крвавата кошула во раце. Го сакам Брут, го почитувам Брут, велел, ама видете што направи од Цезар. Масата луѓе занемеле, потресени изненадени и како аморфно тело се свртиле против Брут по само една реченица. Клеопатра се вратила во Александрија и чекала цели две години да заврши борбата против Брут во Македонија. Таква војна водел и Цезар против Помпеј на истите места.

Интуицијата на Клеопатра ја водела кон обезбедување на престолот со раѓањето на петте деца. Не можеме со сигурност да тврдиме, дали таа е последна македонска царица. Опстанаа македонските обичаи, јазик, култура и името Македонија. Остана тоа што на многу народи им оставивме во наследство, да не слават со писмо, со библија, со Александар и Клеопатра до денеска, со многу силни личности Македонци што без прекин дефилираат низ историјата, нашата Македонска и светската.

Ни останува да ги охрабруваме Македонците, да се борат за сопствена афирмација онака како што тоа го прави Ристо Поповски со разни активности и со пишување книги. Многу среќа му посакуваме во реализација на неговите идеи за Македонија како Македонец.

Анџелина Маркус.

БЕЛЕШКА ЗА АВТОРОТ

Ристо Поповски е роден во село П'пли Леринско - Беломорска Македонија на 29.11.1947 година. Сирак уште од детството, татко му Стојан ги оставил коските да му се белеат до ден денес на планината Грамос каде што се воделе најтешките и најкрвавите борби за ослободување на Македонија. Во офанзивата која ја водел Грчкиот окупатор во 1949 година неговото семејство било протерано од своето вековно огниште заедно со илјадници други Македонци и принудено да бега прво во Албанија а подоцна во Полска каде

што живеел во повеќе домови за деца на протераните Македонци. Во 1958 година се враќа во Македонија и живее во Домот за деца на протераните Македонци „11. Октомври“ Скопје се до 1968 година кога заминува во Германија каде што и ден денес твори и пишува за неговата мила татковина Македонија и за македонската кауза.

Говори повеќе јазици, а оние што го познаваат го сметаат за афирматор, публицист, историчар, писател и борец за правата на Македонците.

Материјалите за оваа книга се црпи од 16 книги за Клеопатра од различни писатели. Исто така користени се и материјали од голем број архиви низ поголемите градови на Европа: Диселдорф, Берлин, Минхен, Амстердам, Брисел, Париз, Рим, Копенхаген, Стокхолм и Лондон... како и безбројни написи во списанијата низ Европа.

Читателите што сакаат да се уверат во она за што тој пишува треба или да го поминат истиот пат на „копање“ по архивите и проучување на илјадници документи за Македонија и Клеопатра или да ја прочитаат оваа книга. И во двата случаи ќе се гордеат што се Македонци и ќе почнат да ја гледаат Македонија на поинаков начин и со поинакви очи.

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

Ich, Kleopatra - Martha Rofheart

Von Alexander bis Kleopatra - Michael Grant

Kleopatra - Michael Grant

Kleopatra - Benoist -Meechin

Kleopatra - Oskar von Wertheimer

O Mann Kleopatra - Francoise Xenakis

Kleopatra - Manfred Clauss

Kleopatra - Herrscherin und Geliebte - Joachim Brombach

Kleopatra - Ein Lebensbild - Pat Southern

Kleopatra - Die genialste Frau der Weltgeschichte

Kleopatra - Lebensweg einer Königin - Joel Schmidt

Kleopatra - Jack Lindsay

Der Traum der Kleopatra - Terenci Moix

Kleopatra - Geschichte einer Königin - Emil Ludwig

Kleopatra - Carlo Maria Franzero

Kleopatra - Karen Essex

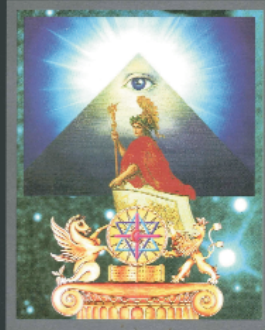
Тесќаменќоќќ на Александар - Пандил Костурски

Клеоќаќќра Сеќма - Симе Пандовски

Поќми за Клеоќаќќра - Ангелина Маркус

П. Костурски & Р. Поповски

АЛЕКСАНДАР МАКЕДОНСКИ
МАКЕДОНИЗАМ

АНГЕЛИНА МАРКУС • РИСТО ПОПОВСКИ

ФИЛИП II
МАКЕДОНЕЦОТ

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека
"Св. Климент Охридски" - Скопје

929 Клеопатра VII
94(32) "-0062/-0030"

ПОПОВСКИ, Ристо

Клеопатра Седма : Последната македонска царица на
Александрија /Ристо Поповски. - Скопје; Маркус А., 2008. - 112 стр.
: илустр. ; 24 см - (Едиција Клеа)

Слика и белешка за авторот: стр. 108. - Библиографија: стр. 109

ISBN 978-9899-2461-6-6

а) Клеопатра VII- македонска кралица (69-30 г.п.н.е.)
б) Египет, стар - Историја - 69-30 г.п.н.е.

COBISS.MK-ID 71774730

